

NÄR MITT BARN SLUTADE GÅ I SKOLAN

Sidan 8

Vasakonstnär skänkte
kyrkan 45 tavlor [Sidan 4](#)

Här syns ungas längtan
efter tro i praktiken [Sidan 6](#)

I dag kan de förlåta
sin dotters mördare [Sidan 20](#)

Fyrtio gensvar, fyrtio nya försök

»Frestelsen att trampa vatten och hoppas att ingen märker.«

NÅGOT ÅR VAR morgonandakterna knepigast på lägret. Då gick lägerprästen inte på i ullstrumporna – bildligt talat. Sedan är det en annan sak att just den här församlingsledaren också i övrigt, bokstavligt, trivs med att gå i yllesockor i kyrkans utrymmen.

Utan när lägerandakten inte funkade gjorde de om den. När undervisningspass inte fick goda poäng i de utvärderingar de unga lämna- de in gjorde ledarna om dem. Och igen. Och igen. Säkert 40 gånger har jag gjort om vissa pass, säger kyrkoherden i vårt reportage från Matteus församling.

Matteus i det ofta samhälleligt lite stökiga östra Helsingfors har ett av stiftets stadigaste ungdomsarbeten. Där säger de som driver det att man aldrig ska nöja sig. Nej, de verksamhetsformer som inte betygsätts som bra eller relevanta ska ut, eller göras om.

DET ÄR NATURLIGTVIS så att det tids- spann man har för att få en ung människa att komma in, trivas och uppleva det kyrkan har att erbjuda som meningsfullt är – kort. Detta särskilt i en storstadsmiljö med ett väldigt ut- bud av allt möjligt annat. Där har man kanske fem veckor på sig, fem månader, en termin.

Bygger man en verksamhet för de medel- ålders ur Solsidan-generationen kan man möjligen ta fem år på sig. Och så tar en tål- modigt växande verksamhet fart på sina vill- kor och blir en levande gren av samhälle och kyrka på det sättet. Men med de unga är det snabbare puckar.

Ytterligare ett element i modern kyrka är att det andliga för oss numera ofta kommer och

går, böljar i takt med livets övriga storm och stiltje. Vi skriver liksom inte längre in oss en gång för alla i en trogen skara av engagerade kristna som tjänar livet ut, ända till förtjänst- tecken och bordsstandar. Inte ens det mest ly- sande ungdomsarbete kommer heller undan det att 26 år är den ålder då de flesta väljer att säga upp sitt medlemskap i kyrkan. Eller att de unga vuxna är de svåraste att engagera.

Förutom det finns den i grunden lågmälda pietistiska ton många upplever som sympa- tisk i den lutherska tron: Du kommer när du behöver det. Är du borta på andra vandringar litar vi på att Gud vet om dig och vet var du är. För att ditt dop håller.

DAGENS KYRKA är ändå illa tvungen att vara på tidens puls, vara angelägen och rele- vant. Därför behöver det vara en utmaning till alla som fattar beslut eller bestämmer vad som ska göras i kyrkan att rejält, ibland obarmhärtigt, fråga sig: Fungerar det vi gör?

Det går på tvärs genom kyrkans olika tradi- tioner, liberala som berömmar sig av att vara de moderna, konservativa som ibland baddar i sin generationsöverskridande nostalgi.

Över allt lurar frestelsen att slå sig till ro, gå på gamla rutiner och kopiera upp fjolårets program. Att trampa vatten och hoppas att ingen märker. Att lita på kyrkohandboken och kyrkolagens plikter och tro att det finns någonting välsignat, mystiskt och magiskt i det. Att vara sådär blint trogen. Att vara som en frivillig brandkår som tjänar med att joura och finnas till, och inte oroas sig så mycket över att det egentligen brinner ganska sällan.

DÅ ÄR DET så stimulerande och lärorikt att lä- sa om en av församlingarna i stiftet som är alert, som ständigt mäter att trävirket är friskt, som sporrar sig själv att göra ännu bättre.

Jan-Erik Andelin är tfchefredaktör och redak- tör för opinion och samhälle vid Kyrkpressen.

KP
KYRKPRESSEN

REDAKTIONEN

Tfchefredaktör
Jan-Erik Andelin
tfn 044 564 6000

Vd (chefredaktör, tjänstledig)
Nicklas Storbjörk
tfn 040 144 6200

Redaktionsansvarig
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Prenumerationer
Åsa Nordström
tfn 040 831 6614
(ej sms)

Layout
Malin Aho
tfn 040 831 6902

Redaktör
Christa Mickelsson
tfn 050 361 6491

Redaktör
Rebecca Pettersson
tfn 040 831 6788

Redaktör Österbotten
Johan Sandberg
tfn 040 831 3599

Redaktör
Pian Wistbacka
tfn 040 831 5797

Redaktörer e-post:
förnamn.efternamn@kyrkpressen.fi

KONTAKTUPPGIFTER

Redaktionen i Helsingfors
Södra kajen 8
00130 Helsingfors
tfn 040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A, 68600
Jakobstad, tfn 040 831 3599

Utgivare: Fontana Media Ab
Paradbild: Sofia Torvalds
Tryck: Botnia Print, Karleby
ISSN 0356-1275

DÄRFÖR FÅR DU KYRKPRESSEN

Kyrkpressens adressuppgifter kom- mer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Kyrkpressen sänds till alla hem i för- samlingar som prenumererar på den till sina medlemskushåll. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din för- samling för adressändringar eller om du inte vill ha KP. Privata prenu- meranter kontaktar Kyrkpressen: prenumeration@kyrkpressen.fi tfn 040 831 6614

PRENUMERATIONSPRISER:
Finland 63 € Utlandet 88 €

I DETTA NUMMER

En ovanlig donation

Vasakonstnären Rolf Holm ger 45 av sina tavlor till Borgå stift. I mitten av oktober möt- tes Holm och biskop Bo-Göran Åstrand för att signera gåvobrevet, i vilket det också fram- går vad som ska ske med tavlorna. **Sid 4**

För ett större hjärta

”Mitt i skogen finns nästan alltid en ovän- tad glänta som ba- ra kan hittas av den som gått vilse”, skri- ver Maria Sundblom Lindberg. En tacksam- hetsdagbok hjälper att se möjligheter i svårig- heter. **Sid 11**

Kanske finns det en nisch för dopsånger?

Susanna Sandell har komponerat dopsång- er för barn i sitt liv. Nu hoppas hon att de ska nå fler i Svenskfinland – och vara något nytt och fräscht som kan sjungas vid dop. **Sid 18**

De förlorade sin dotter Laura

Paret Joki-Erkkilä var med om det värsta som kan drabba en familj: de förlorade sin 17-åri- ga dotter Laura efter ett våldsdåd. Mitt i mörkret kom Jesus in i deras liv. **Sid 20**

www.kyrkpressen.fi
facebook.com/kyrkpressen
instagram.com/kyrkpressen

”Det ska vara mer än ett önskeprogram”

Vem är du? Rasmus Forsman tar upp programmet med andlig musik *Tack och lov* på nytt. Han är av generationen som formades av Totorock och lovsång.

TEXT: **JAN-ERIK ANDELIN**
FOTO: **JOHAN SANDBERG**

Efter en paus på drygt tre år är programmet med kristen musik *Tack och lov* tillbaka på måndagskvällar i Yle Vega. Ny skivpratare och redaktör är **Rasmus Forsman** från Vallvik i Korsholm. Radiojobbet ska han sköta vid sidan av vardagskneget vid en golvläggningsfirma.

Är ”Tack och lov” primärt ett andligt program eller ett musikprogram?

– Jag säger ett andligt program, utan vidare. Det ska få vara mer än ett önskeprogram och bidra med andlig kost eller någon tanke som får någon som inte är så kyrkvan att tänka lite. Jag har en förhoppning om att det bland önskelåtarna går att skönja en röd tråd att knyta ihop. Kanske jag kan öppna med något bibelord eller en tanke eller någonting sånt.

Hur fick du jobbet?

– Jag fick frågan när Stefan Härus (programledare till 2022) lade av. Men då hade jag inte tid och det var stora skor att gå in i. Nu fick jag frågan på nytt i december. Jag sa diplomatiskt att

jag skulle fråga min fru och tänkte att hon väl säger nej ... Men hon tyckte att – varför inte?

Är Tack och lov uppbyggt som förr?

– Det blir lite kortare än tidigare, 37–38 minuter och sänds efter måndagarnas aftonandakt klockan 19.22. Kanske tre–fyra låtar faller bort nu.

Hur förberedde du nystarten?

– Jag gjorde tre pilotsändningar, två vanliga avsnitt och sedan en special. Jag gör programmen hemma, jag har så pass bra utrustning. Jag har också gjort aftonandakter och Andrum hemma.

Hur får du tag på musiken?

– Jag kommer åt Yles arkiv och hämtar musiken där. Men senast fanns bara sex av tjugo önskade låtar i arkivet. Jag har 500–600 skivor själv. Stefan Härus hade ett betydligt större arkiv av rent fysiska skivor och cd:n.

Bandat alltså och inte direktsänt. Hur ska man önska en låt som lyssnare?

– Mejladressen är den enda kanalen. Det har också varit tal om att man skulle kunna lämna ett röstmeddelande via Yles sidor.

Kristen musik kan ju också vara klassiskt, körmusik ... Tack och lov tycks hålla sig till popgenren och kristna band?

– Det är önskemålen. I det första programmet var det körsång, lovsång, soloartister och något band. Jag ska försöka ha så stor bredd som möjligt. Ser man till exempel på Sverige så finns det

GÖR: Ny programledare för radions *Tack och lov*.
FAMILJ: Pia och bonusdöttrarna, 17 och 20 år.
INSTRUMENT: Bas, gitarr, keyboard.
KOPPLAR AV: Är utomhus och bygger nånting.
KRISTEN TRADITION: Pingst.

ju inte så många kristna band. Det är mest lovsångsbetonat och många låtar är nästan som på 80-talet.

Har du varit med i körer eller band?

– Jag sjöng i Bighill Singers i 15 år, där gav vi ut tre album innan vi nyligen tog paus. Jag ledde Oikumenekören i fem–sex år, och när jag var pastor i Borgå ledde jag en mindre gospelkör.

Musicerar du nu själv i någon församling? Ditt huvudinstrument?

– Keyboard är det jag spelat längst. I (pingstkyrkan) Elim i Kvevlax hoppar jag mest in på akustisk gitarr, särskilt när jag leder lovsång. Men jag tycker om bas. Det är ju bara en ton i taget då. Fast felprocenten blir ju större då om man *mokar...* (skratt).

Din egen favoritlåt inom musik överlag?

– Jag var tio när jag hörde Totos *Rosanna*, det var en upplevelse, och jag skulle bli musiker. När jag växte upp tyckte jag 80-talets lovsånger var dåliga, och dåligt framförda låtar – tills jag insåg att lovsång handlar om någonting annat.

Vad tänker du på när du hör uttrycket ”tack och lov”?

– Jag tänker på mamma, hon kunde uttrycka sig skojfriskt. Jag tänker på hennes många roliga uttryck.

Tack och lov sänds måndagar kl. 19.22 i Yle Vega. Mejladressen för att önska musik är tackochlov@yle.fi.

Sällsynt konst- donation når Borgå stift

I mitten av oktober i en källar-
lokal i centrala Vasa signerade
konstnären Rolf Holm och bis-
kop Bo-Göran Åstrand ett gå-
vobrev. Rolf Holm donerar 45 av
sina verk med kyrkor som motiv
till Borgå stift.

TEXT OCH FOTO: **REBECCA PETTERSSON**

Under fredagseftermiddagen den 17 oktober mot-
tog biskop **Bo-Göran Åstrand** en något annor-
lunda donation till Borgå stift. Det rör sig om 45
tavlor föreställande kyrkor signerade Vasakonst-
nären **Rolf Holm**. Gåvobrevet undertecknades
i Holms ateljé på Strandgatan i Vasa.

– Jag blev både överraskad och glad. Mig ve-
terligen har det aldrig tidigare hänt att Borgå
stift fått motta en donation av det här slaget och
den här omfattningen, säger biskop Bo-Göran
Åstrand då han återknyter till den första kon-
takten till familjen Holm och deras erbjudan-
de om att donera tavlorna.

I ateljén står tavlorna redan inpackade och re-
do för transport. Tills vidare kommer de att för-
varas vid domkapitlet i Borgå, men tanken är
att tavlorna ska ges vidare vid församlingsbe-
sök eller i möte med människor som engagerat
sig i det kyrkliga livet i Borgå stift, och som har
en koppling till någon av kyrkorna som finns
avbildade. Det här i enlighet med vad som över-
enskommits i gåvobrevet.

Bland motiven till de 45 målningarna hittas
kyrkor från Björköby, Korsnäs, Malax, Närpes,
Nykarleby, Pedersöre, Terjärv, Tenala, Sjun-
deå och Oravais, för att nämna några. En del av tav-
lorna i donationen föreställer också kyrkor ut-
anför Borgå stifts område.

– När jag någon gång besöker församlingar i
något annat stift så kommer jag att kunna över-
raska värdarna med att kanske ta fram en tavla
och säga: se, här finns en gåva från Borgå stift
i anslutning till er kyrka. Och det här är unikt!
Att vi får en donation som vi kan använda på
det här sättet, säger biskopen.

Det var en märkbart rörd Rolf Holm som mot-
tog biskopens tack för donationen, hållandes
sin keps i handen.

– Jag har rest ganska mycket, både med min
fru och allena. Och jag har alltid gått till kyrkan
om dörren varit öppen och där fått kraft, lugn
och styrka. Jag har inte behövt poängtera det
alltid, men så är det, säger Rolf Holm.

Här donerar Rolf
Holm en del av sin
konst till Borgå
stift. Till vänster i
bild sonen Stefan
Holm och biskop
Bo-Göran Åstrand.

Konsten kom med flytten

Rolf Holm är född 1941 i Tenala och har varit ak-
tiv konstnär de senaste drygt 30 åren. Han har
målade uppemot 1 800 tavlor, men också publi-
cerat tre böcker i vilka han samlat sin konst och
samtidigt studerat Finlands järnbruk (2008),
Vasa i akvarell (2013) och Vattenkraft i Öster-
botten (2022).

Det var i samband med att han i 50-årsåldern
flyttade till Vasa som han greppade penseln och
inledde sin bana som konstnär. Så här säger hans
son **Stefan Holm**:

– Om jag ska tolka pappas liv var det den här
stora livsförändringen med flytten till Österbot-
ten som gjorde att han sökte något nytt. Det var
som om han sökte något att lägga sina tankar
och sitt uttryck på i det skedet av livet.

Innan karriären som konstnär tog över arbe-
tade Rolf Holm på tryckeri, och drev också själv
en verksamhet inom branschen.

– När jag hade kvällsskifte körde jag posten
på morgonen först, sen for jag till skogen för att
hugga, och sen for jag till tryckeriet på kvälls-
skifte.

– Jag kunde inte bli professor eller politiker
eller något som kräver att man sitter stilla. Jag

Biskop Bo-Göran Åstrand får en rundtur i Rolf
Holms ateljé.

**»Jag har rest ganska
mycket, både med min
fru och allena. Och jag
har alltid gått till
kyrkan om dörren
varit öppen och där fått
kraft, lugn och styrka.«**

TIPSA OSS!

Har du ett
nyhetstips?
Epost:
redaktionen@
kyrkpressen.fi
Telefon:
040 831 6902

har liksom haft liv i kroppen hela tiden. Men det passade bra att vara på tryckeri, där skakade det hela tiden.

Med färgerna sparade i minnet

Som konstnär har han intresserat sig för byggnader, och särskilt för kyrkor. Då han nämner sin tro är det som en grundton och bakgrundskraft, en trygghet. Hans koppling till kyrkobyggnaderna har flera ingångar.

Han uppger att det alltid känns både fint och lite sorgligt att skiljas från konsten. Den är en del av honom. Donationen till Borgå stift är ett sätt att kontrollera vad som händer med tavlor och samtidigt ge uttryck för sin uppskattning för kyrkan.

I dag målar Rolf Holm inte längre aktivt. Penseln har stannat. I förbifarten nämner han spår av cancer och en minnessjukdom. Men kunskapen och blicken är alldeles intakt, det är ingen fråga om den saken.

Då han sammanfattar sina decennier som aktiv konstnär är det i anekdoter om hur han brukade sova i bilen för att invänta perfekt ljus, hur han korsat älvar och vandrat varv efter varv kring sina motiv – allt för att hitta

rätt vinkel. Konst kräver hängivenhet.

Han har alltid målat på plats, eller åtminstone skissat på plats för att sedan kunna kopiera skisserna för hand. Färgerna och ljuset har han memorerat.

– Jag har färgerna här och kommer ihåg vad jag gjort, säger han med en gest mot huvudet.

Rolf Holm

Är aktuell med anledning av en donation om 45 tavlor med kyrkor som motiv till Borgå stift.

Har sina rötter i Västnyland men har bott i Vasa sedan slutet av 1980-talet.

Har i drygt 30 år verkat som konstnär. Innan dess har han arbetat bland annat på tryckeri.

Har också publicerat tre böcker: Finlands järnbruk, Vasa i akvarell och Vattenkraft i Österbotten.

Är gift med Ansa Holm och har tre barn från ett tidigare äktenskap.

FOTO: KYRKANS UTLANDSHJÄLP

Församlingar och samfälligheter tar ur budgetmedel för krigsdrabbade palestinska områden.

Esboförsamlingar gav stort anslag till Gaza

Esbo kyrkliga samfällighet har anslagit 30 000 euro i katastrofhjälp för civila offer i det pyrande kriget i Gaza. Hjälpens förmedlas av Finska Missions-sällskapet (FMS).

Flera stora evangelisk-lutherska samfälligheter har årligen beslutat om anslag till palestinerna, ofta via Kyrkans Utlandshjälp eller FMS katastroffonder.

Sedan kriget bröt ut har församlingarna i Tammerfors totalt gett omkring 135 000 och samfälligheten i Esbo hittills 75 000 euro i anslag till nödställda i de palestinska områdena.

I Borgå stift har bland andra Åbo, Sibbo, Korsholms och Mariehamns församlingar anslagit eller samlat in större summor. Missionsstugan i Pedersöre stöder också båda katastroffonderna.

Fredrik Kass vill bli kyrkoherde i Korsholm

Kyrkoherden i Kvevlax församling **Fredrik Kass** söker kyrkoherdejobbet i grannförsamlingen Korsholm. Han har varit kyrkoherde i Kvevlax sedan år 2019. Fredrik Kass var den enda sökande.

Den tidigare kyrkoherden i Korsholm **Mats Björklund** lämnade posten av hälsoskäl, men fortsätter i församlingen som kaplan.

Korsholms församling har 5 500 medlemmar.

Söker jobb i grannförsamlingen: Fredrik Kass.

FOTO: KP-ARKIV

Frälsningsarmén oroad över historiska Solhem

Frälsningsarmén står inför en storrenovering av historiska Solhem i Borgå. Huset kom till 1914 som ett hem för ensamstående mammor, startat av den legendariska frälsningsofficeren och socialarbetaren **Alva Forsius**.

Forsius hade också grundat stadens första BB. De kvinnor som bodde på Solhem med sina barn var ofta pigor som hade utnyttjats sexuellt på gårdarna i trakten.

Frälsningsarmén startar en insamling för renoveringen som kan gå på upp till 600 000 euro. Sedan 1957 verkar ett daghem i byggnaden.

Rättelse

Den höjning av gravpriserna i Sibbo som nämndes i vår artikel i föregående nummer (KP nr 17) är redan genomförd och gäller i år. Taxan för år 2026 är ännu inte fastslagen.

Här står ungdomarna i centrum

När församlingen ordnade "Natt i Matteus" sov 60 ungdomar över i kyrkan. FOTON: DANIEL JAKOBSSON

Matteus församling i Helsingfors har satsat stort på sitt ungdomsarbete i många år, och det har burit frukt.

– Vi satsar på relationen till ungdomarna först, och undervisningen sedan.

Men de märker också av en förändring: kyrkan är i ropet, och kristen tro är inte längre något pinsamt.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

En regnig onsdagskväll i oktober står ungdomsarbetsledare **Daniel Jakobsson** och delar ut förbönsavsnitten till de ungdomar som ska läsa dem. Kyrkoherde **Patricia Högnabba** kommer in i yllesockor och regnbågsfärgad stola.

Ett tjugotal ungdomar bänkar sig framme i kyrkan. De sjunger "Gud tar hand om mig varje dag". Predikan är en dialogpredikan mellan Daniel och **Tobias**, andra årets hjälpledare, de diskuterar frågan om hur strikt man ska följa det som står i Bibeln.

Sedan blir det nattvard och kyrkkaffe.

– Jag prioriterar ungdomsmässorna, säger Patricia Högnabba vid kyrkkaffet.

För många år sedan tyckte hon och Daniel att det inte behövdes regelbundna ungdomsmässor. Ingendera av dem brinner särskilt mycket för högmässan. Men dåvarande kyrkoherden **Stefan Forsén** sa: testa i ett år. Så de planerade en mäsas där ungdomarna var delaktiga, till deras stora förvåning gillade ungdomarna den, och nu har den varit en fast punkt i programmet under många år.

– Numera kan ungdomarna till och med på lägren be att de ska få fira nattvard, säger Patricia.

"Det har blivit normaliserat"

Vid kyrkkaffet sätter sig Tobias, andra årets hjälpledare, och **Cata**, tredje årets hjälpledare, med Kyrkpressen för att berätta varför de är i kyrkan den dagen. Tobias stod för kvällens dialogpredikan och Cata ska efter kyrkkaffet delta i samlingen för tredje årets hjälpisar.

Det första de säger är att tro inte är pinsamt. Inte idag.

– Alla har börjat tala mer om kyrkan och om sin egen tro, säger Tobias.

– Jag tror att hela grejen runt att religion är dåligt är borta. Det har blivit mer normaliserat att vara religiös, säger Cata.

Diskussionen om tro hittar också fram till dem via TikTok, Instagram och Youtube.

– Jag har på sistone sett mer inlägg om kristen tro och varför man borde tro. Jag brukar se på en person som gör någon sorts slideshow med argument för kristen tro, säger Tobias.

För Cata handlar det också mycket om gemenskapen i Matteus.

– Det blir en sådan gemenskap i skriban och sedan efter den. Jag har alla kompisar här. Då har jag också något att göra.

För Tobias och Cata är tro inget pinsamt. De trivs i Matteus.
FOTO: SOFIA TORVALDS

Ungdomsmässa en onsdag kväll, Daniel Jakobsson vid flygeln. FOTO: SOFIA TORVALDS

»Alla har börjat tala mer om kyrkan och sin egen tro.«

De kommer inte från någon kristen familj, någondera av dem. Men deras föräldrar har inget emot att de hänger i kyrkan.

– Mina föräldrar tycker det är bra att jag är aktiv här, de betalar gärna för mina utbildningar, säger Tobias.

– Det är värt det. Så småningom får man själv vara ledare, och då får man betalt, säger Cata.

De tre sämsta passen åker ut

Ungdomsarbetet i Matteus församling har byggts upp under många år och med stor medvetenhet. Patricia Högnabba och Daniel Jakobsson vill först och främst fokusera på att bygga relationer till ungdomarna.

– Vi vill lära känna dem och vi vill förstå vad de kan ta emot. Andakter och mässor blir bättre när unga talar till jämnaåriga, säger Patricia.

– Då går det genom ett filter också. Om vi säger till hjälpisarna att det här ska ni berätta men de inte förstår, då kan det ju inte gå vidare. Där har vi fått revidera mycket, säger Daniel.

De är, som Patricia uttrycker det, "freakar med feedbacken". Det betyder att de ber ungdomar betygsätta varje pass eller helhet under konfir-

Ungdomsarbetet i Matteus

Ungdomsarbetet i Matteus församling i Helsingfors är känt för att vara innovativt och locka många ungdomar. Just nu har församlingen 130 aktiva ungdomar, utan att räkna konfirmanderna.

Varje sommar lockar Matteus konfirmandarbete också unga som inte hör till kyrkan eller som bor på någon annan församlings område. De ungdomarna fyller omkring ett läger per sommar. Matteus församling har 80–120 konfirmander varje år.

mandlägret. De tre helheter som får sämst feedback bearbetas och förnyas – även om poängen är höga.

– Något år var det så att morgonandakterna fick lägst betyg. Då har vi inte plockat bort dom utan tänkt om och gjort nytt, säger Daniel.

– Vissa grejer har jag gjort om säkert 40 gånger, säger Patricia.

– En gång sa hjälpisarna till oss: Kan vi aldrig bara vara nöjda? säger Daniel.

Men varför gör de så? För att annars gör man tio år på samma sätt.

– Ungdomarna förändras så otroligt mycket att det som var bra för tio eller fem år sedan inte fungerar längre. Skelettet är kvar, men alla mjukdelar är utbytta, säger Daniel.

Tobias och Cata sa att tro inte längre är något pinsamt, och det har också Patricia och Daniel märkt. Det har gått så snabbt att de nästan inte hängt med.

– För tio år sedan gick vi in med inställningen att vi måste omvända dem från tron att kyrkan är något hemskt. Så är det inte längre, säger Daniel.

Patricia berättar om ett undervisningspass som de fick göra om i sommar. Frågan var: Vem är Jesus? En vis man? En god lärare? Eller Guds son? Traditionellt har konfirmanderna fastnat för olika svar och sedan har det blivit diskussion.

– Men förra sommaren svarade alla genast i början: Guds son. Det var det passet, liksom. Vi gjorde om det till följande läger, säger Patricia.

Måste man som förälder skicka sitt barn till skolan till vilket pris som helst? **Minna Levälahti** kände sig ensam och misslyckad som förälder när hennes dotter vägrade gå till skolan. Då hittade hon andra vars barn hade långvarig skolfrånvaro.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

Hon låg på golvet när hon skulle till skolan

När börjar berättelsen om Natalie som inte klarade av att gå till skolan? Kanske när hon var fyra år. Kanske när hon började i sjuan. Eller när hon slutade gå i skolan i åttan?

– När barnet slutar gå i skolan blir allt bättre för barnet, för hon mår ju bättre då. Men för föräldrarna är det då allt börjar, säger Minna Levälahti.

Hon är Natalies mamma, en av grundarna till föreningen Hemmakämparna. Under de senaste åren har hon vid sidan av jobb och en doktorsavhandling funderat mest på – skolfrånvaro.

– När Natalie var fyra år och började i dagis märkte personalen att hon verkade ha det svårt i grupsituationer.

Specialbarnträdgårdsläraren tyckte att de skulle gå till psykologen och utreda barnet. Hos psykologen fick Minna syn på en anteckning, som psykologen suddade ut när hon såg att Minnas blick fastnade vid den.

– Där stod ”ADD?” (ADHD, ouppmärksam form). Men Natalie hade inga tydliga symtom och fick ingen diagnos.

Nu efteråt har hon tänkt: Varför grävde vi inte mer i det?

– Det var i åttan hon sa: Jag tror att jag har ADD. Hon hade hittat någon på Youtube som berättade hur det kändes, och hon kände igen sig.

Hon blev den tysta flickan

När Minna Levälahti nu senare lägger pusselbitarna i helheten på rätt plats ser hon att Natalies ADD är en bit i pusslet. En annan är ensamhet.

– När hon skulle börja i tvåan flyttade vi från Nordsjö i Helsingfors till Sibbo. För henne var det en jättestor grej. Hon hade haft en massa kompisar i skolan och i eftis, och nu började hon i en liten byskola. Hon blev ”den tysta flickan”.

I sjuan började Natalie i en stor högstadie-

»Hon var yngst och minst i en stökig klass.«

skola. Hon var ensam. De flesta av kompisarna hon haft i byskolan var äldre eller yngre än hon, och gick i en annan årskurs.

– Hon var yngst och minst i en stökig klass, tyst och försiktig, med odiagnosticerad ADD. När jag tänker på det nu efteråt inser jag att det säkert var jättetufft.

Det kom meddelanden på Wilma att lärarna inte hörde vad Natalie sa. ”Du måste tala högre för att vi ska kunna bedöma dig.”

– Och varken hon själv eller lärarna förstod att vissa problem som hon hade hängde ihop med hur hennes hjärna fungerade. Men det största problemet var ensamheten.

Vad ska ett barn stå ut med?

Skolfrånvaron började med att Natalie hade ont i magen och ont i halsen.

– Det var pandemitider, och en gång fick jag en utskällning av hälsovårdaren för att jag skickat henne till skolan trots att hon hade halsont.

Vi måste komma ihåg hur det var på riktigt, säger Minna Levälahti idag.

Efter det fick vi ju alla en bättre orsak att låta henne stanna hemma.

Sedan kröp det fram att Natalie knappt någonsin åt lunch på skolan.

– Det var en stor matsal, den var stökig, det var så många stressande situationer. Att välja maten, att gå med brickan, att hitta någon – eller inte hitta någon – att sitta med. Men om man inte äter får man huvudvärk och ont i magen och kan inte koncentrera sig. Så vi började skicka mellanmål med till skolan.

Som förälder är det inte lätt att veta vad man ska göra i en sådan situation. Högstadietiden är ju jobbig för de flesta. Vad ska ett barn förväntas bara stå ut med?

Det blev allt mer skolfrånvaro. En psykolog kopplades in för att göra en utredning. I åttan blev det allt svårare att gå till skolan.

– Skolan försökte göra anpassningar men inget fungerade. Min uppfattning var att Natalie var utmattad efter så många år av kamp, av att va-

Minna Levälahti

Uppvuxen i Kimito, Ekenäs, Thailand och Korsholm. Bor i Sibbo med man och två barn.

Jobbar som språkvårdare. Skriver på en doktorsavhandling om språklig variation i Svenska Yles poddar.

Gör på fritiden: Pysslar i trädgården, läser, lyssnar på poddar, bygger upp föreningen Hemmakämparna.

ra ensam, av pressen hemifrån, av känslan att hon gjorde vuxna besvikna.

När Minna Levälahti ser tillbaka på det idag tänker hon: vi måste komma ihåg hur det var på riktigt.

– När vi försökte få henne till skolan lade hon sig på golvet. Eller så kröp hon upp i sängen och försökte göra sig så liten som möjligt. Då kan man inte som mamma tvinga sitt barn till skolan.

Men från skolans sida tänker man: eleven måste försöka varje dag, för ju fler dagar en elev är borta desto svårare är det att komma tillbaka.

Inget gjordes åt grundproblemet

Familjen har idag fyra år av skolkamp bakom sig. Och utredningar: hos psykologen, vid ungdomspsykiatri, hos socialen. Det gjordes utredning på utredning, Natalie var i kö, inget hände. I nian fick hon börja i flexklass och en familjearbetare kom hem till dem för att hjälpa Natalie att komma till skolan. Det fungerade kanske två gånger.

– Men ingen hade gjort något åt grundproblemet, som var ensamheten och hennes psykiska hälsa. Det är så många pusselbitar, sådana som vi också med föreningen försöker belysa. Vi vill försöka få folk att förstå att långvarig skolfrån-

Forts. ►

varo inte är en enskild familjs problem utan ett samhällsproblem. Om tusentals barn inte klarar av att gå i skolan finns det ett strukturellt problem som måste gå att lösa.

Minna och hennes man fick höra att det är vårdnadshavarnas uppgift att se till att barnet fullföljer sin läroplikt.

– Men det är inte det enda som står i lagen om grundläggande utbildning, det står också om skolans roll. Om mitt barn inte klarar av att gå i skolan på grund av skolmiljön kan det ju inte vara så att vårt enda alternativ är att ta bort barnet från skolan och gå in för hemskola?

Hon har själv, liksom hennes man, jobbat som lärare. Hon har många vänner som är lärare.

– Jag tror på skolan och på skolans förmåga att undervisa och fostra ... eller trodde. Nej, jag tror fortfarande på alla jättefina lärare som försökt hjälpa oss.

Önskar mer flexibilitet

Det Minna Levälahti haft svårast med i hela processen är bristen på flexibilitet och empati.

– Hon fick inte göra något hemma. Skolan hade en sådan tanke att om hon börjar göra skolarbete hemma så vill hon inte komma till skolan mer. Jag förstår den tanken, men eftersom skolan inte hade rätt ut orsakerna till att hon ville vara hemma så kändes det som om hon berövades möjligheten att lära sig något. Jag fattar att det inte är möjligt att lärarna kommer hem till familjen och undervisar. Men det är ändå inte så många elever som har långvarig skolfrånvaro – kan man vara lite mer flexibel?

Föreningen har försökt kartlägga situationen i olika kommuner. Den varierar stort. Vissa kommuner har särskilda team som åker hem till familjen och jobbar med barnet som inte klarar av att gå till skolan.

Men Minna tänker att man kommer långt bara med rätt inställning.

– Det kostar inte något att vara empatisk och att försöka tänja på gränserna för hur man kan hjälpa på distans.

Vi koncentrerar oss på styrkorna

Idag mår Natalie ganska bra. Hon har börjat gå mer i skolan och har planer för framtiden.

– Numera har hon också fått lov att göra uppgifter hemma.

Minna Levälahti minns med värme en konsultativ speciallärare som de fick träffa när Natalie gick i nian.

– Hon var den första som sa: nu ska vi koncentrera oss på Natalies styrkor. Så började vi med de ämnen hon hade lättast för. Det var den första vändningen till det bättre. Hon märkte att Natalie klarar av att göra skolarbete, men behöver hjälp med att komma igång, plus att hon inte hade rutinen kvar eftersom det varit så lång paus. På hennes inrådan fick vi en vän till familjen som kom en gång i veckan och hjälpte Natalie att komma igång med skoluppgifterna. Det ordnade vi helt privat.

Hur har du som förälder och person förvandlats av allt det här?

– Jag har blivit så otroligt självmedveten. ”Vad kunde jag ha gjort annorlunda?” Jag kan bli så irriterad på att jag måste analysera allt så självkritiskt hela tiden. Jag vet ju med mitt förnuft att jag är en tillräckligt bra förälder.

Hon känner också att hon blivit modigare.

– Jag behöver faktiskt strida för mitt barn. Det är jättesvårt fortfarande. Men vem för mitt barns talan om inte jag gör det?

Jag har blivit så otroligt självmedveten, säger Minna Levälahti om hur hon förändrats under processen kring Natalies skolfrånvaro.

»Gud, finns du? Hjälpo, hjälpo!«

Hon har insett hur viktigt det är att prata om sina problem.

– Ganska tidigt tänkte jag att det här är inte mitt barns fel och det här är inte föräldrarnas fel, så då kan jag prata om det.

Hon har också lärt sig något om tålmod.

– Bara att tänka: en dag i taget. Idag blir det kanske ingen skola, men det är ingen fara, Nathalie har ett helt liv framför sig.

Vända motgången till något användbart

Minna Levälahti tror på Gud. Hon tänker att man kan prata mycket om hur man ska leva som kristen, men det är egentligen först när man hamnar i en kris som man verkligen behöver sina goda råd.

– Jesus säger att vi inte ska göra oss bekymmer för morgondagen och bara ta en dag i sänder. Så kan man tänka när man haft ett enkelt liv, och jag har haft ett ganska enkelt liv.

– Men nu känns det som att jag vissa dagar bara klänger mig fast. Gud, finns du? Hjälpo, hjälpo!

Men varje gång hon sagt till Gud att nu orkar hon inte mer, nu klarar hon sig inte mer, då har alltid något skett. Någon har kommit in, något har vänt.

En sådan person var Tina Sedin, som hon grundade föreningen Hemmakämparna med. Också hon hade ett barn som inte klarade av att gå till skolan.

– Vi har båda varit aktiva i våra lokala Hem

Hemmakämparna

En svenskspråkig förening som stöttar familjer med barn i problematisk skolfrånvaro och synliggör problematiken kring skolfrånvaron.

Målet är ett bättre samarbete mellan hemmen, skolorna, välfärdsområdena och tredje sektorn för att främja skolnärvaron och hjälpa de barn och unga som redan är i långvarig skolfrånvaro.

Föreningen grundades i mars 2025 och har cirka 130 medlemmar runtom i Finland.

Du hittar föreningen på adressen: www.hemmakamparna.fi

och skola-föreningar. Jag var ordförande i föräldraföreningen redan i dagis. Jag brukar kalla mig ett styrelseproffs som inte får betalt.

De fick med sig en tredje förälder och grundade föreningen i mars i år. Hela tiden rasslar nya medlemsansökningar in.

– Det har kanske att göra med mitt kristna tänk, men jag försöker vända motgången till något som Gud kan använda, även om det inte finns någon mening med lidandet eller problemet. Om jag med min berättelse kan hjälpa någon annan är det värt att berätta den fast det känns pirrigt att berätta om sina utmaningar.

Glad med Gud

NÄR JAG VAR yngre tittade jag med förundran på alla dessa kvinnor som ivrigt köade utanför Arbis i timmar för att säkra sin plats på keramiken och italienskan. Nu finns det inte längre köer men det är exakt samma typs damer som är Lucky Luke-snabba med att trycka på "anmäl" till fönsterrenovering och Akvarellmålningens ABC. De fyller också upp alla terapiutbildningar och yogakurser och det har hänt att jag har undrat hur de ens ska hinna jobba med allt de utbildar sig i innan pensionen. Nu är jag där själv, först i kön, mest driven av alla. Arbis-katalogen är som en godisaffär och alla distansutbildningar på diverse universitet är nästan omöjliga för mig att gå in på utan att gå bananas. I fjol tryckte jag vilt på många knappar och anmälde mig till en utbildning i positiv psykologi och pedagogik. Tänkte att den skulle kunna vara ett komplement, en fördjupning och en självklar fortsättning på mitt jobb med unga med adhd, men den blev ett komplement, en fördjupning och en självklar fortsättning på detta svåra med att vara jag. Detta svåra med att vara en människa.

I 30 ÅR har jag studerat psykologi på olika sätt. Jag har slitit terapisofter och fortbildningsfåtor. Jag har analyserat och reflekterat kring problem och psykisk ohälsa, dysfunktioner och svåra relationer men inte riktigt fått syn på glädjen som resurs. Svagheterna har tagit mer plats än styrkorna och fokuset på mörkret har gjort att det har varit svårt att se ljuset. Kombinerar man sju svåra år med att dessutom jobba med människor med stora utmaningar så är det kanske inte så konstigt att ens hjärna ständigt kalibrerar fara. Fem år av sömnproblem gjorde mig knappast mer positiv så jag gick vilse. Gick vilse i mitt eget nervsystem.

MEN MITT I skogen finns nästan alltid en oväntad glänta som bara kan hittas av den som har gått vilse. Gläntan var in-

sikten om hur jag var styrd av rädslor och att beredskapsläget hindrade den djupare glädjen. Gläntan var insikten om hur många styrkor jag har och hur mycket nytta jag kan göra för andra. Gläntan var insikten om hur mycket negativitet som finns i vårt samhälle och att jag själv måste bjuda motstånd genom att ständigt lista allt fint. Tacksamhetsdagboken avslöjar uppenbara svårigheter att se möjligheter i svårigheter och att jag har det knepigt med att uppleva förnöjsamhet om någon jag älskar inte har det bra.

DEN POSITIVA PSYKOLOGIN finns ju inte bara inom pedagogiken, den finns på ett självklart sätt inom den kristna teologin. Kärlek och medmänsklighet, förlåtelse och barmhärtighet, det är ju trons grund. I bönen övar vi tacksamhet och tillit. Meningsfullhet är själva kärnan och styrkorna kallas gåvor. I en trygg relation till Gud kalibrerar vår hjärna hopp. I en sund församling får vi stöd i detta svåra med att vara människa. Det finns ingen pensionsålder i detta livslånga arbete med att få en större förståelse, ett större hjärta.

Maria Sundblom Lindberg är präst, psykoterapeut och publicist.

»I en trygg relation till Gud kalibrerar vår hjärna hopp.«

JAG HAMNADE PÅ ...

Under vinjetten "Jag hamnade på" hamnar vi på överraskande ställen, antingen fysiskt eller mentalt.

En dramatisk avslutning

Hon är så trotsig naturen – låter ensam blommor behålla kronbladen ända in i november. Hon gör motstånd mot mörkret in i det sista, och då kampen är över glittrar världen i rimfrost.

Det är så vackert med trots.

Rebecca Pettersson

FOTO: KRISTINA KLINGENBERG

ANNA-PIA SVARVAR

De trotsiga gravljusen

ALLA HELGONS DAG – jag tycker om den helgen. En helg där vi konkret och praktiskt minns dem som inte längre finns med oss. Alla de tusentals ljus som lyser på kyrkogårdarna runt om i Finland bär spår av kärlek. De påminner oss om människor vi fortfarande älskar. Människor som trots sin död fortfarande gör avtryck i våra liv.

Allhelgonadagens bibeltexter berättar om livet efter detta liv. Det där som vi kallar för himlen. Jag har funderat rätt mycket på den där himlen. Var är den? Hur är den? Ofta ställer jag trotsigt frågan till Gud – finns den där himlen faktiskt? Det är ju så svårt att veta eftersom ingen kommit tillbaka därifrån och berättat.

I VÅR FAMILJ lever vi ständigt med himlen som en slags parallell verklighet mitt i vår vardag, eftersom vår äldsta dotter redan har flyttat dit. ”Flyttat hem”, som man säger. Jag kan tycka att hon redan hade ett gott hem här på jorden men det var inte upp till mig att bestämma.

Missförstå mig rätt nu. Hoppet om himlen är väldigt verkligt för mig. Jag tror helt och fullt på att himlen verkligen finns och Guds löfte om den var det enda som bar mig de första månaderna efter vår dotters död. Samtidigt är min största rädsla – tänk om himlen inte finns. Var finns i så fall min dotter? Det är så svårt ibland att tro på det som vi inte kan se med våra ögon.

»Alla gravljus som brinner så vackert i helgen. De står där, trotsiga och ståtliga. Och de bär hopp om en framtid, ett hem som vi kallar för himlen.«

VILKEN FRÖJD ÄNDÅ att Gud förstår våra tvivel och vår rädsla eftersom han själv en gång var människa som vi. Han tröttnar aldrig på dig eller mig fastän vi gång på gång ber honom om hjälp att våga tro och hoppas.

Alla gravljus som brinner så vackert i helgen. De står där, trotsiga och ståtliga. Och de bär hopp om en framtid, ett hem som vi kallar för himlen.

Anna-Pia Svarvar är församlingspastor i Jakobstads svenska församling. **Hon hoppas** att hon aldrig ska förlora hoppet.

Hennes tips: Fantisera stort om himlen. Den är antagligen allt det och mycket därtill!

LÖRDAG 1.11.2025, Alla helgons dag

Söndagen ger kyrkoåret puls. Varje söndag har ett namn och ett tema som återkommer i bibeltexterna. Den här sidan berättar vad de närmsta två söndagarna handlar om i våra kyrkor.

Den här helgen

börjar med **Alla helgons dag** som har temat *De heligas gemenskap*. Dagens traditionella huvudtext är bergspredikans saligprisningar. Enligt trosbekännelsen utgör de heliga en gemenskap som också vi på ett osynligt sätt har del i.

Söndagens tema är Jesu sändebud. Jesus predikade Guds rike som en gåva. Han förlät också de svåraste synder. Jesus sänder ut de sina i världen för att de skall vittna om denna nåd och tjäna människorna i hans namn.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

Jes. 65:17–19

ANDRA LÄSNINGEN

Upp. 7:2–3, 9–17

EVANGELIUM

Matt. 5:1–12

”Gläd er och jubla, er lön blir stor i himlen.”

Läs mera i Matt. 5:1–12.

Psalmförslag

ALLA HELGONS DAG

298, 582, 827, 435

TJUGOFÖRSTA SÖN-

DAGEN EFTER PINGST

315, 434, 406, 119

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

Herre, tack för hoppet om himlen. Vi ber att du möter vår tvivel och fyller oss med tro. Idag ber vi speciellt för alla som måste gå med sorgen som sin följeslagare. Herre, omslut dem med din kärlek och ditt hopp.

Bönen är skriven av Anna-Pia Svarvar.

SÖNDAG 9.11.2025, Reformationsdagen

Nästa söndag

ägnas minnet av reformationen. Söndagens texter ansluter sig nära till reformationens centrala betoningar. Gud glömmer inte sitt folk utan ger kyrkan tider av förnyelse. Han sänder människor som kallar oss tillbaka till grunden för vår kristna tro. Temat för söndagen är **Trons grund**.

Helgens texter

FÖRSTA LÄSNINGEN

Jes. 33:20–22 eller Jer. 3:14–15

ANDRA LÄSNINGEN

Rom. 1:16–17 eller Ef. 6:10–18

EVANGELIUM

Joh. 4:46–53

”Då förstod fadern att det hade hänt just när Jesus sade till honom: ”Din son lever”, och han kom till tro liksom alla i hans hus.”

Läs mera i Joh. 4:46–53.

Psalmförslag

106

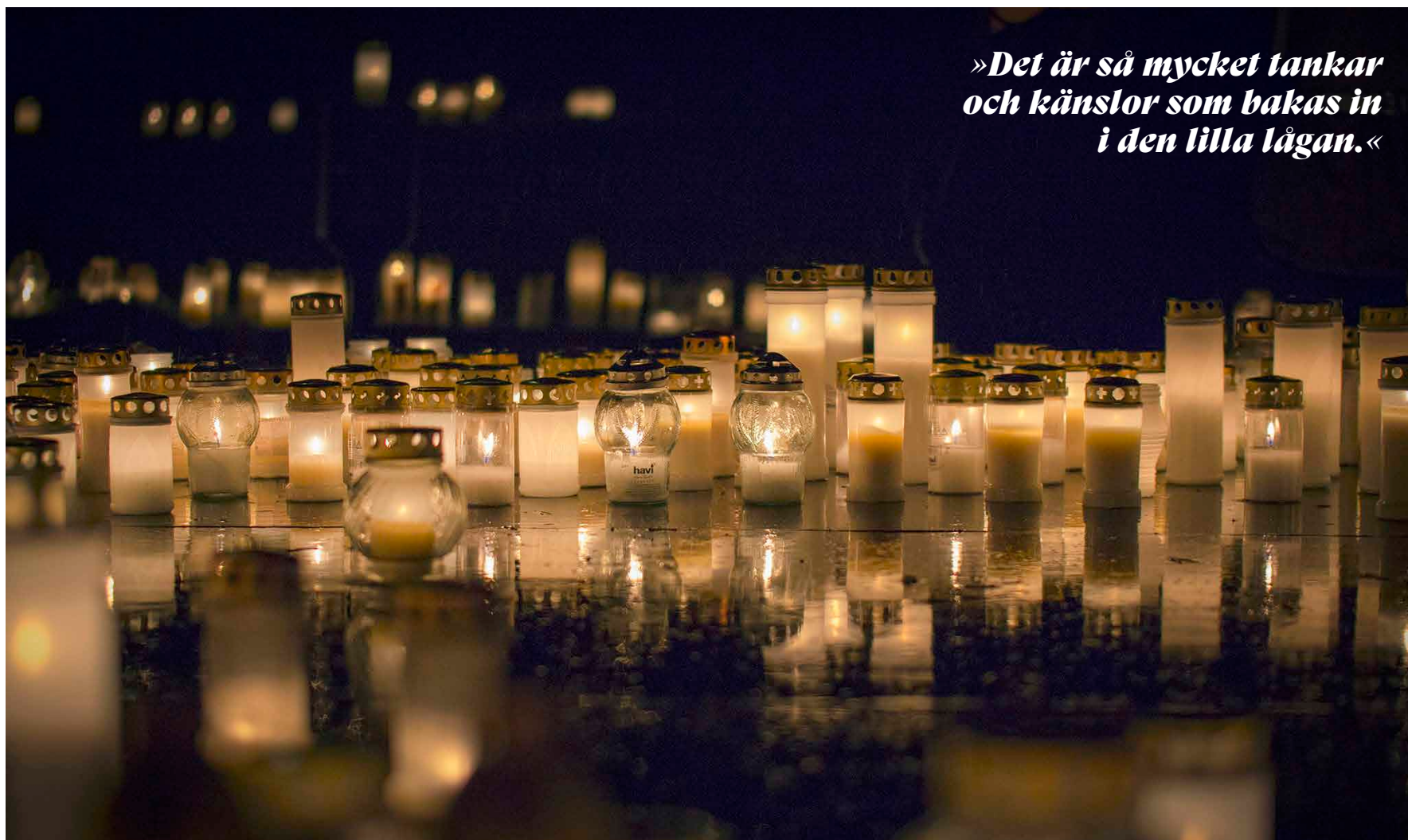
252

550

283

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

Saknar du någon församling? Du hittar de övriga på kyrkpressen.fi

»Det är så mycket tankar
och känslor som bakas in
i den lilla lågan.«

Under allhelgona är varje liten låga ett uttryck för kärlek. FOTO: PIXABAY

Kyrkan är full av folk som fattar

På alla helgons dag samlas människor med sorg till ljusständning i kyrkorna. – Varje person som är där i kyrkan bär ju på liknande känslor, alla fattar, säger Cecilia Åminne, som själv varit både anhörig och medverkande vid parentationer.

TEXT: REBECCA PETTERSSON

JAKOBSTAD Varje år på alla helgons dag ordnas det parentation i kyrkorna runtom i landet. Ett ljus tänds för var och en av de församlingsbor som avlidit sen allhelgona året innan.

Cecilia Åminne i Jakobstad har deltagit i parentationer både som anhörig och som medverkande. Något år har hon haft i uppgift att tända ljus för de som dött. Något annat år har hon sjungit under ljusständningen.

– Det har varit väldigt värdefullt att

För Cecilia Åminne har riterna varit viktiga i sorgen.

FOTO: PRIVAT

få vara med och göra det.

Också då hon själv haft sorg har parentationen varit viktig. Så sent som i fjol satt hon i kyrkbänken och såg ett ljus tändas för sin pappa. Några

år tidigare förlorade hon sin mamma.

– Både med mamma och med pappa har det varit en del av sorgetåget och bearbetningen. Det finns flera anhalter: man har jordfästningen, ljusständningen i gudstjänsten söndagen efter, och så parentationen då. Det är sådana här hållplatser som kyrkan erbjuder och som för mig varit väldigt viktiga.

Mellan varje namn som läses upp under parentationen uppstår en liten stund av tystnad då ljuset tänds.

– Det handlar bara om sekunder, men den stunden har bara varit mammas eller pappas stund. Jag tycker att det är jättefint.

Som anhörig, förväntas det något av en under själva parentationen?

– Nej, ingenting. Det är bara att komma in, sitta ner och bara vara.

– Man behöver inte heller känna att man inte får känna. Blir man ledsen så blir man ledsen.

Hon beskriver det som något av det fina med att samla kyrkan full av människor som sörjer. Man kanske sörjer på olika sätt, för någon kanske det finns en historia av konflikter som skymmer sorgen. För någon annan är

sorgen nära och huden tunn. Vi, våra relationer och våra sorger är olika.

– Men varje person som är där i kyrkan bär ju på liknande känslor. Alla fattar. Det är det som också är så fint. I det avskalade kan man mötas på något vis, då fasaderna är borta.

På samma sätt som det finns en inbyggd möjlighet till gemenskap i parentationen är det precis lika okej att sitta för sig själv och inte interagera med någon annan. Om man sällan går i kyrkan är det inget hinder för att delta i parentationen. Inget förväntas av en.

Har du någon annan rit eller tradition som är viktig för dig under allhelgona?

– Jag har väldigt svårt att tänka mig att jag skulle vara bortrest på allhelgona. Jag vill tända ljus på den rätta kvällen och se ljushavet på begravningsplatsen. Det vill jag absolut inte vara utan.

– Då jag går där brukar jag tänka att varje ljus är ett uttryck för kärlek, tacksamhet och saknad.

– Jag tror att det är ett väldigt finländskt sätt att visa sorg. Man tänder ett ljus, men det är så mycket tankar och känslor som bakas in i den lilla lågan.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO

ALLA HELGONS DAG – HÄR BOR SAKNADEN Lö 1.11

– **Familjernas alla helgons dag:** kl. 10.30–16 i Sockenstugan. Ta ett foto i ängla-hörnan, dekorera ett ljus och bekanta dig med änglarnas speldosa via sånger. Besök änglastigen på begravningsplatsen och känn i hösten. Vi bjuder på glögg, saft och keks.

– **Allhelgonacafé:** på Församlingsgården kl. 11.30 Kom in för en kopp varm dryck, samtala en stund och tänd ett ljus. Församlingarnas anställda medverkar kl. 12–18.

– **Högmässa med parentation:** kl. 13 Hagalunds kyrka. Vi minns dem som avlidit och jordfästs sedan senaste alla helgons dag. von Martens, Kalliokoski, Sahrami Huhtala (cello), Wallenius.

– **Hagalunds urnelund :** kl. 14.30–18.30 Stämning och stillhet i på alla helgons dag. Tänd ett ljus, andas in stillhet, kom ihåg dem du saknar. Samtala, dela minnen och njut av en kopp varm dryck. Esbo svenska församlings anställda finns på plats kl. 14.30–18.30.

HÖGMÄSSOR:

Olars kyrka: sö 2.11. kl. 12.15 Sironen, Kronlund, damkören Eviva Encore, dirigent Nina Kronlund. Kyrkkaffe.

Sö 9.11

– **Karabacka kapell:** kl. 10 Ray, Malmgren. Kyrkkaffe.

– **Olars kyrka:** kl. 12.15 Laaksonen, Malmgren. Kyrkkaffe.

BARN OCH FAMILJ:

Församlingens verksamhet för småbarn, föräldrar och unga: hittas på esboforsamlingar.fi

VERKSAMHET FÖR VUXNA:

Symamsellerna: ti 28.10 kl. 16–19 Esbo domkyrkas församlingsgård. Vi bjuder på kaffe och te men ta med smörgåsen.

Vardagsretreat: on 29.10 kl. 18 Alberga kyrka.

Torsdagsträffen: to 30.10 kl. 13–14.30 Södrick kapell. Tf kaplan Terttu Laaksonen kommer på besök.

Vardagsretreat: on 5.11 kl. 18 Alberga kyrka.

Bibelkväll: to 6.11 kl. 18 Alberga kyrka Välkommen – ta din bibel med dig. Mera info: församlingspastor Janne Sironen, janne.sironen@evl.fi

Morgonskorpan: fr 7.11 kl. 9–10.30 Kyrktian. Välkommen att prata med diakonen. Vi bjuder på skorpor och kaffe. Möjlighet att delta i Kyrktians gemensamma morgonandakt kl. 9.

Symamsellerna: ti 11.11 kl. 16–19 Esbo domkyrkas församlingsgård. Vi bjuder på kaffe och te, men ta med smörgåsen.

Vardagsretreat: on 12.11 kl. 18 Alberga kyrka.

Torsdagsträffen: to 13.11 13–14.30 Södrick kapell. Sista träffen för den här terminen. Adventsfest blir det 27.11.

MUSIK:

Köklax kapell on 29.10 kl. 18: ”Skogens själ” Konsert med Furorna. Programblad 15 euro. Håkan Wikman, dirigent.

Våra diakoner stöder och hjälper: Ta kontakt med diakonerna;

Nina 050 432 4323, nina.wallenius@evl.fi, Ani 050 597 3313, ani.iivanainen@evl.fi, Taina 040 547 1856, taina.sandberg@evl.fi samt Whatsapp eller elektronisk tidsbokning; asiointi.espoonseurakunnat.fi. Mer info esboforsamlingar.fi/stod-och-hjalp/samtalshjalp.

Esbo svenska församlings kansli:

li: Kyrkogatan 10 betjänar per telefon 09 8050 3000 må–to kl. 9–12, e-post; esbosvenskaforsamling@evl.fi Kansliet öppet för besök enligt överenskommelse.

Bokning av dop, vigsel och jordfästning: Bokningstjänster, 09 8050 2601, Begravningsstjänster, 09 8050 2200, Beställning av ämbetsbetyg och släktutredningar: 09 8050 2600. Hindersprövning, medlemsregister: Esbo regioncentralregister, 09 8050 2600.

GRANKULLA

Fr 31.10 kl. 19: Ainola-kvartetten i Grankulla kyrka. Musik av Melartin, Schubert och Shaw. Biljetter 32/16 euro vid dörren och lippu.fi eller 0600 900 900. I samarbete med Grankulla musikfest.

Lö 1.11 kl. 12–13: Allhelgonadagens högmässa, Ulrik Sandell, Camilla Vuoristo, Päivi Tiitu, Catherine Granlund. Vi läser upp namnen på de församlingsmedlemmar som avlidit under året och tänder ett ljus för var och en av dem. Kyrkkaffe i övre salen efteråt.

kl. 16–19: Änglastig på begravningsplatsen, Daniela Hildén, Catherine Granlund, Carola Wikström. Änglastigen startar från begravningsplatsens huvudport vid parkeringen. Kom med och upplev havet av små ljus som lyser upp i mörkret! Passar för familjer med barn i alla åldrar. Ingen avgift, ingen förhandsanmälan. Vi bjuder på varm saft. Mera info: daniela.hilden@evl.fi

Sö 2.11 kl. 12: Tvåspråkig musikgudstjänst med Grankulla musikfest, Camilla Vuoristo, Maria Puotiniemi, Heli Peitsalo, organist och Jan Söderblom med violin. Kyrkkaffe i övre salen efteråt.

Ti 4.11 kl. 9.30–12: Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén, Hanna Sandell.

Kl. 9.30–10.30: Diakonimottagning och bröddutdelning i kyrkans aula.

Kl. 13.30–15: Tisdagsträffen i övre salen. Gäst: Camilla Vuoristo, tf kaplan.

Kl. 18–20: Graziakören, kyrksalen, Päivi Tiitu.

On 5.11 kl. 14–15.30: Kyrkosyöreningen i övre brasrummet.

Kl. 15–19: Ungdomskväll i Klubb97, Jona Granlund.

Kl. 17–19.30: Familjekväll i Grankulla kyrka med matservering, program och andakt, Daniela Hildén, Hanna Sandell, Päivi Tiitu. Möjlighet till drop-in samtal kl. 17.30–18.30 med Ulrik Sandell.

Kl. 18–19.30: Änglaklang i kyrksalen, Päivi Tiitu.

To 6.11 kl. 10–11: Lovsångs- och förbönsgrupp i övre brasrummet, Catherine Granlund, Carola Wikström.

Lö 8.11 kl. 10–12.30: Barnens smyckesdag i dagklubbens kök. Förhandsanmälan via hemsidan.

Kl. 15–18: Stickcafé för dig som är intresserad av handarbete, i Sebastos. Förhandsanmälan till Katariina Kaltala 040 716 9001.

Sö 9.11 kl. 12: Högmässa, Jona Granlund, Päivi Tiitu. Kyrkkaffe i nedre salen efteråt.

Ti 11.11 kl. 9.30–12: Familjelyktan i Sebastos, Daniela Hildén, Hanna Sandell.

Kl. 9.30–10.30: Diakonimottagning och bröddutdelning i kyrkans aula.

Kl. 18–20: Graziakören i kyrksalen, Päivi Tiitu.

On 12.11 kl. 14–15.30: Kyrkosyöreningen i övre brasrummet.

Kl. 17.30–21: Smyckeskväll för vuxna i dagklubbens kök. Anmälan senast en vecka innan till Daniela, daniela.hilden@evl.fi

To 13.11 kl. 10–11: Lovsångs- och förbönsgrupp i övre brasrummet, Catherine Granlund, Carola Wikström.

Natt i kyrkan – ett miniläger: i Grankulla kyrka för 2015 födda. Fre 14.11 kl. 18–lö 15.11 kl. 10, Daniela Hildén, Jona Granlund. Anmälan via grankulforsamling.fi senast 31.10.

Församlingens insamling av presentkort till ”Ge en julgåva” inleds. Korten får lämnas in i kuvert med texten ”Ge en julgåva/Svenska diakonin” till vaktmästare, kansliet eller direkt till diakonin fram till den 7.12. Presentkortet delas ut till familjer och ensamma som har det ekonomiskt trångt. Förfrågningar: catherine.granlund@evl.fi eller 050 439 3208.

KYRKSLÄTT

Fr 31.10 kl. 13–15.30: Effa på Hörnan.

Lö 1.11 kl. 16: Parentation i S:t Mikael's kyrka, Wilén, Hulten, Joki. Innan parentationen lugn orgelmusik i kyrkan från kl. 15.30.

Sö 2.11 kl. 12: Mässa i S:t Mikael's kyrka, Hulten, Joki.

On 5.11 kl. 10–12: Avigt och rätt på Mikaeligården.

To 6.11 kl. 10–13: Förmiddag på Hörnan.

Fr 7.11 kl. 13–15.30: Effa på Hörnan.

Sö 9.11 kl. 12: Familjemässa i S:t Mikael's kyrka, Kettunen, Joki, Åkerlund, Björk. Vox Mini medverkar.

Må 10.11 kl. 18.30: Sång och bön i S:t Mikael's kyrka.

Ti 11.11 kl. 14: Seniorgruppen träffas på Hörnan.

On 12.11 kl. 10–12: Avigt och rätt på Mikaeligården.

To 13.11 kl. 10–13: Förmiddag på Hörnan.

Fr 14.11 kl. 13–15.30: Effa på Hörnan.

Behöver du hjälp? Boka tid till diakonikansliet via Diakonihjälpen tel. 050 478 4227 diakonikansliet@evl.fi

Noggrannare information finns på hemsidan: www.kyrkslattsforsamlingar.fi 040 350 8213

TAMMERFORS

Lö 1.11 kl. 18 Allhelgonadagens kvällsbön med ljusständning: i Gamla kyrkan.

Janne Heikkilä, Anna Arola.

Sö 2.11 kl. 11 Högmässa: i Gamla kyrkan. Janne Heikkilä, Anna Arola.

Ti 4.11 kl. 10–11.45 Familjelyktan:

i Svenska Hemmet. Anmälningar till barnledare Piu Heinämäki, 040 804 8587.

Ti 4.11 kl. 12.15–15.15 Tisdagsklubben: för eleverna i årskurs 3, Mäntykatu 6.

On 5.11 kl. 13 Onsdagskaffe: i Svenska Hemmet. Vi firar Svenska veckan. Rikard Bjurström är vår gäst.

Sö 9.11 kl. 11 Länergudstjänst: i Aito-keskus, Kirjoniementie 15. Alla är välkomna!

Ti 11.11 kl. 10–11.45 Familjelyktan: i

Svenska Hemmet. Anmälningar till barnledare Piu Heinämäki, 040 804 8587.

Ti 11.11 kl. 12.15–15.15 Tisdagsklubben: för eleverna i årskurs 3, Mäntykatu 6.

On 12.11 kl. 13 Onsdagskaffe: i Svenska Hemmet. Tarja Rintakoski från Pirkanmaan Kansainvälsset Martat är vår gäst.

VANDA

HELSINGE KYRKA S:T LARS Kyrkovägen 45

Stilla musik: lö 1.11 kl. 14–15.30.

Följ änglarna! Allhelgonaspårning för barn och familjer: lö 1.11 kl. 16–19.

Parentationsandakt: lö 1.11 kl. 16. Daniel Nyberg, Anders Ekberg, Annakatri Aho och frivilliga ljusständare.

Högmässa: sö 2.11 kl. 10. Daniel Nyberg, Anders Ekberg. ViAnda-kören medverkar i mässa.

Högmässa: sö 9.11 kl. 10. Anu Paavola, Anders Ekberg.

DICKURSBY KYRKA Stationsvägen 12a

Sånggrupp för alla: to 30.10, 13.11

kl. 15.30–16.30.

Musiklek: fr 31.10, 7.11 kl. 10–11.

Kurs om styrkor i vardagen: ti 4.11 kl. 12–14.

Biblidrama: –ti 4.11, 11.11 kl. 14–17.

Ungdomskväll: on 5.11, 12.11 kl. 18–20.

Ungdomsmässa: on 12.11 kl. 17.30–18.

MYRBACKA KYRKA Strömfåravägen 1

Familjecafé med musiklek:

ti 4.11 kl. 9.30–11.

Träffpunkten: ti 11.11 kl. 11.30–13.

HÅKANSBÖLE KYRKA Håkansbölevägen 48

Sottungsby-Håkansbölekretsen:

to 30.10 kl. 13.

FOLKHÄLSANHUSET Vallmovägen 28

Allhelgonatidens veckomässa: fr 31.10 kl. 14.

ÖVRIGT

Sportklubben: för åk 1–3 tisdagar kl. 16–17 i Dickursby skola.

ViAnda-kören: övar på Helsinggård onsdagar kl. 12–14.

Vivandi-kören: övar på Bygård torsdagar kl. 18–20.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

GUDSTJÄNSTER

Lördag 1.11, Alla helgons dag,

tacksägelsegudstjänst: kl. 15 i Nya kapellet, Sandudds begravningsplats. Vi tänder ljus för alla medlemmar som avlidit under året som gått.

Söndag 2.11, Alla själers dag, Evensong: kl. 18 i Johanneskyrkan.

Onsdag 5.11, fredsbön:

kl. 12.15 i Johanneskyrkan.

Onsdag 5.11, veckomässa:

kl. 18 i Johanneskyrkan.

Söndag 9.11, högmässa:

kl. 12 i Johanneskyrkan.

Onsdag 12.11, fredsbön:

kl. 12.15 i Johanneskyrkan.

Onsdag 12.11, veckomässa:

kl. 18 i Johanneskyrkan.

GEMENSKAP

Handarbetscafé: fredag 31.10 och 7.11

kl. 15–18 i Johannes vardagsrum. Välkommen också om du bara vill dricka en kopp kaffe och prata en stund!

Tisdag i vardagsrummet: tisdagar kl. 9.30–17. Lunch kl. 11–13, program kl. 13.30: 4.11

Vardagsrummets novemberkna! 11.11 Allsång med Pia Ohman. Kl. 14.45 andakt,

kl. 15 kaffe. Tyskabordet samlas 4.11 kl. 15.

Torsdagskväll: 6.11 i Johannes vardagsrum. Mat, program och samvaro för alla!

Program varje Torsdagskväll: 16.30–18.30 mat (3 euro/vuxna, barn gratis), handens konst, pyssel och lekhörna för barn, 17.45–18.15 musiklek för barn under skolåldern tillsammans med vuxen, 18.30 diskussionsgrupp för vuxna om tron och livet. Läs mera om de enskilda torsdagskvällarna på vår hemsida!

MUSIK

Lunchmusik: tisdagar kl. 12 i Gamla kyrkan.
Välgörenhetskonsert: tisdag 11.11 kl. 19 i Johanneskyrkan. Ida Elina, Oscar Schultz, Sixten Enlund, Chrisu Romberg, Senni Valtonen, Spruce och en grupp ur kören Let us be Frank. Gratis inträde. Vi samlar in kollekt för diakonalt gemenskapsarbete.
Lovsångskväll: måndag 10.11 kl. 19 i Johanneskyrkan. Lovsång, andakt med Jonatan Gauffin, bönestationer, möjlighet till personlig förbön. Kvällste. I samarbete med studentorganisationen Helsingfors svenska studentmission.

FÖR FAMILJER OCH BARN

Familjecafé med musiklek: måndagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Hörnan. Tisdagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Johannes vardagsrum i Tomaskyrkan. Fredagar kl. 9–11 (obs! musiklek kl. 10!) i Drumsö kyrka, C-trappan, tvåspråkigt familjecafé med gröt i samarbete med Lauttasaaren srk.

Musiklek efter dagis: torsdagar kl. 17.30 i Johannes vardagsrum. Dörrarna öppna kl. 16–19. Kom och lek, umgås, värm egen mat osv.

Fritids: För barn i klasserna 3–6. Kom och chilla, var med kompisar, spela spel, pyssla, äta mellanmål! En trygg vuxen ledare finns alltid på plats. Fritids i Pärlan på Drumsö: måndagar och tisdagar kl. 13–16. Fritidsledare Nanne: 046 921 7512. Fritids Hörnan: tisdagar och fredagar kl. 13–16. Fritidsledare Martina: 050 380 0823. Fritids i Johannes vardagsrum: måndagar och torsdagar kl. 13–16. Fritidsledare Oscar: 050 439 2618.

Församlingens nya Jubla-kör för barn: I Högbergsgatans körsal varje tisdag kl. 14.30–15.15. Körledare är Ville Valtanen. På Drumsö i Pärlan, Drumsö kyrka varje torsdag kl. 15.30–16.15. Körledare där är Rebecka Stråhlman. Mera info om kören ger projektledare Stella Wahlström: stella.wahlstrom@evl.fi eller läs på vår hemsida. Ifall ni är på väg till Drumsökören, anmäl er till samma adress!

Tillsammans med bebin: 6.11–4.12 kl. 13–15. En grupp för föräldrar med barn i åldern 0–6 månader. Vi erbjuder praktiska idéer för tidig interaktion med barnet och kamrattstöd för föräldraskap. Mellanmål med kaffe och te serveras. Gruppen drivs i samarbete med Stationens barn rf. Anmäl er via vår hemsida helsingforsforsamlingar.fi/johannes.

MATTEUS

Mässor: Söndagar kl. 10 i Matteuskyrkan. I oktober och november 2.11, 9.11, 16.11, 30.11.

Kvällsmässa: Sö 23.11 med gästtalare Johannes Westö kl. 18. Mässan innehåller mycket musik och en bönevandring. Kvällste efter kvällsmässan.

Ljusandakt på allhelgona (Parentation): lördag 1.11 kl. 18–19. Vi minns alla församlingsmedlemmar som gått bort under det senaste året och tänder ljus för dem.

MU-mässa (Matteus ungdom): On kl. 18 + kyrkfika. Alla är välkomna, oberoende av ålder!

Bönegruppen Molnet: Ett tillfälle för bön to 6.11, 20.11 och 4.12, kl. 18 i Populus, bredvid köket. Tillsammans delar vi det som vi är tacksamma för och det som tynger oss. Kontakt Inger Österman, 040 738 3504. Gemensam middag från kl. 17 framåt. Varmt välkommen att delta i gemenskapen kring matbordet, bönestunden eller båda.

BARN, UNGDOM OCH FAMILJ

Kontakt: barnverksamhet Catarina Bär-lund-Palm catarina.barlund-palm@evl.fi, 050 380 3936, musik och körer Daniela Strömsholm daniela.stromsholm@evl.fi, 050 596 7769, ungdomsverksamhet Tonja Weckström tonja.weckstrom@evl.fi, 050 380 3988 och Daniel Jakobsson daniel.jakobsson@evl.fi, 050 380 0710

Musiklek med familjecafé: Klapp & klang kl. 10 (för 1–4-åringar) och Gung & sjung kl. 11 (för 0–1-åringar) tisdagar i Matteuskyrkan. Ingen anmälan behövs. Kom och sjung och dansa med ditt barn! Kaffe med lite tilltugg efteråt.

Tweentorsdag för åk 3–7: To kl. 13–16.30 i Matteuskyrkan. Mellanmål, pingis, tv-spel, pyssel m.m.

Öppet hus för ungdomar: On från kl. 15. MU-mässa kl. 18. Följ oss på IG @matteusungdom för mer info om hjälpledarutbildningar, läger, resor och anmälningar.

Matteus barnkör och pysselklubb: I skolorna på Matteus församlings område, ti på eftistid. Catarina Bär-lund-Palm leder pysselklubben, Daniela Strömsholm barnkören.

Spelklubb för barn i lågstadieåldern: Startar 23.10. To, i samband med Matteus Afterwork kl. 17–18. Kontakt: Emma Larsen 050 491 7360.

Barnpassning och Barnklubb: ordnas i samband med Matteus Afterwork, to kl. 17. De vuxna kan delta i programmet som ordnas eller gå ärenden (eller egen-tid!) och barnen får spela, leka och rita tillsammans med hjälpisar.

MUSIK

Matteus kyrkokör: sjunger de gamla klassiska kyrkomusikverken och även nyare musik från vår egen tid. Övning ti kl. 18–20 i kyrksalen tillsammans med kantor Sirkku-Liisa Niemi 050 566 9418

Popkören: Sjunger svängiga låtar på svenska och engelska, to kl. 15.30. För åk 3–7.

Barnkören: Övar i lågstadieskolorna ti på eftistid. För åk 1–2.

Körledare för Barn- och Popkören:

Daniela Strömsholm, daniela.stroms-holm@evl.fi, 050 596 7769.

Matteus Voice: Vill du stå på scen, men vågar kanske inte stå ensam? Eller har du inte tid att binda dig hela terminen? Då är Matteus Voice-kören för dig! Kören jobbar med pop- och rocklåtar på projekt-basis, med en julkonsert som avslutning lördagen den 6.12 kl. 16. Övningar: 6.11, 20.11 och 4.12. Kontakt/körledare: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, 050 596 7769.

Nya sångare och spelare välkomna i alla körer!

GEMENSKAP

Kontakt: Matteus kansli matteus.fors@evl.fi eller 09 2340 7300 (ti, to kl. 10–14)

Bibel- och bönegrupp i Matteuskyrkan: Var tredje vecka i Matteuskyrkan. Ti 18.11. Mer info Karin Fougstedt 050 573 7081.

Matteus Afterwork: Torsdagar kl. 17 erbjuder församlingen pizzamiddag i församlingssalen. Maten kostar 3 euro och det ordnas även frivilligt program (bl.a.

ESBO

Alla helgons dag för familjer

Familjernas alla helgons dag **lördag 1.11 kl. 10.30–16.00:** i Sock-enstugan. Ta ett foto i änglahörnan, dekorera ett ljus och bekanta dig med änglarnas speldosa genom sånger. Besök änglastigen på begravningsplatsen och känn in hösten. Vi bjuder på glögg, saft och kex.

bönegrupp, bibelstudie och stickkafé) samt barnklubb och barnpassning.
MuskelMoves: Torsdagsjumppa för vuxna i samband med Matteus After-work kl. 17–18. Ledare är Emma Larsen, 050 491 7360. Barnpassning ordnas.
Stickklubben: träffas jämna veckor i Matteuskyrkan (2.10, 16.10 och 30.10). Handarbeta fritt eller gör enligt de mönster vi har. Kontakt Carita Riitakorpi 050 380 3986.

Bokklubben Bokmalarna: Under höstterminen läser vi boken ”Gud är inte plåstret” av Tomas Andersson Wij. Må 10.11 kl. 14. Träffas var tredje vecka. Kontakt: Annica Söderström, 050 568 0085

Kvinnor mitt i livet: Kom som du är och dela livet en stund. Må 24.11 kl. 18 i Matteuskyrkan. 24.11 bakar vi inför julbasaren.

Samling för män: Fr 31.10 kl. 18 i Matteuskyrkan med gäst Lars-Henrik Höglund, kyrkoherde emeritus: ”Finlands sjömanskyrka 150 år – Livet i sjömanskyrkan i Hamburg på 1990-talet” Kontakt: Peter Andersson, 040 533 6185.

Bibelstudium med Stefan Djupsjöbacka: 13.11 kl. 18 diskuterar vi utifrån Jonas Gardells bok: Om Jesus. I Matteuskyrkan i samband med Afterwork. To 11.12 är höstens sista bibelstudium.

Mat Tro Sommarprat: Mat och prat om livets stora frågor. I höst diskuterar vi Yles sommarprat, 23.10 om Patrik Hagmans sommarprat. Höstens datum och 20.11.

Waste & Feast i Matteuskyrkan: Ät en bit mat för 3/6 euro och lär känna nya människor vid samtalsbordet. Maten lagas på överbliven mat från mataffärer. Må-fre kl. 11–13.

PETRUS

Varmt välkommen på gudstjänst!

Högmässa: Sö 2.11 kl. 11 i Petruskyrkan. Ronny Thylin, Mathias Sandell. Kyrkkaffe.

Petrus Liv: Sö kl. 15.30 i Petruskyrkan. Gudstjänst i friare form med gästade talare, musik och nattvard – kyrkkaffe efteråt. 2.11 Kaisa Heininen.

Petrusmässa: Sö 9.11 kl. 15.30 i Petruskyrkan. Anne Koivula, Pia Kummel-Myrskog, Mathias Sandell. Eget program för barnen, middag och kyrkkaffe efteråt för alla.

ALLA HELGONS DAG 1.11

Predikogudstjänst: kl. 11 i Petruskyrkan, Niklas Andersson, Mathias Sandell. Kyrkkaffe.

Parentation: kl. 16 i Petruskyrkan. Vi firar en enkel gudstjänst och tänder ett ljus för de medlemmar i Petrus församling som avlidit under året. Servering.

Månsas urnlund: kl. 16–19 Andakt och musik, änglastig för barn, församlings-

anställda på plats för samtal, vi bjuder på något varmt att dricka!

BARNFAMILJER

Musiklek: To kl. 10 i Södra Haga (Haga-salen, Vespervägen 12). En rolig förmiddag för er med barn 0–5 år. Vi sjunger, leker, spelar och har roligt. För mer info och anmälan, kontakta: anne.koivula@evl.fi. Följ Petrus Kidz-gruppen på Facebook för mer aktuell info!

UNGDOMAR

Ambient ungdomssamling: Varannan fre (31.10, 16.11) kl. 18.30 i Petruskyrkan. Följ Petrusyouth på instagram för mer info.

Hjälpledarutbildning: On 5.11 kl. 17 i Petruskyrkan – för första årets hjälpisar. On 12.11 kl. 17 i Petruskyrkan – för andra årets hjälpisar. Mer info: nadine.mabinda@evl.fi

EVENEMANG OCH KURSER

Bollsport med Petrus: Sö (start 2.11) kl. 18.30–19.30 i Staffansby lågstadieskola (Trastvägen 20). Vi prövar olika bollsporter och börjar med korgboll i november. Alla ryms med! Ingen avgift och inga förkunskaper behövs. Anmälan och mer info: ronny.thylin@evl.fi

Fredagscafé: Fre kl. 17–19 i Petruskyrkan. Kom och drick en kopp kaffe eller te och prata bort en stund. Välkommen ensam, – med familj eller vänner!

Dagscafé: Ti 11.11 kl. 13–14.30 i Petruskyrkan. Kaffe, program och andakt för daglediga. Varmt välkommen! Gunilla Riska: 050 533 4774

Petrafrukost: Lö 15.11 kl. 10–12 i Petruskyrkan. En förmiddag för kvinnor i alla åldrar med frukost, gemenskap och inspiration. 8/5/0 euro. Välkommen!

ANDAKT OCH BÖN

Rummet på övre våningen: Varannan on (5.11) kl. 18.30 i Petruskyrkan. En öppen bibelstudiegrupp för dig som söker en plats där du tillsammans med andra kan dra dig undan för att upptäcka mer av Bibeln och möta Herren. Enkel servering, ingen anmälan behövs. Info: ronny.thylin@evl.fi
Petruskyrkan öppen för bön: Ti kl. 8–9. Tid för egen bön i stillhet med gemensam bönestund mot slutet av timmen. Välkommen!

Förbön och tack: Tvåspråkig förböns-gudstjänst varannan ti kl. 19 i Munks-höjdens kyrka (Raumovägen 3). 11.11 Bengt Lassus. Lovsångskören övar kl. 18.

Du kan alltid skicka in dina böneämnen: pray.petrus@evl.fi. Post: Petrus församling, Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

SJUNG I KÖR

Petrus vokalsemblem: Varannan to kl. 18 i Åggelby gamla kyrka. För dig som sjungit i kör tidigare, eller vill lära dig att sjunga flerstämmigt. Vi uppträder ett par gånger per termin på församlingens evenemang. Nya sångare välkomna! För mer info: mathias.sandell@evl.fi, 050 470 9222.

Kingdom Singers: Må kl. 18 i Petrus-kyrkan. Internationell lovsångskör med sånger på finska, svenska och engelska. Välkommen med! För mer info: fionatchow@gmail.com.

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA GUDSTJÄNSTER I VÅRA KYRKOR

Allhelgonatid

Vi finns på nya begravningsplatsen i Ekenäs fre 31.10 kl. 14–18. Vi bjuder på varm saft och en pratstund för den som vill.

Lör 1.11 Alla helgons dag

Vi tänder ljus till minne av våra församlingsmedlemmar som dött mellan allhelgonadagarna 2024 och 2025.

- kl. 10 i Ekenäs
- kl. 10 i Tenala
- kl. 12 i Snappertuna
- kl. 13 i Bromarv

Sön 2.11

Högmässa kl. 10: i Ekenäs

Sön 9.11

Litterär högmässa kl. 10: i Ekenäs. Ord av hopp – en högmässa med inslag av text, betraktelser och musik. A. Lindström medverkar.

Musikandakt kl. 16: i Snappertuna

MUSIK

Cantores Minores sön 2.11 kl. 16: i Ekenäs kyrka. J.S. Bach: Mässa i h-moll. Finländska barockorkestern. Kapellmästare Hannu Norjanen. Biljetter: 44/25 euro Ticketmaster/en timme före konserten vid kyrkans huvudingång.

Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ

Fre 31.10:

– **kl. 9–11 Brunch för män:** tvåspråkig, 2 euro, Strandvägen 1. Kakko, Fabritius-Ylitalo.

– **kl. 18 Israelisk dans:** Församlingshemmet. Unnérus.

Lö 1.11:

– **kl. 10 Allhelgonadagens högmässa:** Ingå kyrka. Namnen på de som avlidit under året (sedan senaste alla helgons dag) läses och ljus tänds för var och en. Sjöblom, Ahl-Waris, Nygård.

– **kl. 16–18 St Nicholas gillescouter bjuder på glögg:** vid klockstapeln: Ingå kyrka.

Sö 2.11:

– **kl. 16 Tvåspråkig kärleksmåltid:** Församlingshemmet. Anmälningar för serveringens skull senast to 30.10, tel 09 221 9030 eller e-post: inga.kansli@evl.fi. Sjöblom, Nygård.

Må 3.11:

– **kl. 13.15–15 Pysselklubb för barn i lågstadieålder:** Församlingshemmet. Nylund, Sköld-Qvarnström.

Ti 4.11:

– **kl. 8.30–10 Frukost:** 2 euro/vuxna, barn under 7 år gratis. Strandvägen 11. I samarbete med Inkoon martat.

Fabritius-Ylitalo, Kakko.

– **kl. 10–12 Familjecafé:** Församlingshemmets nedre våning. Nylund, Sköld-Qvarnström.

– **kl. 10–14 Öppet hus & mini-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Fabritius-Ylitalo, Kakko.

– **kl. 14–16 Stick-, virk- och pysselcafé:** Strandvägen 11. Fabritius-Ylitalo, Kakko.

Ons 5.11:

– **kl. 13–16.30 After school:** Församlingshemmets nedre våning. Tvåspråkig fritidsklubb för skolbarn i årskurs 1–6. Nylund, Sköld-Qvarnström.

– **kl. 16–18 Ungdomskväll:** Prästgården. Ahl-Waris, Ahlfors.

– **kl. 17–19 Familjekväll:** Församlingshemmets nedre våning. Fri samvaro med möjlighet till lek, pyssel samt kvällsmål. För familjer i alla åldrar. Nylund, Sköld-Qvarnström.

To 6.11:

– **kl. 10–14 Öppet hus & mini-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Fabritius-Ylitalo, Kakko.

– **kl. 11.30–13 Matservering:** Församlingshemmet. 4 euro/person. Sköld-Qvarnström.

– **kl. 17.30 Bönegrupp:** öppen för alla, tvåspråkig. Strandvägen 11. Kakko.

– **kl. 18 Tvåspråkig kvällsmässa:** Ingå kyrka. För ungdomar och unga vuxna. Bönvandring. Ahl-Waris, Ahlfors, Nygård.

Sö 9.11:

– **kl. 10 Högmässa:** Degerby kyrka. Sjöblom, Nygård.

Må 10.11:

– **kl. 13.15–15 Einsteinklubb för barn i lågstadieålder:** Församlingshemmet. Nylund, Sköld-Qvarnström.

Ti 11.11:

– **kl. 10–12 Familjecafé:** Församlingshemmets nedre våning. Nylund, Sköld-Qvarnström.

– **kl. 10–14 Öppet hus & mini-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Fabritius-Ylitalo, Kakko.

Ons 12.11:

– **kl. 13–16.30 After school:** Församlingshemmets nedre våning. Tvåspråkig fritidsklubb för skolbarn i årskurs 1–6. Nylund, Sköld-Qvarnström.

– **kl. 13 Missionssy föreningen:** Prästgården. Välkommen att göra handarbeten till förmån för missionen. Björklöf.

– **kl. 16–18 Ungdomskväll:** Prästgården. Spelkväll för hela familjen. Ahl-Waris, Ahlfors.

To 13.11:

– **kl. 10–14 Öppet hus & mini-loppiset öppet:** Strandvägen 11. Fabritius-Ylitalo, Kakko.

– **kl. 11.30–13 Matservering:** Församlingshemmet. 4 euro/person. Sköld-Qvarnström.

– **kl. 17.30 Bönegrupp (öppen för alla, tvåspråkig):** Strandvägen 11. Kakko.

Mera information: www.ingaforsamling.fi

KARIS-POJO

Högmässa eller gudstjänst varje söndag: kl. 10 i Karis kyrka och kl. 12 i Pojo kyrka om inte annat annonseras.

Fr 31.10 kl. 18 firs alla helgons dags kvällsmässa: i Svartå kyrka. Vi tänder ljus för dem som blivit jordfästa i Svartå.

Lö 1.11 kl. 10 högmässa: i Karis kyrka.

Lö 1.11 kl. 12 falla helgons dags högmässa: i Pojo kyrka. Vi tänder ljus för dem som blivit jordfästa i Pojo.

Lö 1.11 kl. 18 firs alla helgons dag med musikandakt: i Karis kyrka. Vi tänder ljus för dem som blivit jordfästa av församlingen sedan förra alla helgons dag.

Sö 2.11 kl. 17 Barnvänlig allhelgonagudstjänst: i S:t Olofs kapell. Ingen mässa i Karis eller Pojo denna dag.

Ti 11.11 kl. 16 Bibelgruppen: i Karis församlingshem. Vi träffas varannan vecka.

To 13.11 kl. 18.30 Stillhetens bön: i Karis kyrka.

Se församlingens alla evenemang: på www.karis-pojoforsamling.fi

ESBO STIFT

LOJO

Allhelgonadagens högmässa och kyrk-kaffe lö 1.11 kl. 13: Lojo S:t Lars kyrka. Vi minns de under året avlidna. Kransnedläggning. Kyrktaxi, kyrkkaffe.

Handarbetscafe tisdagar kl. 17.30: Virkby kyrka. Har du flinka fingrar, påbörjade arbeten eller behöver hjälp med något handarbete? Välkommen med! En plats där du kan handarbeta, prata och dricka kaffe/te tillsammans med andra vuxna.

Virkby vardagsrum onsdagar kl. 17–19: Virkby kyrka. Välkommen till ett vardagsrum för alla. Trevlig samvaro, olika spel och pyssel för alla oberoende av ålder. Kvällste.

Familjeklubb onsdagar (tvåspråkig) fredagar kl. 9–11.30: Virkby kyrka.

TUSBY

1.11. kl. 13 Alla helgons dags mässa: i Pajjala Kapell. Vi läser upp namnen på de svenskspråkiga avsommade och tänder ljus till deras minne. Kyrkkaffe.

DOMPROSTERIET

BORGÅ

MÄSSOR OCH GUDSTJÄNSTER

Lö 1.11 kl. 12.15 Högmässa – Alla helgons dag: Domkyrkan. Ljuständning för dem som avlidit under året. Smeds, Lundgren, Hätönen.

Sö 2.11 kl. 12.15 Högmässa: Domkyrkan. Lundgren, Eisentraut-Söderström, Tolander; Anne Hätönen leder Gaudeamus-skören. DUV:s gudstjänstgrupp.

– **kl. 18 Kvällsmässa:** Mariagården, Gammelbacka. En mässa i fri stil med lovsång, bön, reflektion och gemenskap. Kvällste. Rebecka Stråhlman, Eric-Olof Söderström, sång- och musikgrupp.

To 6.11 kl. 19 Ungdomsmässa: Domkyrkan. Apostolidou, Chow, ungdomsteamet och ungdomar.

Sö 9.11 kl. 9.30 Gudstjänst: S:t Olofs kapell, Pelling. Eisentraut-Söderström, Mikael Helenelund.

– **kl. 12.15 Högmässa:** Domkyrkan. Lindgård, Eisentraut-Söderström, Tolander, Chow, Hätönen, ungdomarnas gudstjänstgrupp. Efter mässan kl. 13.30 inleds kyrkoherdevalet i församlingshemmet på Lundagatan där det också serveras lunch för de 100 första. Meny: Köttbullar, mos och efterrätt. Frivillig avgift för Gemensamt Ansvar.

MUSIK

Sö 2.11 kl. 18 Konsert – Lux Aeterna: Domkyrkan. Requiem av Gabriel Fauré för kör, solister och orkester. Under konserten framförs också sånger av kompositörerna Alain, Elgar och Franck. Lovisakören & Borgå kammarkör, Takolander, Fogelberg (sopran), Haapaniemi (baryton), Valjakka (harpa), Tollander (orgel), Glint Ensemble. Fritt inträde, programblad 10 euro. Samma konsert i Lovisa kyrka fredag 31.10 kl. 19.

Bön & lovsång: to 6.11 och 13.11 kl. 10, Lundagatans kapell. Vi sjunger lovsånger och psalmer och ber tillsammans. Lemberg.

BARN OCH FAMILJ

Familjeträff: må 3.11 kl. 13–15 samt to 6. och 13.11 kl. 9–11.45, Domprostgården. Vi

bjuder på kaffe och te med tilltugg. Kom när ni vill. Obs, du kan förhandsrösta i kyrkoherdevalet i Domprostgården under familjeträffen må 3.11 och to 6.11.

UNGA

Öppet hus och ungdomssamling på UG: to 6.11 och 13.11 kl. 14–21, Domprostgården.

VUXNA

Må 10.11 kl. 18 Besök på domkapitlet med biskopen: Domkapitlet, Gymnasiegränd 2. Begränsat antal platser. Anmälan till Andreas Lundgren senast fr 7.11 kl. 12.

Ti 11.11 kl. 10 Skapa och skratta: Caféet, Lundagatan 5. Gör din egen julkrubba med Anita Strömfors och Henrika Lemberg. Liten servering. Ingen förhandsanmälan.

To 13.11 kl. 18 Missions- och bibelkväll: Församlingshemmets lilla sal, Lundagatan 5 (ingång från gården). Kvällens gäst Svante Lundgren informerar om de kristna i Mellanöstern. Kaffe, andakt och samvaro.

Lö 15.11 kl. 14 Vattengympa, Äppelbacken: Till förmån för Kvinnobanken. Ledare: diakoniarbetare Henni. Vattengympa kl. 14.15–15, därefter möjlighet till bastu. Avslutning senast kl. 16. Ingen förhandskurskrävs, alla konditionsnivåer är välkomna. Max 10 personer, anmälan till susann.stenberg@evl.fi, 040 528 6577. Pris: 10 euro, kontant.

MÖTESPLATSER

Konstpaus i Domkyrkan – Pauno Pohjo-lainen, Skriet: Domkyrkan 10.10–2.12.

Utställningen kan ses under domkyrkans öppettider: ti–lö kl. 10–14, on kl. 10–19, helgdagar kl. 14–16 (med reservation för förrättningar).

Kvarterskaffe: ti 4.11 och 11.11 kl. 10, KorteliÄssä i Vårberga. Lindholm.

On 5.11 kl. 12.15 Mariakretsen: Caféet i Församlingshemmet på Lundagatan. Denice Sjöström.

SIBBO

On 29.11 kl. 18 Bibelsamtal: Kyrkoby församlingshem. Gäst Erik Vikström. Med Helena Rönnerberg.

Lö 1.11 kl. 12 Mässa med ljuständning: Sibbo kyrka. Efteråt samling för sörjande i Prästgården.

Lö 1.11 kl. 13–17 Möten vid begravningsplatsen: Kyrkoby begravningsplats. Varm glögg och en pratstund med församlingens anställda och frivilliga vid Ljusets kapell.

Sö 2.11 kl. 18 Meditativ mässa: Sibbo kyrka.

On 5.11 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka.

On 5.11 kl. 12 Ättaeuroslunch:

Kyrkoby församlingshem.

To 6.11 kl. 13.30 Box missionskrets:

Bykyrkan Tabor.

Sö 9.11 kl. 18 Kvällsmässa: Söderkulla kyrka. OBS, ingen högmässa kl. 12 denna söndag.

Må 10.11 kl. 14 Kyrkoby missionskrets: Kyrkoby församlingshem.

Må 10.11 kl. 19 Vikings veranda:

Prästgården. Med Patrik Frisk.

Ti 11.11 kl. 13.30 Norra Paipis missionskrets: Info Ann-Britt Olenius-Steffans-son, 050 523 3918.

On 12.11 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka.

Fr 14.11 kl. 19 Vålgörenhetskonsert med Nina Åström: Sibbo kyrka. Fritt inträde. Insamling till Barnmissionen i Ukraina.

Ti 2.12 7.30–ca 17.30 Adventsutfärd till Esbo: Vi besöker bl.a. Hanaholmen, Hagalunds kyrka, WeeGee-huset och Haltia i Noux. För Anmälan till sibbo.for-samling@evl.fi eller må, ti och to kl. 9–12 på 09 239 1005. Anmälan också vid ättaeurosluncherna.

De lokala sidorna i Borgå, Sibbo och Vanda utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Rebecca Pettersson, rebecca.pettersson@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6788. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

PRG Jam – lika mycket gemenskap som musik

Är eller känner du en ungdom med musikintresse? I så fall hittas kaffe och likasinnade vid prästgården, varje fredag.

TEXT: REBECCA PETTERSSON

SIBBO Det sägs ibland att unga inte längre spelar i band, men i Sibbo är så inte fallet. Varje fredag (med undantag för under skolloven) håller församlingsmusiker Lauri Palin öppet hus i prästgårdens bandutrymme, och så gott som alltid dyker någon upp till PRG Jam, församlingens bandklubb för ungdomar.

PRG Jam består inte av en fast grupp som alltid spelar tillsammans, utan man kommer de gånger det passar. Även om man inte varit med tidigare eller har särskilt mycket erfarenhet av att spela tillsammans är det bara att komma förbi.

– Man kan komma med exakt när som helst. Mellan klockan 14 och 18 håller jag dörrarna öppna för de som vill musicera och lära sig något instrument, men också för att prata, dricka kaffe och umgås, säger Lauri Palin.

Det finns ingen direkt åldersgräns för verksamheten, men den riktar sig till ungdomar och de flesta brukar vara i övre tonåren. Somliga kommer med efter skriban, men det går bra att komma med både tidigare och senare.

»Kyrkan kan fylla en roll genom att erbjuda verksamhet som är mindre målinriktad.«

Vilka genrer rör ni er inom?

– Oftast blir det den musik som ungdomarna själva föreslår. Det har varit mainstream pop, lutat mer åt heavy-hållet och förekommit jazziga melodier.

– Jag har ganska lite input. Ungdomarna kommer och vill göra musik, och jag finns där och ser till att alla får något att göra. Lite under radarn ser jag till att vi får ut något bra av det.

Ibland har PRG Jam också framträdanden. De

Medlemmar ur PRG-Jam musicerar under en familjemässa tillsammans med Chrisu och Putte från församlingens medarbetarlag. FOTO: MIKAEL GRÖNROOS

Församlingsmusikern Lauri Palin rör sig fritt mellan genrer. Här dirigerar han körer under trettondagen. FOTO: MIKAEL GRÖNROOS

har spelat på gymnasiets välgörenhetskonsert och på församlingens vårkonsert. De har kompat barnen från Musikklubben då de sjungit i mässan.

– Det blir ganska härligt när det är ivriga barn som sjunger och ivriga ungdomar som kompar.

Taktiken: hoppas och be till Gud

För mer än tio år sen startade Lauri Palin upp PRG Jam. Han var ny i församlingen och insåg att det fanns ett tomt bandrum i prästgården, och dessutom helt bra instrument som ingen använde. Som församlingsmusiker såg han det närmast som sin plikt att se till att resurserna kom till användning.

Vad är tricket för att locka med unga för att musicera tillsammans?

– Det handlar ju om att erbjuda ett ställe att umgås, på samma sätt som med våra ungdomssamlingar.

– Men mest är det nog bara att sätta fingrarna i kors och be till Gud att de ska hämta varandra. Om man får ett par ivriga som drar med andra så har man ett litet gäng att jobba med.

Lauri Palins inställning till PRG Jam, men också till församlingens övriga musikverksamhet för barn och unga, kan sammanfattas i ”kom med, ha roligt och lär dig i farten”.

Ibland kastar han in något uppträdande eller någon annan konkret målsättning för att hålla motivationen uppe, för att deltagarna ska få kännas glädjen av att uträtta något.

– Men målen är det mindre viktiga. Kyrkan kan fylla en roll genom att erbjuda verksamhet som är mindre målinriktad och som i första hand bygger på den egna glädjen och inspirationen.

Påverka genom att rösta i kyrkoherdevalet

Vem blir följande kyrkoherde i Borgå svenska domkyrkoförsamling? Påverka genom att rösta i valet **9.11.2025**.

Medlemmar som är 18 år senast på valdagen får rösta.

Kandidater i valet är Camilla Ekholm och Karl af Hällström.

Du kan förhandsrösta måndag till fredag 3–7.11 kl. 9–18 i församlingshemmet på Lundagatan 5 eller på Domprostgården, Finnbyvägen 6 måndag 3.11 kl. 13–15 och torsdag 6.11 kl. 9–12. Ta med identitetshandling när du ska rösta. Vi bjuder på valkaffe.

Valdagen söndag 9.11 inleds med högmässa i Domkyrkan kl. 12.15. Efter mässan serveras lunch för de 100 första i Församlingshemmet på Lundagatan kl. 13.30 framåt. På menyn står köttbullar, mos och efterrätt. Frivillig avgift till förmån för Gemensamt ansvar. Välkommen för att fira valdag och farsdag!

Valdagens röstning inleds kl. 13.30 i Församlingshemmet på Lundagatan. Röstningen avslutas kl. 20. Vi bjuder på valkaffe. Valresultatet publiceras så snart det är klart på domkyrkan.fi och församlingens sociala medier. Läs mer om kandidaterna och valet på domkyrkan.fi/kyrkoherdevalet

DOMPROSTERIET

BORGÅ

MÄSSOR OCH GUDSTJÄNSTER

Lö 1.11 kl. 12.15 Högmässa – Alla helgons dag: Domkyrkan. Ljuständning för dem som avlidit under året. Smeds, Lundgren, Hätönen.

Sö 2.11 kl. 12.15 Högmässa: Domkyrkan. Lundgren, Eisentraut-Söderström, Tollander; Anne Hätönen leder Gaudeamuskören. DUV:s gudstjänstgrupp.

– **kl. 18 Kvällsmässa:** Mariagården, Gammelbacka. En mässa i fri stil med lovsång, bön, reflektion och gemen-

skap. Kvällste. Rebecka Stråhlman, Eric-Olof Söderström, sång- och musikgrupp.

To 6.11 kl. 19 Ungdomsmässa: Domkyrkan. Apostolidou, Chow, ungdomsteamet och ungdomar.

Sö 9.11 kl. 9.30 Gudstjänst: S:t Olofs kapell, Pellinge. Eisentraut-Söderström, Mikael Helenelund.

– **kl. 12.15 Högmässa:** Domkyrkan. Lindgård, Eisentraut-Söderström, Tollander, Chow, Hätönen, ungdomarnas gudstjänstgrupp. Efter mässan kl. 13.30 inleds kyrkoherdevalet i församlingshemmet på Lundagatan där det också serveras lunch för de 100 första. Meny: Köttbullar, mos och efterrätt. Frivillig avgift för Gemensamt Ansvar.

MUSIK

Sö 2.11 kl. 18 Konsert – Lux Aeterna: Domkyrkan.

Requiem av Gabriel Fauré för kör, solister och orkester. Under konserten framförs också sånger av kompositörerna Alain, Elgar och Franck. Lovisakören och Borgå kammarkör, Takolander, Fogelberg (sopran), Haapaniemi (baryton), Valjakka (harpa), Tollander (orgel), Glint Ensemble. Fritt inträde, programblad 10 euro. Samma konsert i Lovisa kyrka fredag 31.10 kl. 19.

Bön & lovsång: to 6.11 och 13.11 kl. 10, Lundagatans kapell. Vi sjunger lovsånger och psalmer och ber tillsammans. Lemberg.

VANDA Gemenskap

Vill du vara ett vardagsmirakel?

Bli en del av Vardagsmirakelgruppen! Du har en möjlighet att hjälpa ensamma personer med vardagens små reparationsarbeten som att byta ut en lampa eller skruva en stol. Du kan också hjälpa till med att åka med till matbutiken eller som kamrat till hälsocentralen.

Intresserad att höra mera?

Kontakta diakon Heidi

Salminiitty 050 330 1828 eller

heidi.salminiitty@evl.fi.

BORGÅ Guidning

Besök domkapitlet och träffa biskopen

Måndag 11.10 kl. 18: Borgå

har en stor kyrklig mångfald. Kom med på ett besök i Borgå domkapitels hus från mitten av 1700-talet. Vi får en rundvandring, får se interiören och de många tavlorna och får höra om dess historia och nutid. Biskop Bo-Göran Åstrand leder besöket.

Det finns ett begränsat antal platser. Anmäl dig till Andreas Lundgren senast fredag 7.11 kl. 12 per e-post eller sms: andreas.lundgren@evl.fi, 0400 744 613. Besöket börjar i domkapitlets hus på Gymnasiegränd 2 klockan 18.

BARN OCH FAMILJ

Familjeträff: må 3.11 kl. 13–15 samt to 6 och 13.11 kl. 9–11.45, Domprostgården. Vi bjuder på kaffe och te med tilltugg. Kom när ni vill. Obs, du kan förhandsrösta i kyrkoherdevalet i Domprostgården under familjeträffen må 3.11 och to 6.11.

UNGA

Öppet hus och ungdomssamling på UG: to 6.11 och 13.11 kl. 14–21, Domprostgården.

VUXNA

Må 10.11 kl. 18 Besök på Domkapitlet med biskopen: Domkapitlet, Gymnasiegränd 2. Begränsat antal platser. Anmälan till Andreas Lundgren senast fr 7.11 kl. 12.

Ti 11.11 kl. 10 Skapa och skratta: Caféet, Lundagatan 5. Gör din egen julkrubba med Anita Strömfors och Henrika Lemberg. Liten servering. Ingen förhandsanmälan.

To 13.11 kl. 18 Missions- och bibelkväll: Församlingshemmets lilla sal, Lundagatan 5 (ingång från gården). Kvällens gäst Svante Lundgren informerar om de kristna i Mellanöstern. Kaffe, andakt och samvaro.

Lö 15.11 kl. 14 Vattengympa, Äppelbacken: Till förmån för Kvinnobanken. Ledare: diakoniarbetare Henni. Vattengympa kl. 14.15–15, därefter möjlighet till bastu. Avslutning senast kl. 16. Ingen förhandskunskap krävs, alla konditionsnivåer är välkomna. Max 10 personer, anmälan till susann.stenberg@evl.fi, 040 528 6577. Pris: 10 euro, kontant.

MÖTESPLATSER

Konstpaus i Domkyrkan – Pau-no Pohjolainen, Skriet: Domkyrkan 10.10–2.12. Utställningen kan ses under domkyrkans öppettider: ti–lö kl. 10–14, on kl. 10–19, helgdagar kl. 14–16 (med reservation för förrättningar).

Kvarterskaffe: ti 4.11 och 11.11 kl. 10, KortteliÄssä i Värberga. Lindholm.

On 5.11 kl. 12.15 Mariakretsen: Caféet i Församlingshemmet på Lundagatan. Denice Sjöström.

SIBBO

Övrig verksamhet på
www.sibbosvenskaforsamling.fi

On 29.11 kl. 18 Bibelsamtal: Kyrkoby församlingshem. Gäst Erik Vikström. Helena Rönnberg.

Lö 1.11 kl. 12 Mässa med ljusständning: Sibbo kyrka. Efteråt samling för sörjande i Prästgården.

Lö 1.11 kl. 13–17 Möten vid gravgården: Kyrkoby begravningsplats. Varm glögg och en pratstund med församlingens anställda och frivilliga vid Ljusets kapell.

Sö 2.11 kl. 18 Meditativ mässa: Sibbo kyrka.

On 5.11 kl. 10 Frukost: Söderkulla kyrka.

On 5.11 kl. 12 Åttaeuros lunch: Kyrkoby församlingshem.

To 6.11 kl. 13.30 Box missionskrets: Bykyrkan Tabor.

Sö 9.11 kl. 18 Kvällsmässa: Söderkulla kyrka. OBS, ingen högmässa kl. 12 denna söndag.

Må 10.11 kl. 14 Kyrkoby missionskrets: Kyrkoby församlingshem.

Må 10.11 kl. 19 Vikings veranda: Prästgården. Med Patrik Frisk.

Ti 11.11 kl. 13.30 Norra Paipis missionskrets: Info Ann-Britt Olenius-Steffansson, 050 523 3918.

On 12.11 kl. 10 Frukost:

Söderkulla kyrka.

Fr 14.11 kl. 19 Vålgörenhetskonsert med Nina Åström: Sibbo kyrka. Fritt inträde. Insamling till Barnmissionen i Ukraina.

Ti 2.12 7.30–ca 17.30 Adventsutfärd till Esbo: Vi besöker bl.a. Hanaholmen, Hagalunds kyrka, WeeGee-huset och Haltia i Noux. Anmälan till sibbo.forsamling@evl.fi eller må, ti och to kl. 9–12 på 09 239 1005. Anmälan också vid åttaeuros luncherna.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

VANDA

HELSINGE KYRKA S:T LARS

Kyrkovägen 45

Stilla musik: lö 1.11 kl. 14–15.30.

Följ änglarna! Allhelgonaspårning för barn och familjer lö 1.11 kl. 16–19.

Parentationsandakt lö 1.11 kl. 16: Daniel Nyberg, Anders Ekberg, Annakatri Aho och frivilliga ljusständare.

Högmässa sö 2.11 kl. 10: Daniel Nyberg, Anders Ekberg. ViAnda-kören medverkar i mässan.

Högmässa sö 9.11 kl. 10: Anu Paavola, Anders Ekberg.

DICKURSBY KYRKA

Stationsvägen 12a

Sånggrupp för alla:

to 30.10, 13.11 kl. 15.30–16.30.

Musiklek: fr 31.10, 7.11 kl. 10–11.

Kurs om styrkor i vardagen: ti 4.11 kl. 12–14.

Bibliodrama: ti 4.11, 11.11 kl. 14–17.

Ungdomskväll: on 5.11, 12.11 kl. 18–20.

Ungdomsmässa: on 12.11 kl. 17.30–18.

MYRBACKA KYRKA

Strömfärvägen 1

Familjecafé med musiklek:

ti 4.11 kl. 9.30–11.

Träffpunkten: ti 11.11 kl. 11.30–13.

HÅKANSBÖLE KYRKA

Håkansbölevägen 48

Sottungsby-Håkansbölekretsen: to 30.10 kl. 13.

FOLKHÄLSANHUSET

Vallmovägen 28

Allhelgonatidens veckomässa: fr 31.10 kl. 14.

ÖVRIGT

Sportklubben för åk 1–3:

tisdagar kl. 16–17 i Dickursby skola.

ViAnda-kören: övar på Helsinggård onsdagar kl. 12–14.

Vivandi-kören: övar på Bygård torsdagar kl. 18–20.

KOLUMNEN

MILJA WESTERLUND

Och jag grät.

DET VAR en kväll av eftertanke och tacksamhet. Kyrkan låg stämningsfullt belyst, scenen utbyggd och blomsterklädd. Vi hade hört vackra musikuppträdanden och tankar kring församlingen som funnits i sex sekler, om stora gjutjärnsnyckeln som genom århundraden öppnat dörren till den medeltida stenkyrkan, om dem som gått före oss.

SÅ STEG musikern Aida Salakka fram för sitt premiärframträdande med sin nyskrivna låt *Loss*. Djupa toner från kontrabasen och klar, nyanserad sångröst vävdes samman. Hon drog stråken i långa drag, tungt och raspigt över strängarna, och tonerna fyllde varje vrå av kyrkorummet, trängde genom all materia. Sången var ordlös och melankolisk – avskalad och smärtsam, samtidigt hoppfull. Modernt och uråldrigt. Organiskt, fysiskt.

SALAKKAS TONER dök rakt in i mig, resonerade i själen, fysiskt i hela kroppen. Snart hade tonerna manat fram själva jorden och världsalltet att resonera i mig. Och jag grät.

»Jag kände en enorm saknad, av vad visste jag inte.«

JAG KÄNDE en enorm saknad, av vad visste jag inte. Jag kände djupa skogar, andades in doften av fuktig jord, kände den mjuka mossan. Jag jordades. Rotades. Rötterna sög upp allt från mark och kosmos, från nutid och dåtid. Där fanns hopp, förtröstan och Guds närvaro i allt jag upplevde. Och jag grät.

I MITT inre hörde jag storlommens rop i kvällsdimman. Den kallade mig med på sin själsresa i djupen och jag följde. Sakta sjönk jag ned i den mörka, klara tjärnen. Det var fridfullt, iskallt och stilla, trycket var pressande. Och jag grät.

JAG FÖRDES till en porlande, kristallklar fjällbäck. Vidderna var karga och vackra. Jorden, himlen och jag delade samma hjärtslag. Allt var i rörelse, men inget skyndade. Inom mig rörde sig kontinenterna långsamt. Där på fjället kunde jag känna hur ismassorna sakta glidit över höga vassa bergstoppar som under tyngden sjönk och hyvlades ner till rundade fjäll. Så byggdes en av de finska själens landskap, där världen och jag blir samma andning. Och jag grät.

MEDAN JAG låg tryggt i Guds famn välvde urkraften inom mig, och jag grät för jorden.

Milja Westerlund är diakon i Sibbo svenska församling.

Att sjunga kan lugna

I Vanda finns det körer så det räcker åt alla. Vill du sjunga för ditt välmående eller lyssna till gospel? Då är hösten full av möjligheter!

TEXT: REBECCA PETTERSSON

VANDA Om man ser till storleken på den svensk-språkiga befolkningen i Vanda är antalet finlandssvenska körer förvånansvärt stort. Vanda svenska församling håller igång tre körer för vuxna: sånggruppen Hejditerna samt körerna Vianda och Vivandi.

Sånggruppen Hejditerna leds av musikledare Heidi Åberg. I princip är Hejditerna en vanlig kör, men att komma med ska inte kräva så mycket tid och energi.

En gång i veckan träffas de för att sjunga i en timme och fokuserar samtidigt på hälsosam röst användning och välmående kopplat till sång.

– Tanken är att vi ska ha roligt, att det ska få kännas lätt och positivt att sjunga, säger Heidi Åberg.

Hon är utbildad musikpedagog och har intresserat sig för det här med hur vi mår av musik. – Ofta rätt bra har det visat sig.

– När man sjunger har man längre utandning. Det lugnar nervsystemet. Att få rösten att klinga och vibrera i kroppen kan också kännas bra, och så medför det gemenskap att sjunga tillsammans och bäras av varandras röster. Gemenskap är ju ganska centralt i församlingsverksamhet.

På Hejditernas repertoar hittas bland annat visor och musikalsånger. De har tagit sig an Gabriellas sång, plock ur Abbass katalog och lite Lasse Mårtensson.

Alla intresserade ryms med och man kan komma med när som helst. I gruppen behöver man inte ha erfarenhet av att sjunga sen tidigare, hålls Heidi Åberg.

Förvillande lika

Likheten i namn är slående då det kommer till körerna Vianda och Vivandi, men också sett till repertoar ligger de ganska nära varandra. Det blir en del andlig musik och en del klassiska visor, exempelvis sånger av Evert Taube.

Särdragen ligger i att Vianda ursprungligen är en pensionärskör som också övar dagtid. Vivandi övar kvällstid så att också människor i arbetslivet ska kunna sjunga med.

– Man får när som helst komma med i församlingens körer, mer än gärna! Det vore roligt att exempelvis få med lite yngre människor i Vivandi, säger församlingens kantor Anders Ekberg som leder Vianda och Vivandi.

Vid sidan av församlingens körer verkar också Vanda sång- och musikförbunds sångensem-

Vianda-kören tar ton under Anders Ekbergs ledning.

FOTO: PRIVAT

ble Halsbandet, som sjunger mer jazzig och rytmisk musik, samt deras kör Helsingebygdens kör i Vanda.

Mässa med gospel

Den 16 november klockan 18 kommer det faktiskt ske ett samarbete mellan den sistnämnda kören och Vanda Svenska församling. De bjuder tillsammans in till en kvällsmässa med gospelsånger i Helsing kyrka S:t Lars.

– Vi firar en avslappnad kvällsmässa med musik, bönevandring och nattvard. Helsingebygdens kör har för ett tag sen gjort en konsert med gospelmusik och kontaktade oss för ett samarbete, säger Anders Ekberg.

Församlingen kan alltså vänta sig prima körsång under mässan, med klassiska gospellåtar som Deep River på repertoaren. Lucas Stålhammar kompar kören medan Anders Ekberg leder psalmsången.

Hejditernas mål: att sjunga, ha roligt och må bra. FOTO: PRIVAT

Varför ni göra den här typen av musikaliska samarbeten?

– Det är en rikedom. Kören är ju känd i bygden och när de dessutom gett en gospelkonsert passar det ju bra. Det är bra reklam för alla.

Lokalsidorna för församlingarna i Helsingfors utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Sofia Torvalds, sofia.torvalds@kyrkpressen.fi. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Höstdagarna – 75 år av gemenskap

KOLUMN

Alina Granö är ordförande för FKS, Förbundet Kristen Skolungdom.

UNDER ALLHELGONAHELGEN reser ungdomar från hela vårt stift till Toijala i Tammerfors för att delta i Höstdagarna – en ungdomsamling skräddarsydd för ungdomarna i våra församlingar.

Helgens program består av samlingar med inspiration från gästtalare, musik i olika former, som karaoke och konsert, samt verkstadspass med allt från fotboll och "pizza med biskopen" till skribalekar. Vi firar också andakter och mässor tillsammans.

Men kanske viktigast av allt: under helgen finns det gott om tid att bara umgås. Tid att hänga med gamla vänner – men också att lära känna nya. Gemenskap när den är som bäst.

»Vi bär med oss olika dialekter, olika erfarenheter och olika vardagar. Ändå hör vi ihop.«

GEMENSKAP ÄR något större än att bara vara på samma plats vid samma tid. För oss som samlas till Höstdagarna från olika delar av Borgå stift blir det extra tydligt. Vi bär med oss olika dialekter, olika erfarenheter och olika vardagar. Ändå hör vi ihop.

I år firar vi att ungdomarna i vårt stift i 75 år har fått känna att de hör hemma – i kyrkan och i varandras liv, oavsett varifrån de kommer. För gemenskap är inte en plats på en karta. Det är något vi bär med oss hem, i hjärtat.

ATT HÖSTDAGARNA firar 75 år är inte bara en tillbakablick. Det är ett tack till alla ungdomar, ledare och församlingar som burit traditionen vidare. Det är ett tecken på kyrkans livskraft, och på att verklig gemenskap uppstår när vi möts på riktigt, lyssnar på varandra och delar våra liv.

Vi publicerar vår jubileumskonsert Gemenskap genom tiderna på Youtube Hostdagarna FKS, kika in och delta!

Hallå där Gunilla och Tua!

De bjuder på glögg och samtal i allhelgona.

LÖRDAGEN DEN 1 november, på alla helgons dag, är det många som besöker begravningsplatsen för att tända ljus.

Ifall du vill byta några ord med oss eller dricka en mugg varm glögg tillsammans så finns vi på plats i Månsas urnlund mellan klockan 16–19, säger diakonissorna Gunilla Riska och Tua Sandell i Petrus församling.

PÅ BEGRAVNINGSPLATSEN finns också en tvåspråkig spårning för barn. Deltagarna uppmanas ta egen ficklampa med.

Det är redan ganska kallt, så många brukar vara glada över glöggen. Kanske kan vi genom att finnas på plats som stöd avdramatisera besöket för någon vid allahelgona.

EVENEMANGET DÖDENSTRÄDGÅRDAR på alla helgons dag, 1.11 kl. 16–19 på Sandudd, Malm, Brändö och Östersundom begravningsplatser samt i Månsas urnlund.

TEXT OCH FOTO: NINA ÖSTERHOLM

Matteus församling

Andligt liv

Mässor: Söndagar kl. 10 i Matteuskyrkan. I oktober och november 2.11, 9.11, 16.11, 30.11.

Kvällsmässa: Sö 23.11 med gästtalare Johannes Westö kl. 18. Mässan innehåller mycket musik och en bönevandring. Kvällste efter kvällsmässan.

Ljusandakt på allhelgona (Parentation): lördag 1.11 kl. 18–19. Vi minns alla församlingsmedlemmar som gått bort under det senaste året och tänder ljus för dem.

MU-mässa (Matteus ungdom): On kl. 18 + kyrkfika. Alla är välkomna, oberoende av ålder!

Bönegruppen Molnet: Ett tillfälle för bön to 6.11, 20.11 och 4.12, kl. 18 i Populus, bredvid köket. Tillsammans delar vi det som vi är tacksamma för och det som tynger oss. Kontakt Inger Österman, 040 738 3504. Gemensam middag från kl. 17 framåt. Varmt välkommen att delta i gemenskapen kring matbordet, bönestunden eller båda.

Barn, ungdom och familj

Kontakt: barnverksamhet Catarina Bärlund-Palm catarina.barlund-palm@evl.fi, 050 380 3936, musik och körer Daniela Strömsholm daniela.stromsholm@evl.fi, 050 596 7769, ungdomsverksamhet Tonja Weckström tonja.weckstrom@evl.fi, 050 380 3988 och Daniel Jakobsson daniel.jakobsson@evl.fi, 050 380 0710

Musiklek med familjecafé: Klapp & klang kl. 10 (för 1–4-åringar) och Gung & sjung kl. 11 (för 0–1-åringar) tisdagar i Matteuskyrkan. Ingen anmälan behövs. Kom och sjung och dansa med ditt barn! Kaffe med lite tilltugg efteråt.

Tweentorsdag för åk 3–7: To kl. 13–16.30 i Matteuskyrkan. Mellanmål, pingis, tv-spel, pyssel m.m.

Öppet hus för ungdomar: On från kl. 15. MU-mässa kl. 18. Följ oss på IG @matteusungdom för mer info om hjälpledarutbildningar, läger, resor och anmälningar.

Matteus barnkör och pysselklubb: I skolorna på Matteus församlings område, ti på eftistid. Catarina Bärlund-Palm leder pysselklubben, Daniela Strömsholm barnkören.

Spelklubb för barn i lågstadieåldern: Startar 23.10. To, i samband med Matteus Afterwork kl. 17–18. Kontakt: Emma Larsen 050 491 7360.

Barnpassning och Barnklubb: ordnas i samband med Matteus Afterwork, to kl. 17. De vuxna kan delta i programmet som ordnas eller gå ärenden (eller egen-tid!) och barnen får spela, leka och rita tillsammans med hjälpisar.

Musik

Matteus kyrkokör: sjunger de gamla klassiska kyrkomusikverken och även nyare musik från vår egen tid. Övning ti kl. 18–20 i kyrksalen tillsammans med kantor Sirkku-Liisa Niemi 050 566 9418

Popkören: Sjunger svängiga låtar på svenska och engelska, to kl. 15.30. För åk 3–7.

Barnkören: Övar i lågstadieskolorna ti på eftistid. För åk 1–2.

Körledare för Barn- och Popkören: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, 050 596 7769.

Matteus Voice: Vill du stå på scen, men vågar kanske inte stå ensam? Eller har du inte tid att binda dig hela terminen? Då är Matteus Voice-kören för dig! Kören jobbar med pop- och rocklåtar på projektbasis, med en julkonsert som avslutning lördagen den 6.12 kl. 16. Övningar: 6.11, 20.11 och 4.12. Kontakt/körledare: Daniela Strömsholm, daniela.stromsholm@evl.fi, 050 596 7769.

Nya sångare och spelare välkomna i alla körer!

Gemenskap

Kontakt: Matteus kansli matteus.fors@evl.fi eller 09 2340 7300 (ti, to kl. 10–14)

Bibel- och bönegrupp i Matteuskyrkan: Var tredje vecka i Matteuskyrkan. Ti 18.11. Mer info Karin Fougstedt 050 573 7081.

Matteus Afterwork: Torsdagar kl. 17 erbjuder församlingen pizzamiddag i församlingssalen. Maten kostar 3 euro och det ordnas även frivilligt program (bl.a. bönegrupp, bibelstudie och stickkafé) samt barnklubb och barnpassning.

MuskelMoves: Torsdagsjumpa för vuxna i samband med Matteus Afterwork kl. 17–18. Ledare är Emma Larsen, 050 491 7360. Barnpassning ordnas.

Stickklubben: träffas jämna veckor i Matteuskyrkan (2.10, 16.10 och 30.10). Handarbete fritt eller gör enligt de mönster vi har. Kontakt Carita Riitakorpi 050 380 3986.

Bokklubben Bokmalarna: Under höstterminen läser vi boken "Gud är inte plåstret" av Tomas Andersson Wij. Må 10.11 kl. 14. Träffas var tredje vecka. Kontakt: Annica Söderström, 050 568 0085

Kvinnor mitt i livet: Kom som du är och dela livet en stund. Må 24.11 kl. 18 i Matteuskyrkan. 24.11 bakar vi inför julbasaren.

Samling för män: Fr 31.10 kl. 18 i Matteuskyrkan med gäst Lars-Henrik Höglund, kyrkoherde emeritus: "Finlands sjömanskyrka 150 år – Livet i sjömanskyrkan i Hamburg på 1990-talet" Kontakt: Peter Andersson, 040 533 6185.

Bibelstudium med Stefan Djupsjöbacka: 13.11 kl. 18 diskuterar vi utifrån Jonas Gardells bok: Om Jesus. I Matteuskyrkan i samband med Afterwork. To 11.12 är höstens sista bibelstudium.

Mat Tro Sommarprat: Mat och prat om livets stora frågor. I höst diskuterar vi Yles sommarprat, 23.10 om Patrik Hagmans sommarprat. Höstens datum och 20.11.

Waste & Feast i Matteuskyrkan: Ät en bit mat för 3/6 euro och lär känna nya människor vid samtalsbordet. Maten lagas på överbliven mat från mataffärer. Må-fre kl. 11–13.

Följ oss på Facebook och Instagram för våra senaste uppdateringar samt bilder och gemenskap i vardagen @matteus-forsamling.

Evenemang och info hittas också på vår webbsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

Behöver du hjälp eller stöd?

Du kan alltid kontakta församlingens anställda och diakoniarbetarna om du behöver hjälp eller stöd i vardagen eller bara någon att tala med. Kontakta diakoniarbetare Carita Riitakorpi 050 380 3986.

Jubla! Stor barnkörskonsert i Johanneskyrkan 15.11

Församlingarnas barnkörer från hela Helsingfors medverkar i en svängig konsert under ledning av Rebecka Stråhlman och Daniela Strömsholm. Det här är inte konserten där man måste sitta tyst och stilla. Publiken får gärna röra på sig och sjunga med! **Lördag 15.11 kl. 17** i Johanneskyrkan, Högbergsgatan 12. Gratis inträde.

Körprojektet Jubla! genomförs i samarbete mellan Johannes, Matteus och Petrus församlingar.

MATTEUS FÖRSAMLING

www.helsingforsforsamlingar.fi/matteus

Kansliet: Kansliet är öppet vardagar

kl. 10–14, telefondit ti och to kl. 10–14, 09 2340 7300, matteus.fors@evl.fi.

Lokaler: **Matteuskyrkan**, Åbohusvägen 3 (Matteussalen vän. 1).

Johannes församling

Gudstjänster

Lördag 1.11, Alla helgons dag, tacksägelsegudstjänst: kl. 15 i Nya kapellet, Sandudds begravningsplats. Vi tänder ljus för alla medlemmar som avlidit under året som gått.

Söndag 2.11, Alla själars dag, Evensong: kl. 18 i Johanneskyrkan.

Onsdag 5.11, fredsbön: kl. 12.15 i Johanneskyrkan.

Onsdag 5.11, veckomässa: kl. 18 i Johanneskyrkan.

Söndag 9.11, högmässa: kl. 12 i Johanneskyrkan.

Onsdag 12.11, fredsbön: kl. 12.15 i Johanneskyrkan.

Onsdag 12.11, veckomässa: kl. 18 i Johanneskyrkan.

Gemenskap

Handarbetscafé: fredag 31.10 och 7.11 kl. 15–18 i Johannes vardagsrum. Välkomna också om du bara vill dricka en kopp kaffe och prata en stund!

Tisdag i vardagsrummet: tisdagar kl. 9.30–17. Lunch kl. 11–13, program kl. 13.30: 4.11 Vardagsrummets novemberkna! 11.11 Allsång med Pia Öhman. Kl. 14.45 andakt, kl. 15 kaffe. Tyskabordet samlas 4.11 kl. 15. **Missa inte! Torsdagskväll:** 6.11 i Johannes vardagsrum. Mat, program och samvaro för alla! Program varje Torsdagskväll: 16.30–18.30 mat (3 euro/vuxna, barn gratis), handens konst, pyssel och lek-hörna för barn, 17.45–18.15 musiklek för barn under skolåldern tillsammans med vuxen, 18.30 diskussionsgrupp för vuxna om tron och livet. Läs mera om de enskilda torsdagskvällarna på vår hemsida!

Musik

Lunchmusik: tisdagar kl. 12 i Gamla kyrkan.

Välgörenhetskonsert: tisdag 11.11 kl. 19 i Johanneskyrkan. Ida Elina, Oscar Schultz, Sixten Enlund, Chrisu Romberg, Senni Valtonen, Spruce och en grupp ur kören Let us be Frank. Gratis inträde. Vi samlar in kollekt för diakonalt gemenskapsarbete. **Lovsångskväll:** måndag 10.11 kl. 19 i Johanneskyrkan. Lovsång, andakt med Jonatan Gauffin, bönestationer, möjlighet till personlig förbön. Kvällste. I samarbete med studentorganisationen Helsingfors svenska studentmission.

För familjer och barn

Familjecafé med musiklek: måndagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Hörnan. Tisdagar kl. 9.30–11.30 (musiklek kl. 10) i Johannes vardagsrum i Tomaskyrkan.

JOHANNES Konsert**Det du letar efter finns redan**

Välgörenhetskonsert i Johanneskyrkan **tisdag 11.11 kl. 19**. Ida Elina, Oscar Schultz, Sixten Enlund, Chrisu Romberg, Spruce och en grupp ur kören Let us be Frank.

Gratis inträde. Vi samlar in kollekt till diakonalt gemenskapsarbete. Högbergsgatan 12.

MATTEUS Änglastig**Allhelgona på Vilan och i Östersundom från kl. 16**

Helsingfors församlingar samarbetar med gemensamma program på begravningsplatserna runtom i Helsingfors. Matteus församlings medarbetare och frivilliga deltar på Vilans begravningsplats (Brändö) och vid Östersundom kyrka.

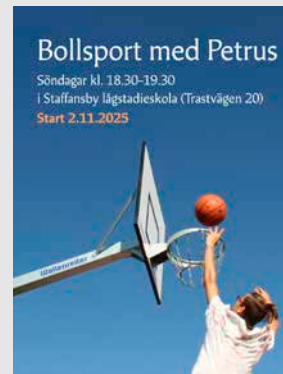
På Vilan ordnas en tvåspråkig andakt **kl. 15** och **kl. 16–19** är hela familjen välkommen på änglastig. Ta med en ficklampa!

På bägge begravningsplatser serveras glögg och pepparkakor. Östersundom kyrka är öppen **kl. 16–18**.

PETRUS Sportgemenskap**Bollsport med Petrus!**

Kom med på en allmän bolltur för vuxna **söndagar kl. 18.30–19.30** i Staffansby lågstadieskola (Trastvägen 20) – start 2.11. Vi prövar olika bollsporter och börjar med korgboll i november. Alla ryms med!

Ingen avgift och inga förkunskaper behövs. Anmälan och mer info: ronny.thylin@evl.fi

Hjälpledarutbildning: On 5.11 kl. 17 i Petruskyrkan – för första årets hjälpisar. On 12.11 kl. 17 i Petruskyrkan – för andra årets hjälpisar. Mer info: nadine.mabin-da@evl.fi

Evenemang och kurser

Bollsport med Petrus: Sö (start 2.11) kl. 18.30–19.30 i Staffansby lågstadieskola (Trastvägen 20). Vi prövar olika bollsporter och börjar med korgboll i november. Alla ryms med! Ingen avgift och inga förkunskaper behövs. Anmälan och mer info: ronny.thylin@evl.fi

Fredagscafé: Fre kl. 17–19 i Petruskyrkan. Kom och drick en kopp kaffe eller te och prata bort en stund. Välkommen ensam, med familj eller vänner!

Dagscafé: Ti 11.11 kl. 13–14.30 i Petruskyrkan. Kaffé, program och andakt för daglediga. Varmt välkommen! Gunilla Riska: 050 533 4774

Petrafrukost: Lö 15.11 kl. 10–12 i Petruskyrkan. En förmiddag för kvinnor i alla åldrar med frukost, gemenskap och inspiration. 8/5/0 euro. Välkommen!

Andakt och bön

Rummet på övre våningen: Varannan on (5.11) kl. 18.30 i Petruskyrkan. En öppen bibelstudiegrupp för dig som söker en plats där du tillsammans med andra kan dra dig undan för att upptäcka mer av Bibeln och möta Herren. Enkel servering, ingen anmälan behövs. Info: ronny.thylin@evl.fi

Petruskyrkan öppen för bön: Ti kl. 8–9. Tid för egen bön i stillhet med gemensam bönestund mot slutet av timmen. Välkommen!

Förbön och tack: Tvåspråkig förbönsgudstjänst varannan ti kl. 19 i Munkshöjdens kyrka (Raumovägen 3). 11.11 Bengt Lassus. Lovsångskören övar kl. 18.

Du kan alltid skicka in dina böneämnen: pray.petrus@evl.fi. Post: Petrus församling, Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Sjung i kör

Petrus vokalensemble: Varannan to kl. 18 i Äggelby gamla kyrka. För dig som sjungit i kör tidigare, eller vill lära dig att sjunga flerstämmigt. Vi uppträder ett par gånger per termin på församlingens evenemang. Nya sångare välkomna! För mer info: mathias.sandell@evl.fi, 050 470 9222.

Kingdom Singers: Må kl. 18 i Petruskyrkan. Internationell lovsångskör med sånger på finska, svenska och engelska. Välkommen med! För mer info: fionatchow@gmail.com.

PETRUS FÖRSAMLING

www.helsinginseurakunnat.fi/petrusforsamling

Kansliet: Må–ti, to–fre kl. 10–13, ons kl. 13–16, tel. 09 2340 7100. Skogsbäcksvägen 15, 00630 Helsingfors.

Lokaler: **Petruskyrkan**, Skogsbäcksv. 15, **Munkhöjdens kyrka**, Raumov. 3, **Äggelby gamla kyrka**, Brofogdev. 12, **Hagasalen** och **Södra Haga kyrka**, Vesperv. 12.

Fredagar kl. 9–11 (obs! musiklek kl. 10!) i Drumsö kyrka, C-trappan, tvåspråkigt familjecafé med gröt i samarbete med Lauttasaaren srk.

Musiklek efter dagis: torsdagar kl. 17.30 i Johannes vardagsrum. Dörrarna öppna kl. 16–19. Kom och lek, umgås, värm egen mat osv.

Fritids: För barn i klasserna 3–6. Kom och chilla, var med kompisar, spela spel, pyssla, äta mellanmål! En trygg vuxen ledare finns alltid på plats. Fritids i Pärlan på Drumsö: måndagar och tisdagar kl. 13–16. Fritidsledare Nanne: 046 921 7512. Fritids Hörnan: tisdagar och fredagar kl. 13–16. Fritidsledare Martina: 050 380 0823. Fritids i Johannes vardagsrum: måndagar och torsdagar kl. 13–16. Fritidsledare Oscar: 050 439 2618.

Församlingens nya Jubla-kör för barn: I Högbergsgatans körsal varje tisdag kl. 14.30–15.15. Körledare är Ville Valtanen. På Drumsö i Pärlan, Drumsö kyrka varje torsdag kl. 15.30–16.15, Körledare där är Rebecka Stråhlman. Mera info om kören ger projektledare Stella Wahlström: stella.wahlstrom@evl.fi eller läs på vår hemsida. Ifall ni är på väg till Drumsö-kören, anmäl er till samma adress! **Tillsammans med bebin:** 6.11–4.12 kl. 13–15. En grupp för föräldrar med barn i åldern 0–6 månader. Vi erbjuder praktiska idéer för tidig interaktion med barnet och kamratstöd för föräldraskap. Mellanmål med kaffe och te serveras.

Gruppen drivs i samarbete med Stationens barn rf. Anmäl er via vår hemsida helsingforsforsamlingar.fi/johannes.

Information om verksamheten för unga på ungdomsverksamhetens egen hemsida: johannesungdom.wordpress.com.

Mera info om församlingens verksamhet finns på vår hemsida: helsingforsforsamlingar.fi/johannes
Följ oss på Instagram och Facebook: [@johannesforsamling](https://www.instagram.com/johannesforsamling).

JOHANNES FÖRSAMLING

www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes

Kansliet: må, ti, to, fre 10–15. Högbergsgatan 10, tel. 09 2340 7700.

Utrymmen: **Johanneskyrkan**, Högbergsg. 12, **Högbergssalen**, Högbergsg. 10 (vån. 2), **Hörnan**, Högbergsg. 10 (gatuplan), **Folkhälsan** och **Majblomman**, Mannerheimv. 97, **Gamla kyrkan**, Lönnrotsgatan 6, **Drumsö kyrka**, Kvarnbergsbrinken 1. **Pärlan:** Drumsö kyrka, Kvarnbergsbrinken 1c, **Drumsö seniorhus**, Norrvägen 1–3, **Arabiastrandens invånarhus**, Indiagatan 1, utrymmet Kääntöpaikka, **Johannes vardagsrum**, Tomaskyrkan, Rönnvägen 16, Mejians.

Petrus församling**Gudstjänster**

Varmt välkommen på gudstjänst!
Högmässa: Sö 2.11 kl. 11 i Petruskyrkan. Ronny Thylin, Mathias Sandell. Kyrkkaffe.

Petrus Liv: Sö kl. 15.30 i Petruskyrkan. Gudstjänst i friare form med gästande talare, musik och nattvard – kyrkkaffe efteråt. 2.11 Kaisa Heininen.

Missa inte! Petrusmässa: Sö 9.11 kl. 15.30 i Petruskyrkan. Anne Koivula, Pia Kummel-Myrskog, Mathias Sandell. Eget program för barnen, middag och kyrkkaffe efteråt för alla.

Alla helgons dag 1.11

Predikogudstjänst: kl. 11 i Petruskyrkan, Niklas Andersson, Mathias Sandell. Kyrkkaffe.

Parentation: kl. 16 i Petruskyrkan. Vi firar en enkel gudstjänst och tänder ett ljus för de medlemmar i Petrus församling som avlidit under året. Servering.

Månsas urnlund: kl. 16–19 Andakt och musik, änglastig för barn, församlingsanställda på plats för samtal, vi bjuder på något varmt att dricka!

Barnfamiljer

Musiklek: To kl. 10 i Södra Haga (Hagasalen, Vespervägen 12). En rolig förmiddag för er med barn 0–5 år. Vi sjunger, leker, spelar och har roligt. För mer info och anmälan, kontakta: anne.koivula@evl.fi. Följ Petrus Kidz-gruppen på Facebook för mer aktuell info!

Ungdomar

Ambient ungdomssamling: Varannan fre (31.10, 16.11) kl. 18.30 i Petruskyrkan. Följ Petrusyouth på instagram för mer info.

Det vävda evangeliet – kyrkotextiliernas roll i gudstjänsten

Textilier i kyrkan är inget nytt fenomen. Faktum är att den allra första "kyrkan" som nämns i Bibeln, tabernaklet, var en enda stor textil – ett tält, vävt tätt av tunna, tvinnade linnenålar. Den som någon gång satt upp en väv vet vilken otroligt tidskrävande och tålamodsprövande process det projektet måste ha varit!

TEXT: EDIT KOSKINEN

HELSINGFORS Orden text och textil har samma ursprung och kommer från det latinska verbet *texere* – att väva. På samma sätt som en textil består av trådar som vävts ihop, bildar texten med hjälp av meningar och ord tolkningen av en berättelse. Textilier löper som en tråd genom Bibelns olika berättelser och bär ett budskap i sig. Från att Gud själv tillverkar kläder åt Eva och Adam till att den tio meter långa förlåten brister i templet när Jesus dör på korset.

En person som verkligen spunnit vidare på textilkonsten inom kyrkan är **Helena Vaari**. Hon har under 37 års tid jobbat med att utforma och tillverka över 450 textila verk för kyrkor runt om i Finland.

– Det är ett spännande jobb eftersom varje kyrka är unik. Jag hämtar inspiration från församlingen och dess historia, människorna, den omgivande naturen, kyrkans arkitektur och färgsättning. Bildspråket i kyrkotextilierna kan variera mycket, men budskapet är det samma. I de vävda konstverken speglas kyrkoåret genom färger och symboler.

Till kyrkotextilier hör de liturgiska plaggen som präster bär samt de tyger som finns eller används vid altaret.

– Det finns fem färger i kyrkotextilierna: vitt, rött, grönt, violett och svart. Den liturgiska färgen varierar enligt kyrkoåret och förmedlar ett symboliskt budskap kring olika kyrkliga högtider. För varje färg finns en egen uppsättning av altarduk (antependium), mässhake, stola, predikstolskläde och kalkduk.

Helena understryker att textilierna inte är en separat del av kyrkorummet, utan en viktig länk i samspelet mellan arkitektur och funktion.

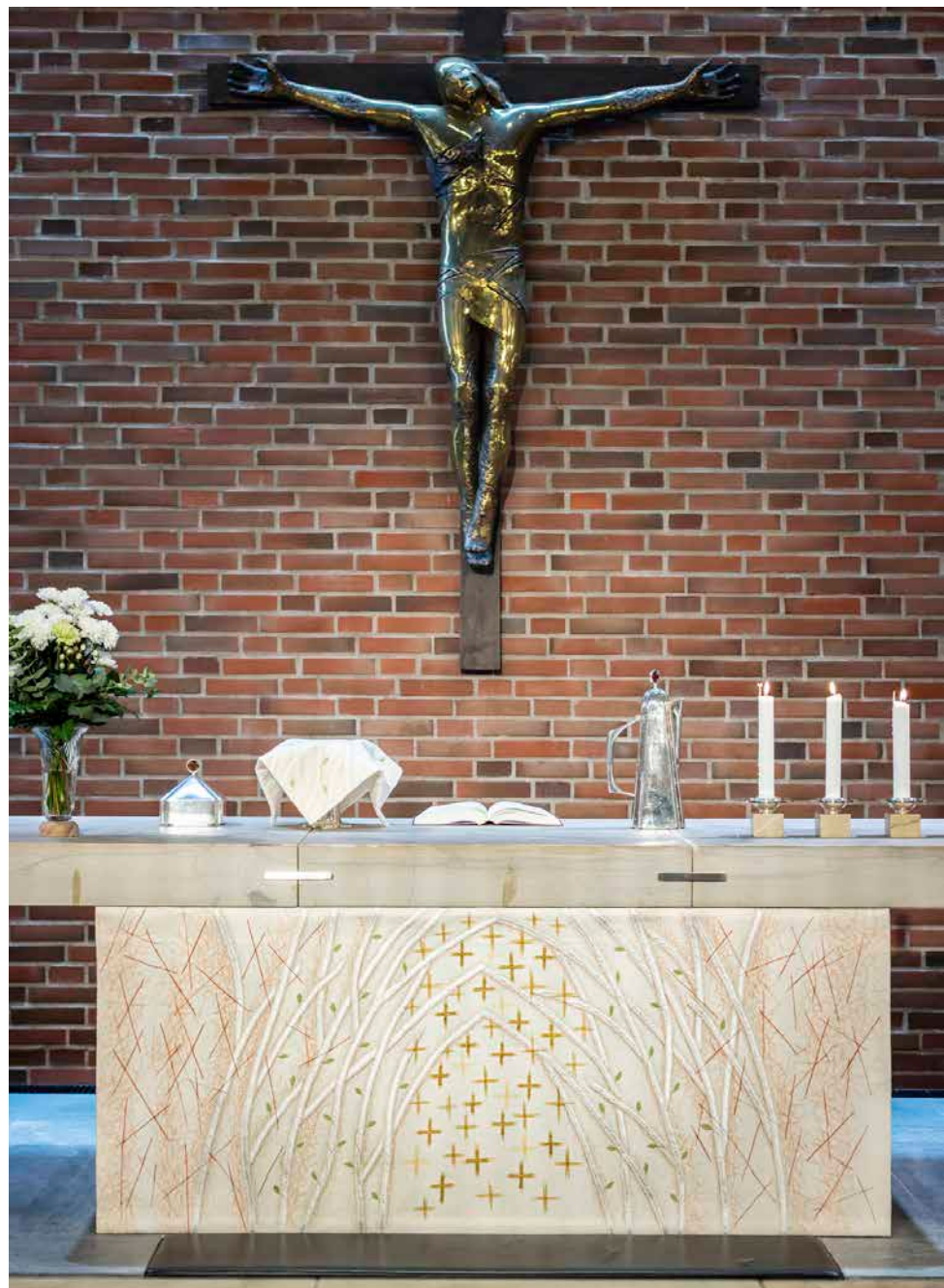
– Kyrkotextilierna är en del av guds-

tjänsten, precis som predikan, musiken, blommorna och hela kyrkorummet är en del av den gudstjänst som firas till Guds ära. Textil som material är inbjudande och varmt. Det kommer nära oss alla eftersom vi dagligen känner det mot vår hud, genom bland annat kläderna. Min förhoppning är att kyrkotextilierna också ska kunna komma nära betraktaren – skänka glädje, styrka och tröst åt den som behöver det, säger Helena Vaari.

Kanske har du inte tidigare fäst någon vidare uppmärksamhet på den textilkonst som finns i kyrkan? Håll ögonen öppna nästa gång du besöker en gudstjänst. Som hantverk bär kyrkotextilierna ett oerhört värde genom den omsorg och omsorg med vilken de tillverkas. Också här finns en värmande symbolik för den kärlek och omsorg som Gud har för oss.

Textilkonstnär och hantverksmästare Helena Vaari använder oftast maskinbroderi som metod när hon tillverkar kyrkotextilier. FOTO JANNE SINISALO 2024.

Antependium och kalkduk i Malms kyrka av Helena Vaari 2025.

FOTO MARKKU PIHLAJA

Liturgiska färger – kyrkans färgkod

Vit – Glädje, tacksamhet, renhet och salighet. Är också symbol för Gud, Kristus, himmelens änglar och det heliga. Används vid kyrkoårets stora helgdagar, som jul- och påskdagen.

Röd – Blodets, eldens och beaktelsens färg. Symbol för den heliga Anden och Kristus. Används bland annat på pingsten och Alla helgons dag.

Grön – Hoppet och det eviga livet men även livets och vardagens färg. Används från trettondagen till fastan och nästan alla helger efter pingst.

Violett – Ånger, väntan och bättring. Används bland annat på andra, tredje och fjärde söndagen i advent, samt under fastetiden och stilla veckan.

Svart – Bedrövelse, sorg och förgänglighet. Används endast på långfredagen och den därpå följande påsklördagen.

(Källa: evl.fi)

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Korsholm utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Johan Sandberg, johan.sandberg@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 3599. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Alf har något inom sig

När Alf Burman var ung tände man ljus vid sina bortgångna käras gravar under allhelgona, men inte just under andra tider. Numera gör man det oftare under årets mörka tider och på julen.

TEXT: JOHAN SANDBERG

KVEVLAX Varje allhelgona besöker Alf Burman begravningsplatsen i Kvevlax för att tända ljus vid sin frus och sina förfäders gravar i Kvevlax. Till programmet hör också att tända ljus vid sambons anhörigas gravar i Vassor.

– De som avlidit bär man med sig hela tiden men kanske man tänker mera på dem under allhelgona, säger Alf.

Han förlorade sin fru i cancer i mars 2007. Hon var 47 år.

– Jag blev utom mig när hon gick bort. Nu har forskningen gått framåt och fler som drabbats kan botas.

Alf har varit förtroendevald i Kvevlax församlingen sedan 1989 och är idag ordförande för gemensamma kyrkofullmäktige i Korsholm och viceordförande i församlingsrådet i Kvevlax.

– Det verkar som om jag sitter länge kvar när jag ger mig in i något. När den här perioden är slut har jag också varit aktiv inom lokalpolitiken i 29 år och varit kassör i hembygdsföreningen här i byn i 53 år.

När han blev invald i kyrkorådet, som det hette på den tiden, hade han ingen annan relation till församlingen än att han gått skriftskolan.

– Mitt direkta svar på frågan om jag kan ställa upp i valet var att jag inte är tillräckligt religiös. Då kontrade hon med du kan nog ställa upp för du har något inom dig. Jag tycker att det har varit intressant att vara med för kyrkan är ju en stor del av samhället. I dag är vi flera politiker som sitter både i Korsholmsfullmäktige och i gemensamma kyrkofullmäktige.

Engagemanget har också lett till att han börjat gå mer i kyrkan.

– Jag har besökt alla samfällighetens kyrkor. Jag ser det lite som en skyldighet att som förtroendevald följa med vad som händer i kyrkorna.

Hoppas yngre ställer upp

Ett speciellt minne är renoveringen av Kvevlax kyrka 1991, då han bara varit med i några år.

– Kyrkorna är ju kulturellt värdefulla och det var intressant att se vad som fanns under kyrkgolvet när bänkar och golvet togs bort. Det är inte så många som fått se det.

I början av nittioalet drabbades Finland av

Alf Burman hoppas att yngre och nya förmågor ska ställa upp i nästa församlingsval.

FOTO: PRIVAT

en lågkonjunktur och då gick Ostrobotnia Päls, Alfs arbetsgivare sedan 18 år tillbaka, i konkurs. I Kvevlax ställde då åtta personer upp som oavlönade kyrkvaktmästare under söndagarna. Alf var en av dem.

– De flesta hoppade av när den kyrkliga samfälligheten som tog hand om ekonomiförvaltningen bildades. Men Tor-Erik Asplund och jag fortsätter som inhoppare än idag.

Den senaste perioden har Alf varit ordförande för gemensamma kyrkofullmäktige. Viceordförande i församlingsrådet har han varit sedan 2015.

– Jag har inte tänkt på det kommande församlingsvalet om ett år, men jag är i den åldern att det börjar vara dags att tacka för mig. Ställer jag upp en period till är jag 79 år när den tar slut. Jag hoppas att man kunde hitta någon yngre i byn.

Han ser många positiva saker i församlingen.

– Vi har en mångsidig verksamhet som många människor deltar i och många frivilliga som stäl-

ler upp för församlingen. Samarbetet med fri-församlingarna på orten fungerar också mycket bra. Ett problem som vi står inför är att vår kyrkoherde är enda sökande till kyrkoherdetjänsten i Korsholm.

Alf är en föreningsmänniska. Nästan varje vecka innehåller två till tre möten, förutom under sommaren. Utöver engagemanget i hembygdsförening, församling och kommun har Alf också varit ordförande för bowlingföreningen och krigsveteranerna, dansat folkdans och spelat teater. Han är medlem i ÖSP i Kvevlax, i SFP och drar byaträffen i byn. I det civila jobbade han över 40 år inom pälsdjursnäringen. Efter Ostrobotnia Päls fick han jobb på Finska Foder.

När cancerklubben startade i Korsholm 2022 blev Alf tillfrågad om han kan komma med i styrelsen.

– Det lovade jag ganska omgående. Det är en mycket aktiv klubb och det känns bra att stöda människor som fått sjukdomen.

»Jag sitter länge kvar när jag ger mig in i något.«

Julcafé i Kvevlax församlingshem 28.11

I Kvevlax ordnas Julcafé fredagen den **28.11 kl. 14–18** i församlingshemmet, till förmån för missionen. Flera hantverkare och försäljare är på plats. Till försäljning finns bland annat stickat, bakverk, mm. Det serveras julgröt och kaffe med dopp under dagens lopp!

Om du är intresserad att delta som försäljare, anmäl dig till pastorskansliet via e-post: kvevlax.forsamling@evl.fi eller 044 546 2301. Senast 26.11 kl. 14 vill vi ha din anmälan. Välkommen!

KORSHOLMS PROSTERI

KORSHOLM

Föräldra-barncafé: fre 31.10 och 7.11 kl. 9.30 i Smedsby församlingsgård (fg). Fri lek, pyssel, sångstund och kaffe med dopp.

Allhelgonagudstjänst med parentation: lö 1.11 kl. 11 i kyrkan. Lindblom, Nordqvist-Källström och Wargh. Kyrkokoören medverkar.

Allhelgonakonsert: lö 1.11 kl. 19 i kyrkan. John Rutter: Requiem med Kammarkören Psallite, dir. Erica Nygård. Sopran: Kajsa Dahlbäck. Korsholmsensemblen. Biljetter: 15 euro säljes vid dörren.

Gudstjänst med parentation: sö 2.11 kl. 18 i Smedsby fg. Björklund, Nordqvist-Källström och Wargh. Kör för alla och Adelcrantz bläsensemble medverkar.

Missionsgruppen: må 3.11 kl. 13.30 i Smedsby fg, rum Glöd.

Karaträff: ti 4.11 kl. 13 i Smedsby fg, Gröna rummet.

Föräldra-barncafé: on 5.11 kl. 10 i Tölby hembygdsförening.

Högmässa: sö 9.11 kl. 11 i kyrkan och kl. 13 i Smedsby fg. Lindblom, Nordqvist-Källström.

Föräldra-barncafé: on 12.11 kl. 9.30 i Karperö, Carpella strandlid.

Pappa-barnträff: lö 15.11 kl. 9.30–11 vid Molnträsket. Vi träffas vid parkeringen nära Veslatec (Kapellbacksvägen, Korsnäståget). Korvgrillning och spårning för barnen. Vi tar med korv och tripsaft. Man kan också ta med egen picknick. Anmälan senast 12.11 till Henna, tel. 044 712 9425 eller Sanna 044 356 0531.

KVEVLAX

Bön: fr 31.10 och 7.11 kl. 8.45 i kyrkan.

Gudstjänst med parentation: lö 1.11 kl. 10. Kass, Andrén, Bäckman samt kyrkokören. Gudstjänsten strömmas på församlingens hemsida.

Byagudstjänst: sö 2.11 kl. 14 i Kuni bönehus. Firas med Kuni Betesda. Kass, Andrén och EK-kören.

Pysselklubben (för 5–7-åringar): må 3.11 och 10.11 kl. 18 i Stallet.

Pysselklubben (för 8–10-åringar): ti 4.11 och 11.11 kl. 18 i Stallet.

Föräldra-barngrupp: on 5.11 och 12.11 kl. 9.30 i Stallet. Fri lek, mellis och sångstund.

Karakaffe: to 6.11 kl. 9.15 i fh. Dagens gäst är Andreas Knip som berättar om "Vasa loppet".

Kvällsgudstjänst: sö 9.11 kl 18 i församlingshemmet (fh). Kass, Andrén, Levälahti samt Kerstin Haldin-Rönn. Samtidigt ordnas söndagsskola i ds.

Bön för bygden: må 10.11 kl. 19 i Krubban.

Pensionärssamling: on 12.11 i fh. Lunch från kl. 12.30, program från kl. 13. Gäst Mayvor Stagnäs som talar över rubriken Världen kommer in i lokaltidningen. Sång av EK-kören och andakt.

REPLIT

Bönemöte: fr 31.10 och 7.11 kl. 10 i församlingshemmet i Replot.

Alla helgons dags gudstjänst: lö 1.11 kl. 10 i Replot och kl. 12.30 i Björkö. Vesterlund, Lång.

Kvällsmässa: sö 2.11 kl. 18 i Björkö. Östman, Lång. Kyrkakaffe.

Öppet hus för föräldrar och barn: on 5.11 och 12.11 med drop-in från kl. 10 i Replot församlingshem (fh). Fri lek och samvaro i klubbbrummet och kaffeservering.

Fredagsöppet för ungdomar: fr 7.11 kl. 18.30 Replot fh.

KORSHOLM Musik

Meditation över ljus, tröst och evighet

John Rutters Requiem (1985) är ett körverk som framförs på **Alla helgons dag** i Korsholms kyrka **klockan 19** av Kammarkören Psallite med Korsholmsensemblen. Solist är sopranen Kajsa Dahlbäck och dirigent Erica Nygård. Rutter har valt att kombinera latinska texter från den traditionella dödsmässan med engelska psalmer, vilket ger verket en särskild närhet och tillgänglighet.

Kajsa Dahlbäck är en prisbelönt sopran, musikdoktor och konstnärlig ledare för Vasa Baroque, som är en festival grundad 2013. Dahlbäck undervisar även klassisk och barocksång vid högskolan Nova i Jakobstad. I april mottog Dahlbäck Kulturpriset 2022 av Svenska folkskolans vänner.

REPLIT Alla helgons dag

Stämning och tända ljus

Replots församling välkomnar alla till stämningsfulla allhelgonagudstjänster **lö 1.11**. I Replots kyrka hålls högmässa **kl. 10** och i Björkö kyrka **kl. 12.30**. Vi tändar ljus för dem som avlidit sedan senaste alla helgons dag 2024.

November månads upplaga av Mathörnan infaller **ti 12.11 kl. 13** i Björkögården. Gäst denna gång är Monica Lundgren. Som vanligt bör man anmäla sitt deltagande senast må 10.11 till Barbro Lähdesmäki, 044 5522 499.

Högmässa: sö 9.11 kl. 10 i Replot.

Östman, Lång.

Mathörnan: on 12.11 kl. 13 i Björkögården.

Gäst: Monica Lundgren. Anm. senast må 10.11 till Barbro Lähdesmäki. Husmanskost till självkostnadspris.

SOLF

Minnesgudstjänst: lö 1.11 kl. 18. Kanckos, Holm och Vidjeskog. Sång av Koralkören.

Högmässa: sö 2.11 kl. 10. Kanckos, Vidjeskog.

Kyrkoherdens 50-årsdag firas med kaffe och tårta: sö 2.11 efter gudstjänsten i församlingshemmet. Välkomna!

Små & Stora samlas: ti 4.11 och 11.11 i församlingshemmet (fh). Drop-in från 9.30. Lek, fri samvaro, fika och sångstund. Träff för alla som är hemma med barn under skollåldern.

Bönegruppen samlas: ti 4.11 och 11.11 kl. 19 på vinden i fh. Välkommen!

Pensionärsträff: on 5.11 kl. 13 i fh.

Gäst: Johan Kanckos, kyrkoherde.

Tonårskväll: to 6.11 kl. 18.30. Öppet hus på prästgårdsvinden för högstadiungdomar.

Bön och lovsångskväll: lö 8.11 kl. 18.

Medverkande: Sofia Böckelman, Patrik Vidjeskog och Koralkören.

Gudstjänst: sö 9.11 kl. 10. Kass, Vidjeskog.

Karacafé: må 10.11 kl. 9 i fh. Arr. Folkhälsan.

Kvinnofrukost: lö 15.11 kl. 9.30. Gäst är Camilla Forsén-Ström som är konstnär, kattvän, trädgårdsentusiast, tv-profil mm. Anmälan senast må 10.11 kl. 14 till pastorskansliet, tel. 044-770 8122 eller solfs.forsamling@evl.fi.

MALAX

Sö 2.11 kl. 18.30: Ungdomskväll i Ladan, Petalax. Ungdomskvällarna roterar mellan olika församlingsdelar, varannan vecka.

Fr 7.11 kl. 13: Fredagssamling i Petalax församlingshem (FH). Gäst: Sjukhuspräst Benjamin Häggblom.

Bergö

Lö 1.11 kl. 16: Gudstjänst på alla helgons dag, i kyrkan. Vi tänder ljus för de församlingsmedlemmar som har avlidit sedan senaste alla helgons dag. Englund, Brunell.

Sö 2.11 kl. 14: Högmässa i kyrkan. Englund, Brunell.

Sö 9.11 kl. 14: Gudstjänst i kyrkan.

Englund, Brunell.

Malax

To 30.10 kl. 17.30: Barnkören övar i Malax kyrka, terminsstart. Ingen förhandsanmälan behövs. Barnkören övar för att medverka med luciatåg på De vackraste julsångerna! För barn i lågstadiet och förskolan.

To 30.10 kl. 19: Gubbön i Socken, varannan vecka. En bönegrupp för män.

Lö 1.11 kl. 18: Gudstjänst på alla helgons dag, i kyrkan. Vi tänder ljus för de församlingsmedlemmar som har avlidit sedan senaste alla helgons dag. Tornberg, Lax.

La 1.11 klo 19.30: Pyhäinpäivän iltakirkko. Muistellaan vuoden aikana kuolleita seurakuntalaisia sytyttämällä jokaiselle kynttilä. Tornberg, Lax.

Sö 2.11 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Tornberg, Lax. Kyrkkaffe efteråt.

kl. 10: Söndagsskola i Socken.

To 6.11 kl. 18.30: Malax-Petalax kyrkokör, OBS från och med nu övningar i Petalax FH!

Fr 7.11 kl. 18: Lovsångskväll i Övermalax FH.

Sö 9.11 kl. 10: Vi får säga pappa-mässa i kyrkan. Isaksson, Lax, Broo, Ekström. Kyrkkaffe efteråt.

Må 10.11 kl. 18: Ekumenisk bönegrupp, Sockenstugan.

To 13.11 kl. 19: Diskussionsgruppen Amici, ÖM FH.

Petalax

Lö 1.11 kl. 19: Gudstjänst på alla helgons dag, i kyrkan. Vi tänder ljus för de församlingsmedlemmar som har avlidit sedan senaste alla helgons dag. Englund, Brunell.

Sö 2.11 kl. 12: Högmässa i kyrkan. Tornberg, Brunell.

Sö 2.11 kl. 18.30: Ungdomskväll i Ladan, Petalax. Ungdomskvällarna roterar mellan olika församlingsdelar, varannan vecka.

To 6.11 kl. 18.30: Malax-Petalax kyrkokör, OBS från och med nu övningar i Petalax FH!

Fr 7.11 kl. 13: Fredagssamling i Petalax FH. Gäst: Sjukhuspräst Benjamin Häggblom.

Sö 9.11 kl. 12: Gudstjänst i kyrkan. Isaksson, Brunell.

KOLUMNEN

ALF BURMAN

Ljuset som aldrig slocknar

FRÅN BARNDOMENS massa och granris till de första ljusen på 1970-talet – traditionen har följt mig genom livet. Men först när jag själv drabbades av sorg förstod jag på djupet vad ljuset betyder.

När jag var barn, på 1950-talet, brukade jag följa med min mor till begravningsplatsen på alla helgons dag. Då skulle gravarna smyckas med granris och en krans av massa. Men vi tände inget ljus – den seden kom någon gång på 1960-talet. Som liten förstod jag inte riktigt vad det betydde då, att smycka gravarna – bara att det var något viktigt, något tyst och högtidligt.

NÄR JAG själv blev vuxen, på 1970-talet, började jag tända ljus på gravarna. Det kändes som en naturlig fortsättning på det mamma en gång lärt mig – men ljuset tillförde något mer. Det blev ett tecken på hopp, på närvaro, på att banden mellan oss och dem som gått före fortfarande finns kvar.

Många år senare fick seden en djupare mening för mig. Min fru dog i cancer. Hon blev bara 47 år. Sorgen efter henne blev ett nytt landskap att vandra genom – inte något man kan ta sig runt eller klättra över. Den måste bara levas, dag för dag. I början kändes det som att hela världen blivit tyst.

MED TIDEN lärde jag mig något om hur sorgen förändras. Den bleknar inte – men den skiftar form. Den får en annan plats i livet. Så småningom mötte jag en kvinna som också bar på sin sorg. Hennes make hade, liksom min fru, dött i cancer. Vi fann varandra i det gemensamma sårbara – och i det föddes något nytt. Vi fann glädjen igen. Inte samma glädje som förr, men en ny och öm glädje, född ur det vi båda gått igenom. Livet reste sig igen, bit för bit.

»På alla helgons dag stannar vi upp, var och en med våra egna minnen. Ett ljus för sorgen. Ett för kärleken. Ett för framtiden.«

NÄR JAG NU går till begravningsplatsen igen, tänder jag ljus med både sorg och tacksamhet i hjärtat. Jag tänker på det Jesus säger: "Jag är världens ljus. Den som följer mig ska inte vandra i mörkret utan ha livets ljus." (Joh 8:12)

Det lilla ljuset fladdrar i vinden, men det slocknar inte. Och kanske är det just så med kärleken också. Den vi fått ge, den vi fått ta emot, den vi fortfarande bär – den lyser vidare.

PÅ ALLA HELGONS DAG stannar vi upp, var och en med våra egna minnen. Ett ljus för sorgen. Ett för kärleken. Ett för framtiden.

Och mitt i allt – ett ljus som aldrig slocknar.

SOLF Gemenskap

Kvinnofrukost i Solf

Lördagen den 15.11 blir det Kvinnofrukost i församlingshemmet i Solf. Som gäst får vi celebert besök i form av tv-profilen och konstnären Camilla Forsén-Ström som kommer att prata om livsval, kreativitet och människomöten. Camilla är känd bland annat från programmet Strömsö. Camilla är en dam med många strängar på sin lyra, och hon titulerar sig också som bland annat egenföretagare, trädgårdsentusiast och kattvän, och ordnar såväl workshops som konstverkstäder.

Alf Burman är ordförande för gemensamma kyrkofullmäktige i Korsholm och viceordförande i församlingsrådet i Kevlax.

Ungdomsledare Lea längst ner till vänster tillsammans med några av hjälpledarna. FOTO: PRIVAT

Leder med hjälp av hjälpledarna

Efter några års oro inom ungdomsverksamheten i Replot församling har nu läget lugnat ner sig.

– Just nu funkar det jättebra och jag ser inga problem, säger ungdomsledaren Lea Östman.

TEXT: JOHAN SANDBERG

REPLOTT – Jag kan inte kommentera det som skett tidigare för det har hänt före min tid och jag har ingen personlig erfarenhet av det. Just nu funkar det jättebra på läger och i all annan verksamhet. Jag trivs bra med ungdomarna och jag har fått en bra överblick över vem de är, säger Lea Östman.

Hon är 21 år och hemma från Larsmo. Sedan den 1 mars är hon tf ungdomsledare i Replot. Vikariatet sträcker till juli nästa år.

– Jag kom till Vasa förra hösten för att studera till trädgårdsmästare. Den utbildningen har jag lagt på paus nu när jag via kontakter i Studentmissionen fick jobbet i Replot. Jobbet här har

väckt ett stort intresse hos mig att eventuellt börja jobba med barn och ungdomar i framtiden.

Överväger du byta studieinriktning?

– Jag är osäker på hur det blir i framtiden, men jag kommer att söka Guds vägledning i frågan.

Tillsammans med hjälpledarna planerar Lea ungdomsverksamheten i församlingen – alla kurserna samt junior- och ungdomskvällarna.

– De hjälpledare som varit med längst har bra koll på allting. De brinner verkligen för bakkurserna och juniorerna. De är också jätteduktiga på att planera på detaljnivå.

Snart börjar också skriftskolan. Lea är med i det team från personalen som med kyrkoherden i spetsen leder skriftskolan.

Lea håller också i hjälpledarskolningen. De har en träff varje månad.

– Det är tufft att planera undervisningen ibland. Det gäller att söka fram rätt material. Jag tar också hjälp av andra föreläsare.

Har man gått hjälpledarutbildningen kan man i princip vara hjälpledare överallt i församlingens barn- och ungdomsverksamhet.

– Det finns jobb så att det räcker åt alla och de är ivriga att ta itu med det.

Skriftskoleteamet har valt ut en mindre grupp hjälpledare som jobbar enbart med skriftskolan.

Tolv nya ungdomar börjar nu hjälpledarskolningen. Några som varit med tidigare kommer att fortsätta.

– Bortsett från hjälpledarna brukar runt fyrtio ungdomar komma till varje ungdomssamling. Ungdomssamlingarna är inte obligatoriska för konfirmanderna, men de som är med får en underteckning i kyrkogångshäftet vid andakten.

»Det finns jobb så att det räcker åt alla.«

Du nämnde en bakkurs. Berätta!

– Den startade för några år sedan. Vi har femton lågstadiesbarn som kommer först och senare kommer högstadieeleverna. Varje gång bakar vi olika saker – kex, pizza eller något. Det är uppskattat av alla. Här är hjälpledarna jättedrivande och duktiga på det de gör. Framför allt tycker de om att baka.

En ny verksamhetsform som också hjälpledarna tagit initiativ till är en läsläsningsklubb för lågstadiesbarn. I klubben får barnen mellanmål och hjälp med läxorna.

– Jag försöker hitta en balans mellan ny verksamhet och gammal så att det inte blir alltför stora förändringar. Sakta men säkert har jag tagit in mera andliga delar i form av andakter som inte alltid funnits på alla ställen tidigare.

Hon har frågat hjälpledarna vad som motiverar dem att jobba och fått bland annat följande svar:

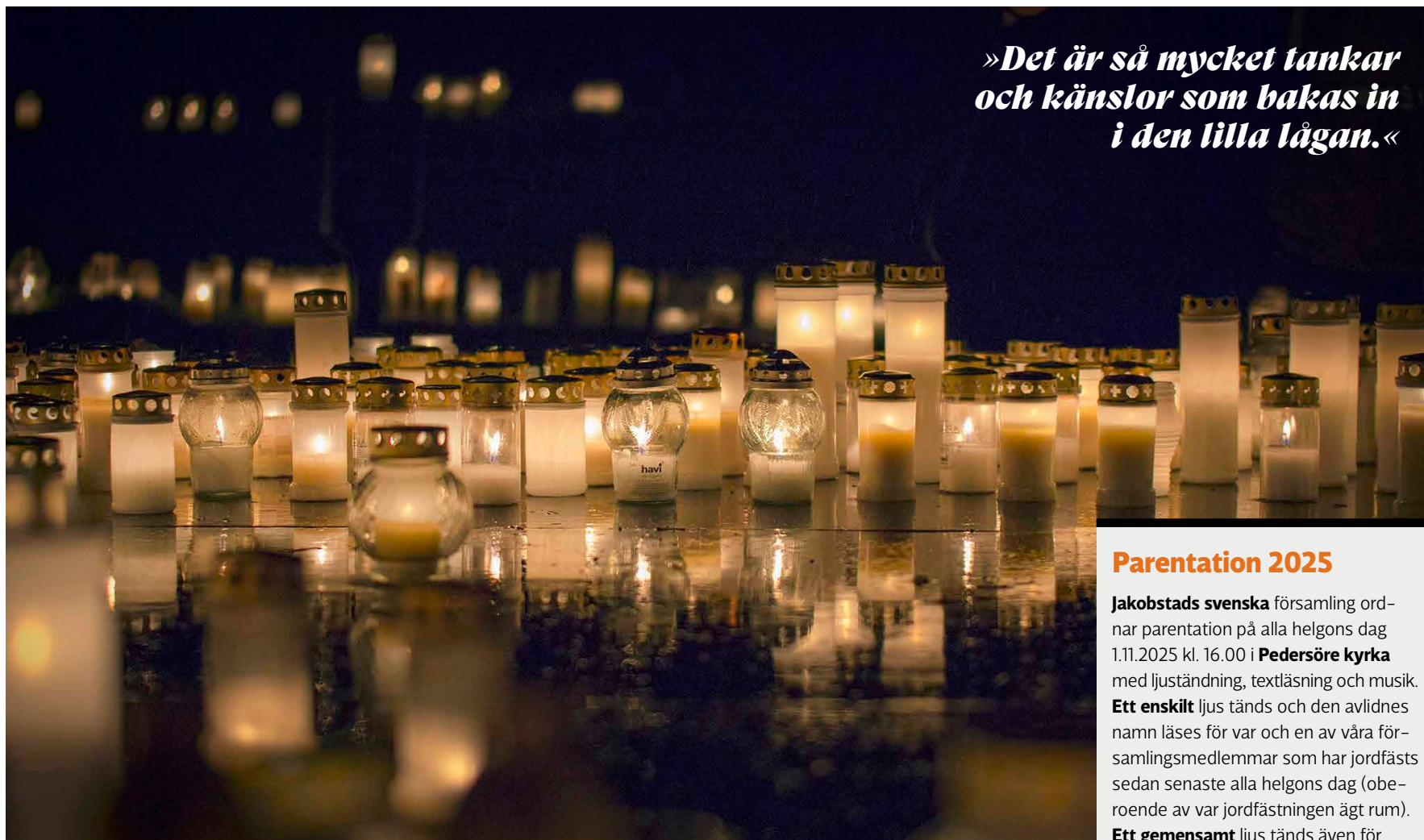
De vill hjälpa ungdomarna och själva också få en större inblick i vem Gud och Jesus är.

De vill förmedla samma känsla åt konfirmanderna som de själva upplevt i skriftskolan.

De vill pröva på hur arbetslivet känns och lära sig att leda grupper.

– Med tanke på hjälpledarnas ålder, 15-18 år, är det bra saker de sagt. Jag uppskattar dem verkligen, säger Lea.

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Pedersöre prosteri utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Rebecca Pettersson, rebecca.pettersson@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6788. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

»Det är så mycket tankar och känslor som bakas in i den lilla lågan.«

Under allhelgona är varje liten låga ett uttryck för kärlek. FOTO: PIXABAY

Kyrkan är full av folk som fattar

På alla helgons dag samlas människor med sorg till ljuständning i kyrkorna. – Varje person som är där i kyrkan bär ju på liknande känslor, alla fattar, säger Cecilia Åminne, som själv varit både anhörig och medverkande vid parentationer.

TEXT: REBECCA PETTERSSON

JAKOBSTAD Varje år på alla helgons dag ordnas det parentation i kyrkorna runt om i landet. Ett ljus tänds för var och en av de församlingsbor som avlidit sen allhelgona året innan.

Cecilia Åminne i Jakobstad har deltagit i parentationer både som anhörig och som medverkande. Något år har hon haft i uppgift att tända ljus för de som dött. Något annat år har hon sjungit under ljuständningen.

– Det har varit väldigt värdefullt att få vara med och göra det.

För Cecilia Åminne har riterna varit viktiga i sorgen.

FOTO: PRIVAT

Också då hon själv haft sorg har parentationen varit viktig. Så sent som i fjol satt hon i kyrkbänken och såg ett ljus tändas för sin pappa. Några år tidigare förlorade hon sin mamma.

– Både med mamma och med pappa har det varit en del av sorgetaget och

bearbetningen. Det finns flera anhalter: man har jordfästningen, ljuständningen i gudstjänsten söndagen efter, och så parentationen då. Det är sådana här hållplatser som kyrkan erbjuder och som för mig varit väldigt viktiga.

Mellan varje namn som läses upp under parentationen uppstår en liten stund av tystnad då ljuset tänds.

– Det handlar bara om sekunder, men den stunden har bara varit mammas eller pappas stund. Jag tycker att det är jättefint.

Som anhörig, förväntas det något av en under själva parentationen?

– Nej, ingenting. Det är bara att komma in, sitta ner och bara vara.

– Man behöver inte heller känna att man inte får känna. Blir man ledsen så blir man ledsen.

Hon beskriver det som något av det fina med att samla kyrkan full av människor som sörjer. Man kanske sörjer på olika sätt, för någon kanske det finns en historia av konflikter som skymmer sorgen. För någon annan är sorgen nära och huden tunn. Vi, våra relationer och våra sorger är olika.

– Men varje person som är där i kyrkan bär ju på liknande känslor. Alla fat-

Parentation 2025

Jakobstads svenska församling ordnar parentation på alla helgons dag 1.11.2025 kl. 16.00 i **Pedersöre kyrka** med ljuständning, textläsning och musik.

Ett enskilt ljus tänds och den avlidnes namn läses för var och en av våra församlingsmedlemmar som har jordfästs sedan senaste alla helgons dag (oberoende av var jordfästningen ägt rum).

Ett gemensamt ljus tänds även för dem som avlidit och begravts på annan ort och för annan sorg.

Parentationen sänds även via församlingens Youtubekanal, länk finns på www.jakobstadssvenskaforsamling.fi och är öppen endast under helgen.

tar. Det är det som också är så fint. I det avskalade kan man mötas på något vis, då fasaderna är borta.

På samma sätt som det finns en inbyggd möjlighet till gemenskap i parentationen är det precis lika okej att sitta för sig själv och inte interagera med någon annan. Om man sällan går i kyrkan är det inget hinder för att delta i parentationen. Inget förväntas av en.

Har du någon annan rit eller tradition som är viktig för dig under allhelgona?

– Jag har väldigt svårt att tänka mig att jag skulle vara bortrest på allhelgona. Jag vill tända ljus på den rätta kvällen och se ljushavet på begravningsplatsen. Det vill jag absolut inte vara utan.

– Då jag går där brukar jag tänka att varje ljus är ett uttryck för kärlek, tacksamhet och saknad.

– Jag tror att det är ett väldigt finländskt sätt att visa sorg. Man tänder ett ljus, men det är så mycket tankar och känslor som bakas in i den lilla lågan.

PEDERSÖRE PROSTERI

JAKOBSTAD

FR 31.10 kl. 13.15: Andakt med nattvard på Hötorgscen-tret, J-G Björk, Wester, M Borgmästars, Sång på gång.

FR 31.10 kl. 14.15: Andakt med nattvard på Folkhälsan, Edman, L Borgmästars, Ekman.

FR 31.10 kl. 19: In da House i Församlingscentrets ungd. utr., Mård.

FR 31.10 kl. 22: Ekumenisk bönenatt gemensamt med andra kristna i nejden i Jakobstads Kristna Center, Kanal-esplanaden 21, Jakobstad.

LÖ 1.11 kl. 12: Högmässa, Alla helgons dag, i Jakobstads kyrka, Englund, Edman, L Borgmästars, Wester. Kyrko-kören, Chorus Novus. Församlingsrådet är gudstjänst-grupp. Sänds även via församlingens Youtubekanal. Länk finns på www.jakobstadssvenskaforsamling.fi

LÖ 1.11 kl. 16: Parentation i Pedersöre kyrka med ljus-tändning, textläsning och musik, Englund, L Borgmästars, Wester, diakoniarbetarna. OBS! Tid och plats. Ett enskilt ljus tänds och den avlidnes namn läses för var och en av våra församlingsmedlemmar som har jord-fästs sedan senaste Alla helgons dag (oberoende av var jordfästningen ägt rum). Ett gemensamt ljus tänds även för dem som avlidit och begravts på annan ort och för annan sorg. Parentationen sänds även via församlingens Youtubekanal, länk finns på www.jakobstadssvenskaforsamling.fi och är öppen endast under helgen.

SÖ 2.11 kl. 12: Gudstjänst med små och stora i Jakobstads kyrka, predikant och liturg Edman, Wester, Eftis med-verkar. Sänds även via församlingens Youtubekanal. Länk finns på www.jakobstadssvenskaforsamling.fi. Efteråt dopfest för församlingens 3-åringar i Församlingscentret, Sundfors.

TI 4.11 kl. 11-13: Jakobstads kyrka öppen för stillhet och förbön.

ON 5.11 kl. 12: Taizéandakt i Johanneskapellet, L Borgmästars, Wester.

ON 5.11 kl. 14: Samtalsgrupp kring sorg i Församlings-centret, Svarvar, Ekman.

TO 6.11 kl. 8.30: Morgonmässa i Församlingscentrets kapell, Edman.

TO 6.11 kl. 9: Gemensam frukost i Församlingscentret. Pris: 5 euro.

TO 6.11 kl. 12: Lunchmusik i Jakobstads kyrka, Anders Forsman, orgel.

TO 6.11 kl. 13: SLEF:s missionssamling i Församlings-centret, Magnus Dahlbacka.

TO 6.11 kl. 18: Familjeskoj i Församlingscentrets dag-klubbsutrymmen, Sundfors. Tema: Farsdagskort.

FR 7.11 kl. 19: In da House i Församlingscentrets ungd. utr., Mård, Nylund-Wentus.

LÖ 8.11 kl. 18: Psalmaföreläsning i Jakobstads kyrka, Wester, L Borgmästars.

SÖ 9.11 kl. 12: Högmässa i Jakobstads kyrka, Edman, Svarvar, Wester. Maire Paavolas gudstjänstgrupp. Sänds även via församlingens Youtubekanal. Länk finns på www.jakobstadssvenskaforsamling.fi

PEDERSÖRE Allhelgona

Allhelgona i Pedersöre

Allhelgonahelgen inleds med Kvällsmässa med fram-tidshopp i Pedersöre kyrka fredag **31.10 kl. 19**. Kammar-kören Bel Canto under ledning av Susanne Westerlund sjunger och kantor Henrik Östman bjuder på orgelmusik. Vi sjunger psalmer och firar nattvard. Jimmy Österbacka är celebrant.

På Alla helgons dag, **lö 1.11**, firar vi högmässa **kl. 10** i Pedersöre kyrka. På kvällen **kl. 19** ordnas ljusständning i Esse, Purmo och Pedersöre kyrkor. Då tänds vi ljus för de avlidna sedan senaste allhelgona i våra församlingsdelar. Om du är osäker var ljus tänds för just din anhöriga, kontakta diakonissa Maria Emet, 040 3100 447.

Söndagen den **2.11** är det högmässor i Esse och Purmo kyrkor **kl. 10**, gudstjänst i Forsby bykyrka **kl. 13**, samt Gloria Dei-mässa i Kyrkostrands församlingshem **kl. 18**. Varmt välkommen!

TI 11.11 kl. 11-13: Jakobstads kyrka öppen för stillhet och förbön.

ON 12.11 kl. 13: Öppet café i Församlingscentret. Tema och gäst: Vad kan vi göra för att må så bra som möjligt?, Camilla Roslund-Nordling, Finlands svenska psyko-sociala förbund. Servering. M Borgmästars.

TO 13.11 kl. 8.30: Morgonmässa i Församlingscentrets kapell, Edman.

TO 13.11 kl. 9: Gemensam frukost i Församlingscentret. Pris: 5 euro.

TO 13.11 kl. 12: Lunchmusik i Jakobstads kyrka, Anna-Karin Johansson.

KRONOBY

www.kronobyforsamling.fi

Stilla musik inför allhelgona fr 31.10 kl.17: Kronoby kyrka. Sven-Olof Ray 17-19, Anders Forsman 19-20.

Mässa lö 1.11 kl.10: Kronoby kyrka. Kavilo, Forsman, Kyrkokören. Parentation.

Mässa sö 2.11 kl.13: Kronoby kyrka. Wallis, Forsman, Björkgren-Näse.

Gudstjänst sö 9.11 kl.10: Kronoby kyrka. Wallis, Forsman.

Terjärv

Mässa lö 1.11 kl.10: Terjärv kyrka. Wallis, Borgmästars, Kyrkokören. Parentation.

Sångkväll i Högnabba byahem sö 2.11 kl.18: Wallis, Borgmästars.

Gudstjänst sö 9.11 kl.13: Terjärv kyrka. Andrey och Christina Heikkilä.

Nedervetil

Mässa lö 1.11 kl.18: Nedervetil kyrka. Wallis, Minna Poutanen, Kyrkokören. Parentation.

Finskspråkig mässa sö 2.11 kl.10: Nedervetil kyrka. Wallis, Forsman.

Gudstjänst sö 9.11 kl.10: Nedervetil kyrka. Andrey och Christina Heikkilä.

LARSMO

Gudstjänsterna strömmas via församlingens YouTube kanal samt direktsändning i Larsmo När-TV.

To 30.10 kl. 18-20 Språkcafé: i huvudbiblioteket i Holm. Vi träffas över en kopp kaffe/te och pratar enkel svenska/finska tillsammans, eget program för barnen. Arr. Larsmo Röda Kors-avdelning, Larsmo kommun-bibliotek och Larsmo församling.

- kl. 19 Karasamling: vid Inremissionshemmet, Jukka Hildén.

Fre 31.10 kl. 11-13 Höstfest för pensionärer och seniorer: i församlingshemmet i samarbete med kommunen. Musik, lunch, allsång, andakt. Avgiftsfritt. Anmälan till Carina Lassila 040 868 6954.

- kl. 19 Musik i allhelgonatid: stilla musik i kyrkan med Sonja Smedjebacka. Kyrkan är öppen för alla och du kan komma och gå som det passar dig bäst. Diakonissa finns på plats för samtal.

Lö 1.11 kl. 10 Högmässa med parentation (ljusständning till de avlidnas minne): Hildén, Jan Nygård, Smedje-backa, Kristine Hänninen violin, körsång. Kyrkvård: Bosund gårdsnummer. Kyrklunch och samling i sorgens tecken i församlingshemmet, Birgitta Strandberg-Rasmus.

- kl. 18 Nattvardsmässa: i Risöhall bönehus.

Sö 2.11 kl. 10 Familjegudstjänst: Hildén, Smedjebacka, sång av dagklubbsbarnen. Ingen söndagsskola.

On 5.11 kl. 19-20.30 Kurs i själavård och förbön:

i församlingshemmet, Jan Nygård m.fl. Tema: Vad är en människa? Synd och försoning.

To 6.11 kl. 13 Anpassad nattvardsgång: i församlings-hemmet, Sjöblom, Smedjebacka.

NYKARLEBY Allhelgona

Allhelgonahelgen i Nykarleby församling

På allhelgonaafton **31.10** står Jeppo kyrka öppen kl. 17-21. Mellan kl. 18 och 20 ordnas program med sång, bibelläsning och bön under ledning av Emma Sjölin, Henriette Fors och Kati Nordström. Det är fritt att komma och gå som man vill under kvällen.

På allhelgonadagen **1.11** hålls parentation i alla tre kyrkor, se händelsekalendern för respektive klockslag. På söndag **2.11 kl. 18** ordnas sång och dikt i allhelgonatid i Nykarleby kyrka. Anders Store talar om sorg och hopp, Helge Hedman läser dikter, Johan Klingenberg sjunger och Göran Näs spelar piano. Arrangör: KU i Nykarleby i samarbete med församlingen.

LARSMO Allhelgona

Allhelgona i Larsmo

Fredag 31.10 kl. 19-20 spelar kantor Sonja Smedjebacka stilla musik i kyrkan. Du kan komma och gå som det passar dig bäst.

Lördag 1.11 kl. 10 högmässa med parentation (ljusständning till de avlidnas minne) i kyrkan. Efteråt kyrklunch och samling i sorgens tecken i församlingshemmet, Birgitta Strandberg-Rasmus medverkar. Anmäl gärna om deltagande.

- kl. 18.30 **Sommarskriftskolans start:** Grupp 1, i församlingshemmet, för konfirmander och föräldrar.
Sö 9.11 kl. 10 Gudstjänst: Sjöblom, Smedjebacka, kyrkkaffe. Kyrkvärd: Finholm. Ingen söndagsskola.
To 13.11 kl. 11-12.30 Sopplunch: i Holm bönehus.
 - kl. 18.30 **Sommarskriftskolans start:** Grupp 2, i församlingshemmet, för konfirmander och föräldrar.

NYKARLEBY

Gudstjänster

Lö 1.11 kl. 10 Högmässa: Nkby kyrka. Edman, Ringvall. Parentation. Leena och Mathias Ray medv. Mässan hålls delvis på finska.
 - kl. 12 **Högmässa:** Jeppo kyrka. Smeds, Ringvall. Parentation. Högmässan delvis på finska.
 - kl. 18 **Kvällsmässa:** Munsala kyrka. Smeds, Lönnqvist. Parentation.
Sö 9.11 kl. 10 Gemensam högmässa: Munsala kyrka. Edman, Lönnqvist, Ringvall, församlingsskören.
Samlingar och grupper
Fre 31.10 kl. 17-21 Jeppo kyrka: Ljuständning och andakt. Se beskrivning i notis.
 - kl. 19 **Dagar kring ordet:** Pensala bönehus. Kristian Nyman, Simon Jern, Martin Klemets, Delilakören.
Lö 1.11 kl. 14 Dagar kring ordet: Pensala bönehus. Lars Lövdahl, Tom Bergman, Iskmo strängband.
Sö 2.11 kl. 14 Högmässa: Pensala bönehus. Albert Häggblom, Birgitta Sarelin.
 - kl. 18 **Sång och dikt i allhelgonatid:** Nkby kyrka. Anders Store, Helge Hedman, Johan Klingenberg, Göran Näs.
Må 3.11 kl. 18 Stick och brinn: Nkby församlingshem (fh). Gemenskap kring stickning för kvinnor i alla åldrar, ta egen mugg med!
Må 10.11 kl. 18 Bibelläsning till musik: Nkby kyrka. Högläsning ur Markusevangeliet, i Eugene Petersons översättning.
 - kl. 18 **Missionsafton:** Nkby fh, Magnus Dahlbacka. Bildandakt K-E Wikström.
To 13.11 kl. 13 Missionsmöte: i Jeppo bönehus: Karl-Erik Wikström.

PEDERSÖRE

www.pedersoreforsamling.fi

Fr 31.10 kl. 19 Kvällsmässa med framtidshopp: Pedersöre kyrka. Bel Canto, dir Susanne Westerlund. Östman, Österbacka
Lö 1.11 kl. 10 Högmässa: Pedersöre kyrka. Österbacka, Pandey, Kyrkokören
 - kl. 14 **Sammankomst:** Punsar bönehus
 - kl. 15 **Ljuständning:** Flynnängens bönehus
 - kl. 19 **Ljuständning:** Pedersöre kyrka. Österbacka, Östman, St Olofskören

- kl. 19 **Ljuständning:** Esse kyrka. Komulainen, Malmsten-Ahlsved, Församlingsskören
 - kl. 19 **Ljuständning:** Purmo kyrka. Portin, Pandey
Sö 2.11 kl. 10 Högmässa: Esse kyrka. Komulainen, Östman
 - kl. 10 **Högmässa:** Purmo kyrka. Portin, Malmsten-Ahlsved, Köörn. Strömning i Youtube
 - kl. 13 **Gudstjänst:** Forsby bykyrka. Björk, Malmsten-Ahlsved
 - kl. 14 **Möte:** Emaus bönehus. Portin, Eivor o Nisse Johansson
 - kl. 14 **Sammankomst:** Punsar bönehus
 - kl. 15 **Sammankomst:** Flynnängens bönehus
 - kl. 18 **Gloria Dei-mässa:** Kyrkostrands förs. hem. Ingemar Klemets, Mats Holmgård, Pandey, sång Worship, dir. Martin Klemets
On 5.11 kl. 13 Stickcafé: Esse Baptistkyrka. M Björk
 - kl. 13.30 **Sundby-Karby symöte:** hos Harriet Fagerholm
To 6.11 kl. 9 Morgonmässa: Pedersöre kyrka. Björk, Malmsten-Ahlsved
Sö 9.11 kl. 9.30 Farsdagsbrunch: Kyrkostrands förs.hem. Pris: vuxna 7 euro, barn under 12 år 5 euro, under 4 år gratis. Anmäl senast 31.10 till 040 3100 443
 - kl. 10 **Gudstjänst:** Purmo kyrka. Komulainen, Malmsten-Ahlsved
 - kl. 11 **Vi får säga pappa-mässa:** Pedersöre kyrka. Björk, Skrifvars-Koskinen, Pandey. Barnkören. Strömning i Youtube
 - kl. 14 **Sammankomst:** Punsar bönehus
 - kl. 15 **Sammankomst:** Flynnängens bönehus
 - kl. 18 **Kvällsgudstjänst med lovsång:** Esse kyrka. Björk m.fl
Må 10.11 kl. 13 Salamuggruppen: Purmo kyrkhem. Kung
 - kl. 13 **Nattvardsandakt:** Flyngårdets pensio-närshem. Komulainen, M Björk
On 12.11 kl. 12 Lunch för daglediga: Purmo kyrkhem. Jockum Krokfors. Pris 12 euro. Anm. senast 5.11 till 040 3100 458
To 13.11 kl. 13 Sångcafé: Forsby bykyrka. Gun-Maj Näse, Manskören, Östman. Servering
 - kl. 18 **Öppen församlingsskola:** Kyrkostrands förs.hem. Gudstjänsten och vardagen, Jakob Edman
Kom med!
Bibel och bön: Bennäs kyrkhem. Tisdagar kl. 18
Bön: Purmo kyrkhem. Torsdagar kl. 18
Samtal och bön: Ytteresse bönehus. Torsdagar kl. 19
Ungdomssamling
Onsdagar kl. 18.30-21: Purmo kyrkhem
Fredagar, jämna veckor kl. 19-22.30: Bennäs kyrkhem
Fredagar, udda veckor kl. 19-22.30: Ytteresse bönehus

KOLUMNEN

JAKOB EDMAN

Hur ska jag bli fri?

HUR SKA jag bli fri? Det var den fråga som stod i fokus då kristna i slutet av 200-talet började söka sig ut i den egyptiska öknen, den ökenväckelse som så småningom skulle bli grunden för de första klostren. Man sökte frihet, inte framför allt från det omgivande samhället, utan en frihet som var långt svårare att uppnå. Frihet från allt det inom en som binder en.

FRÅGAN OM frihet är i allra högsta grad relevant idag. Vi tycker om frihet, vi vill värna om friheten. Men vad innebär sann frihet? Idag tänker vi oss ofta att frihet är det samma som valfrihet. Varje persons möjlighet att själv få välja är en grundbult i vårt samhälle. Och vi har verkligen dragit valfriheten till sin spets. Det finns ett oändligt utbud av produkter och underhållning för oss att välja mellan.

MEN KANSKE är det så att den oändliga valfriheten döljer det faktum att vi är mer bundna än vi skulle vilja erkänna. Att vi ofta är splittrade och inte vet vad vi vill. Eller att vi kan veta vad det goda är men ändå inte göra det. Vem av oss har inte någon gång fastnat framför en skärm, trots att det inte var det vi ville? Eller låtit rädsla hindra oss från att göra det vi vet att är rätt?

TÄNK OM det är så att ännu fler val inte är vägen till frihet? Frihet i den kristna traditionen handlar mer om vår förmåga att göra gott än om valfrihet. Att kunna ge, utan att förvänta sig något tillbaka. Att kunna ta emot i tacksamhet, utan att roffa åt sig. Att kunna älska, mer för en annan människas skull än för vår egen bekräftelse.

Den här friheten uppnår vi inte genom fler valmöjligheter och liv utan begränsningar. Nej, om vi ska tro dem som begav sig ut i den egyptiska öknen är det något annat som behövs. Vi behöver lämna bort i stället för att ständigt fylla på. Att fasta, att ge och att begränsa medier kan paradoxalt nog öka vår frihet. Det är praktiker som bryter något av den makt materiella ting kan få över våra liv. I stället får vi låta vår längtan och vårt behov av trygghet föra oss till Gud.

VI BEHÖVER vända blicken bort från oss själva. Att för en stund fokusera på en annan människa och den personens behov kan faktiskt vara befriande. Speciellt när vi riskerar fastna i oss själva. Övning i kärlek, tålmod, vänlighet och barmhärtighet är beprövade vägar till frihet.

OCH VI behöver be. För om Kristus verkligen har befriat oss behöver vi söka oss till Honom för att upptäcka vad denna frihet innebär. Så att vi är tillräckligt rotade i Hans kärlek för att kunna vara fria att älska.

Jakob Edman är kaplan i Jakobstads svenska församling.

JAKOBSTAD Allhelgona

Parentation i Jakobstad

Välkommen till parentation alla helgons dag
1.11 kl. 16 i Pedersöre kyrka med ljuständning, textläsning och musik. Ett enskilt ljus tänds och den avlidnes namn läses för var och en av våra församlingsmedlemmar som har jordfästs sedan senaste alla helgons dag (oberoende av var jordfästningen ägt rum).

Ett gemensamt ljus tänds även för dem som avlidit och begravts på annan ort och för annan sorg. Parentationen sänds även via församlingens Youtubekanal, länk finns på www.jakobstadssvenskaforsamling.fi och är öppen endast under helgen.

Alla behöver inte sitta stilla i kyrkan

Att ta med barnen till kyrkan – eller till nattvarden – kanske kan kännas som något av ett stressmoment. Men det gör faktiskt inget om barnen vill gå fram och kika på prästen, eller utforska kyrkan.

TEXT: **REBECCA PETTERSSON**

JAKOBSTAD Janina Enkvist Snellman är mamma till tre barn, ett som snart fyller fem, en tre-åring och ett som blir två i december. Hon och hennes familj brukar rätt ofta delta i församlingens verksamhet för barn och familjer. Då det ordnas söndagsskola, eller om dagklubben medverkar, brukar de också delta i gudstjänsten – och ta del av nattvarden.

Tidigare har alla barnen blivit välsignade av prästen medan familjens vuxna tagit emot bröd och vin, men rätt nyligen blev det ändring på det.

– Vårt äldsta barn går i dagklubben för tredje året, och där har de gått igenom det här med nattvarden. De leker nattvard och ledarna berättar vad det går ut på, säger Janina Enkvist Snellman.

Så en dag sa Janinas dotter att hon också vill ta del av nattvarden med bröd och vin.

– Jag frågade henne om hon vet vad det betyder och vad man gör då man tar emot nattvard? ”Jo, för det har vi talat om i dagklubben”, sa hon. Hon var fast besluten.

Om det känns okej för både barn och föräldrar så får barnen ta emot nattvard. Om man vill vänta med nattvarden blir barnen välsignade uppe vid altaret. Båda går precis lika bra.

Nattvarden kan också anpassas efter barnen.

– Vår dotter tyckte att vinet var ganska starkt och ville bara smaka på det, så senast frågade jag prästen hur vi ska tänka där. Han gav som tips att man som förälder kan dricka upp det vin som blir över, det är helt okej. Man kan också göra så att barnet doppar sitt bröd i föräldrarnas vin.

Har du någon gång känt dig nervös eller stressad över att gå i gudstjänst eller till nattvard tillsammans med barnen?

– Egentligen inte, men det var lite krångligt när vår yngsta var baby och jag hade honom i vagnen. Då sa de som satt bakom oss en gång att de kunde vagga honom om jag ville gå upp till nattvarden. Det tyckte jag var fint, att det fanns människor i kyrkan som såg min situation.

– Det har kanske också varit lite krångligt att ta emot bröd och vin med en famnbebis, men jag har inte känt mig nervös.

Janina Enkvist Snellman med barnen Matheo, Fanny och Erik Snellman i kyrkans lekhörna.

FOTO: PRIVAT

»Det tyckte jag var fint, att det fanns människor i kyrkan som såg min situation.«

Barn och nattvard

Varje skriftskolgången och konfirmerad medlem av församlingen kan delta i nattvarden. En döpt församlingsmedlem som deltar i konfirmandundervisningen kan, efter att ha fått nattvardsundervisning, delta i nattvarden i församlingens gemensamma gudstjänst tillsammans med sin konfirmandlärare.

Barnnattvardsgång blev möjlig inom Finlands evangelisk-lutherska kyrka år 1979. Ett döpt barn kan delta i nattvarden tillsammans med en förälder eller någon annan konfirmerad medlem av kyrkan som har ansvar för barnets kristna fostran.

Har du några uppmuntrande ord till någon annan förälder som skulle vara intresserad av att ta med barnen till kyrkan, men som fasar lite för det?

– Det finns en lekhörna i kyrkan där barnen kan leka, och det finns många olika leksaker där. Alla tre hos oss hittar alltid någon leksak de vill leka med, eller också kan de rita eller pyssla.

– Sen att gå till nattvard med dem ... vad är det västa som kan hända? I nattvarden delar vi

ju en gemenskap, och barnen är ju också del av den gemenskapen.

Ett av Janinas egna barn får ibland lite spring i benen. Det har hänt att han sprungit några varv mot altaret och prästen under predikan.

– Det var en präst som sa ”om han kommit en fjärde gång hade jag varit beredd att ta honom i famnen”. Prästerna i församlingen påpekar att barnen inte stör. Det har varit lugnande för mig att veta att de inte behöver sitta stilla och vara tysta. Det är ingen fara om de vill titta på prästen på nära håll.

Och så gott som alltid då familjen Enkvist Snellman går i kyrkan är det någon som säger ”oj så roligt det är att se barn i kyrkan”.

PÅ GÅNG LOKALT NÄRPES, KRISTINESTAD, KORSNÄS, MALAX, PETALAX, BERGÖ

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Närpes prosteri utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Pian Wistbacka, narpes@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 5797. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Hjälpande händer behövs

När kyligare vindar blåser behöver vi stödja varandra. Det värmer såväl den som får hjälp som den som är med och hjälper – inte minst när julen närmar sig.

TEXT: **PIAN WISTBACKA**

KRISTINESTAD – Det finns en stor vilja att hjälpa, säger diakon **Inga-Lene Ojaniemi** (tidigare af Hällström).

När många människor får det tuffare kommer hjälpen extra väl till pass.

En konkret möjlighet att göra en insats finns inom julkappsinsamlingen, som nu drar igång för tredje året i församlingens regi. Tanken är att familjer som inte har möjlighet att uppfylla barnens önskemål på julkappar kan lämna in en lapp med det som barnet önskar sig. Den som vill vara med och hjälpa köper i sin tur en julkapp enligt önskemålet och lämnar in den till församlingen.

– Vi börjar samla in önskelistorna av barnen och barnfamiljerna under november. De som är intresserade av att köpa julkappar ska också anmäla sig inom november, så att vi ser att vi klarar av det. Det är ganska spännande! säger Inga-Lene Ojaniemi.

Hon har upplevt satsningen som väldigt meningsfull.

– Det är fint att få vara med och få överrätta julgåvorna åt föräldrarna som kommer och hämtar dem, och ta emot kramar och tårar – se hur glada de är.

I samband med hämtningen har det också funnits stickade sockor på bordet, som föräldrarna fått plocka åt sig av till familjemedlemmarna.

– Vi har många som stickar och ger, så vi får ge vidare. Vi ger gärna vidare, bara någon ger till oss!

Kan vi hjälpa andra att hjälpa?

Inom diakonin märks det tydligt att det är allt fler som har det knepigt ställt.

– De som har det svårt får det ännu svårare, det ser man. Men ändå har vi samma budget inom församlingen som tidigare. Då får man försöka tänka till: Hur vi kan hjälpa när inte den egna budgeten räcker till?

Lösningen är mer samarbete och frivilliga in-

Diakonerna Erica Norrback och Inga-Lene Ojaniemi är glada över de gåvor som redan kommit in till årets julkappsinsamling. FOTO: PRIVAT

satser. Från diakonins sida är man gärna med och koordinerar och skapar möjligheter för andra att träda in.

– Just i år tänker jag speciellt på den vinklingen att det är viktigt att vi hjälper varandra – att församlingen är med och hjälper andra att hjälpa.

Ett exempel på det här är att diakonin inför julen bistår finska Röda kors-avdelningen med att samla in torrvaror. Varorna behövs för att fyllas i julkassar som delas ut till äldre.

Diakonin är tacksam över tips om vem som kan behöva hjälp.

– Så det gäller att låta ordet gå!

”Med någon enstaka väska”

Inga-Lene Ojaniemi påminner också om att mottagningscentralen i Kristinestad tar emot donationer.

– I oktober har det kommit en ny våg med 40–50 personer, många från Ukraina. Och det är ju också människor som har behov av allt möjligt.

De har kommit hit med någon enstaka väska och behöver egentligen allt.

Inga-Lene vill gärna uppmuntra till att fundera vad man själv har för överflöd som man kan dela med sig av. Diakonin är inte konkret inkopplad i att samla in för de nykomna.

– Om det finns lämpliga saker får man ta kontakt med mottagningscentralen och fundera på hur man kan överlämna det.

Julkappsinsamling

Behöver du hjälp att ordna julkappar till ditt barn eller vill du vara den som köper julkapp till ett okänt barn, enligt barnets önskemål?

Ta kontakt med någon av församlingens diakoner inom november:

Inga-Lene, 040 5277611

Erica, 040 7523232

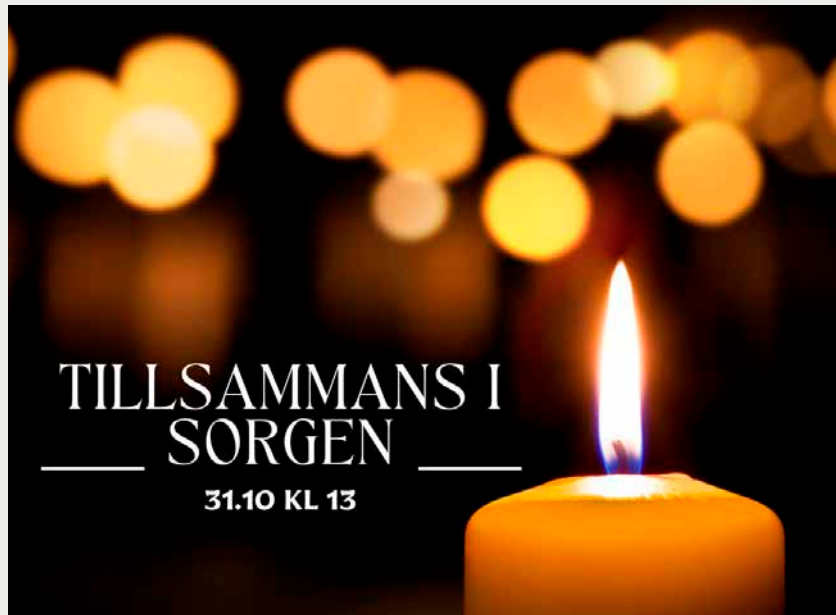
»Vi ger gärna vidare, bara någon ger till oss!«

NÄRPES Allhelgona

Tillsammans i sorgen

På allhelgona brinner ljusen så fint på våra kära avsmnades gravar. **Fredagen den 31 oktober från kl. 13** finns församlingsanställda tillhanda på Närpes kyrkogård för gemenskap, samtal, stilla musik i kyrkan och ljusandakt på kyrkogården (om vädret tillåter, annars i kyrkan).

Kaffeservering i klockstapeln. För närmare information, se annonsering i Sydin.

MALAX Farsdag

Vi får säga pappa

Söndagen den 9 november kl. 10, på farsdagen, firas högmässa i Malax kyrka i form av "Vi får säga pappa – en nattvardsmässa på barnens språk".

Alla åldrar är välkomna!

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

Kyrkoherde Rose-Maj Friman och diakon Hanna Hofman finns till hands för samtal enligt följande: fredag 31.10 kl. 15–16 är kyrkoherden på plats vid Molpe begravningsplats och lördag 1.11 kl. 15–16 är diakonen på plats vid Korsnäs begravningsplats. De bjuder på saft och pepparkaka.

Alla helgons dag lö 1.11 kl. 11 gudstjänst: i kyrkan, Friman, Hofman, Granholm, sång av församlingskören. Ljuständning för de som avlidit inom det senaste året och tillhör Korsnäs församling. Vill du att ett ljus tänds för någon som dött det senaste året, men inte tillhör

Korsnäs församling, meddela kyrkoherden på tfn 044 410 1821 senast to 30.10.

Älgköttssoppa till förmån för missionen lö 1.11 kl. 12–14: i församlingshemmet (se puff nedan).

Högmässa sö 2.11 kl. 11: i Molpe bykyrka, Friman, Granholm

Liten och stor ti 4.11 kl. 9.30–11.30: i fh.

Träffpunkt i bönehuset ti 4.11 kl. 14: i Taklax.

Kyrkans barntimme i bönehuset ti 4.11 kl. 18: i Taklax.

Baltikumvännernas loppis har öppet: varje tisdag kl. 13–17, lördagsöppet 8.11 kl. 13–16 (sista för denna termin).

Matutdelning och kaffestund: på onsdagar kl. 10 i fh.

Missionsträff on 5.11 kl. 13.30: i Korsbäck byagård.

Kyrkans barntimme on 5.11 kl. 17.30: i fh.

Barnkören on 5.11 kl. 18: i fh.

Missionsträff to 6.11 kl. 13.30: i Harrström lokalen.

Lördagsöppet på loppis: se ovan.

Kvällsmässa sö 9.11 kl. 18: i kyrkan, Friman, Granholm.

Liten och stor ti 11.11 kl. 9.30–11.30: i fh.

Kyrkans barntimme on 12.11 kl. 17.30: i fh.

Barnkören on 12.11 kl. 18: i fh.

KRISTINESTAD

www.kristinestadssvenskaforsamling.fi

Fr 31.10 kl. 19: Andakt på allhelgonaafon i Tjock kapell. Norrback, Ojaniemi.

KRISTINESTAD Familj

Skoj med föräldrabarngruppen på fredagar

Alla daglediga föräldrar med barn är välkomna till föräldrabarngruppen **fredagar kl. 10–12**. Flexitid. Gruppen samlas i Kristinestads församlingshem, ingång genom nedre dörren.

Program: lek, sång, dagens bibelberättelse, skrammelorkester och mellanmål. Ledare är Christina Caldén-Back.

KORSNÄS Soppdag

Välkomna på älgköttssoppa i församlingshemmet!

Lördagen den 1 november bjuds det på älgköttssoppa **kl. 12–14** (eller så långt soppan räcker) i församlingshemmet. Till efterrätt serveras kaffe/saft med hembakat. Lyckohjul till förmån för missionen.

Tack till Korsnäs älgjaktlag för köttet, och till de frivilliga krafter som förverkligar detta!

Lö 1.11 kl. 10: Gudstjänst med parentation i Lappfjärds kyrka. Norrback, Martikainen, Ojaniemi, Lappfjärds kyrkokör.

– **kl. 12:** Gudstjänst med parentation i Kristinestads kyrka (Krs kyrka). Norrback, Martikainen, Ojaniemi, Kristinestads kyrkokör.

– **kl. 18:** Gudstjänst med parentation i Sideby kyrka. Norrback, Martikainen, Glädjedropparna.

Sö 2.11 kl. 15: Högmässa i Uttermossa UF-lokal. Rune Östman predikant, Daniel Norrback liturg, Martikainen kantor. Kyrk-kaffe.

Ti 4.11 kl. 13: Kenya syförening i grupprummet i Lappfjärds församlingshem (Lfds fh). Missionsinfo, gemenskap, andakt och kaffestund. Kaffavgift 5 euro för att stöda Kenyamissionen.

– **kl. 18:** Gemenskap kring Bibeln i Kristinestads församlingshem (Krs fh). Lars Nisula.

On 5.11 kl. 11.30: Pensionärssamling i Lfds fh. Ojaniemi, Martikainen.

Fr 7.11 kl. 13: Besökskören. Besök med sång till Grevens hem. Träff utanför kl. 12.50. Erica Norrback

– **kl. 18.30:** Internationell kväll i Krs kyrka. Daniel och Erica Norrback, Martikainen.

Sö 9.11 kl. 12: Högmässa i Krs kyrka. Engström, Martikainen.

– **kl. 15:** Högmässa i Sideby kyrka. Engström, Martikainen.

– **kl. 18:** Musikandakt i Krs kyrka. Mia Heikkilä sång, Olle Nilsson orgel, Gunilla Teir andakt. Kollekt till akutkriskontot. Kyrkkaffe.

Ti 11.11 kl. 12.30: Missionsstugan i Krs fh. Inga-Lene Ojaniemi.

On 12.11 kl. 19: Karagruppen i Lfds fh. Johan Eklöf.

To 13.11 kl. 11.30: Pensionärssamling i Sideby kyrka. Gäst Therese Hoxell från Hoppets Stjärna. Erica Norrback, Martikainen. Transport ordnas, ring Daniel Hellman dagen före, 040 720 4260.

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi

Närpes

Fr 31.10 kl. 19 möteskväll med Simon Ådahl (Sverige): vid Frank Mangs Center. Magnus Björkgren, Tom Ingvesgård

Lö 1.11 kl. 12 gudstjänst med parentation: i Närpes kyrka. Patrica Strömbäck, Gerd Lindén-Liljehage, sånggrupp

Su 2.11 klo 12 suomenkielinen messu: Närpiön kirkossa. Patrica Strömbäck, Gerd Lindén-Liljehage, S:ta Marian kuoro

– **kl. 15 Gloria Dei-mässa:** i Luthergården. Göran Särs, Mika Helander, Sam Lindén, Laudate, Maria Forsblom

Lö 8.11 kl. 18 aftonmusik: i S:ta Maria kyrka. Sam Lindén

– **kl. 18 önskesånger:** i Norrnäs bönehus. Heddy Norrgård och kören Vi sjunger hellre än bra

Sö 9.11 kl 12 högmässa: i Närpes kyrka. Ulf Sundqvist, Sam Lindén

Må 10.11 kl. 9 utdelning av matkassar: på Café Albert. Kristina Örn, Anders Blomberg, Birgitta Lillbäck Engström

On 12.11 kl. 12 matgemenskap för alla: i Närpes församlingshem. Anmälan till Birgitta Lillbäck Engström 050 386 4565 senast 7.11 kl. 16

Övermark

Lö 1.11 kl. 10 gudstjänst med parentation: i Övermark kyrka. Tom Ingvesgård, Kjell Lolax

On 5.11 kl. 19 bondesamling: i Övermark

församlingshem. Anders Blomberg

Sö 9.11 kl. 10 högmässa: i Övermarks kyrka. Ulf Sundqvist, Gerd Lindén-Liljehage

Pörtom

Lö 1.11 kl. 19 gudstjänst med parentation: i Pörtoms kyrka. Ulf Sundqvist, Jan-Ola Granholm, Pörtomkören

To 13.11 kl. 12 matgemenskap för alla: i Pörtom servicehus. Anmälan till Birgitta Lillbäck Engström 050 386 4565 senast 10.11 kl. 16

KORSHOLMS PROSTERI

MALAX

Sö 2.11 kl. 18.30: Ungdomskväll i Ladan, Petalax. Ungdomskvällarna roterar mellan olika församlingsdelar, varannan vecka.

Fr 7.11 kl. 13: Fredagssamling i Petalax FH. Gäst: Sjukhuspräst Benjamin Häggblom.

Bergö

Lö 1.11 kl. 16: Gudstjänst på alla helgons dag, i kyrkan. Vi tänder ljus för de församlingsmedlemmar som har avlidit sedan senaste alla helgons dag. Englund, Brunell.

Sö 2.11 kl. 14: Högmässa i kyrkan. Englund, Brunell.

Sö 9.11 kl. 14: Gudstjänst i kyrkan. Englund, Brunell.

Malax

To 30.10 kl. 17.30: Barnkören övar i Malax kyrka, terminsstart. Ingen förhandsanmälan behövs. Barnkören övar för att medverka med luciatåg på De vackraste julsånger-na! För barn i lågstadiet och förskolan.

To 30.10 kl. 19: Gubbön i Socken, varannan vecka. En bönegrupp för män.

Lö 1.11 kl. 18: Gudstjänst på alla helgons dag, i kyrkan. Vi tänder ljus för de församlingsmedlemmar som har avlidit sedan senaste alla helgons dag. Tornberg, Lax.

La 1.11 klo 19.30: Pyhäinpäivän iltakirkko. Muistellaan vuoden aikana kuolleita seurakuntalaisia sytyttämällä jokaiselle kynttilä. Tornberg, Lax.

Sö 2.11 kl. 10: Högmässa i kyrkan. Tornberg, Lax. Kyrkkaffe efteråt.

– **kl. 10:** Söndagsskola i Socken.

To 6.11 kl. 18.30: Malax-Petalax kyrkokör, OBS från och med nu övningar i Petalax FH!

Fr 7.11 kl. 18: Lovsångskväll i Övermalax FH.

Sö 9.11 kl. 10: Vi får säga pappa-mässa i kyrkan. Isaksson, Lax, Broo, Ekström. Kyrkkaffe efteråt.

Må 10.11 kl. 18: Ekumenisk bönegrupp, Sockenstugan.

To 13.11 kl. 19: Diskussionsgruppen Amici, i ÖM FH.

Petalax

Lö 1.11 kl. 19: Gudstjänst på alla helgons dag, i kyrkan. Vi tänder ljus för de församlingsmedlemmar som har avlidit sedan senaste alla helgons dag. Englund, Brunell.

Sö 2.11 kl. 12: Högmässa i kyrkan. Tornberg, Brunell.

Sö 2.11 kl. 18.30: Ungdomskväll i Ladan, Petalax. Ungdomskvällarna roterar mellan olika församlingsdelar, varannan vecka.

To 6.11 kl. 18.30: Malax-Petalax kyrkokör, OBS från och med nu övningar i Petalax FH!

Fr 7.11 kl. 13: Fredagssamling i Petalax FH. Gäst: Sjukhuspräst Benjamin Häggblom.

Sö 9.11 kl. 12: Gudstjänst i kyrkan. Isaksson, Brunell.

KOLUMNEN

ALF BURMAN

Ljuset som aldrig slocknar

FRÅN BARNDOMENS mossor och granris till de första ljusen på 1970-talet – traditionen har följt mig genom livet. Men först när jag själv drabbades av sorg förstod jag på djupet vad ljuset betyder.

När jag var barn, på 1950-talet, brukade jag följa med min mor till begravningsplatsen på alla helgons dag. Då skulle gravarna smyckas med granris och en krans av mossor. Men vi tände inget ljus – den seden kom någon gång på 1960-talet. Som liten förstod jag inte riktigt vad det betydde då, att smycka gravarna – bara att det var något viktigt, något tyst och högtidligt.

NÄR JAG själv blev vuxen, på 1970-talet, började jag tända ljus på gravarna. Det kändes som en naturlig fortsättning på det mamma en gång lärt mig – men ljuset tillförde något mer. Det blev ett tecken på hopp, på närvaro, på att banden mellan oss och dem som gått före fortfarande finns kvar.

Många år senare fick seden en djupare mening för mig. Min fru dog i cancer. Hon blev bara 47 år. Sorgen efter henne blev ett nytt landskap att vandra genom – inte något man kan ta sig runt eller klättra över. Den måste bara levas, dag för dag. I början kändes det som att hela världen blivit tyst.

MED TIDEN lärde jag mig något om hur sorgen förändras. Den bleknar inte – men den skiftar form. Den får en annan plats i livet. Så småningom mötte jag en kvinna som också bar på sin sorg. Hennes make hade, liksom min fru, dött i cancer. Vi fann varandra i det gemensamma sårbara – och i det föddes något nytt. Vi fann glädjen igen. Inte samma glädje som förr, men en ny och öm glädje, född ur det vi båda gått igenom. Livet reste sig igen, bit för bit.

»På alla helgons dag stannar vi upp, var och en med våra egna minnen. Ett ljus för sorgen. Ett för kärleken. Ett för framtiden.«

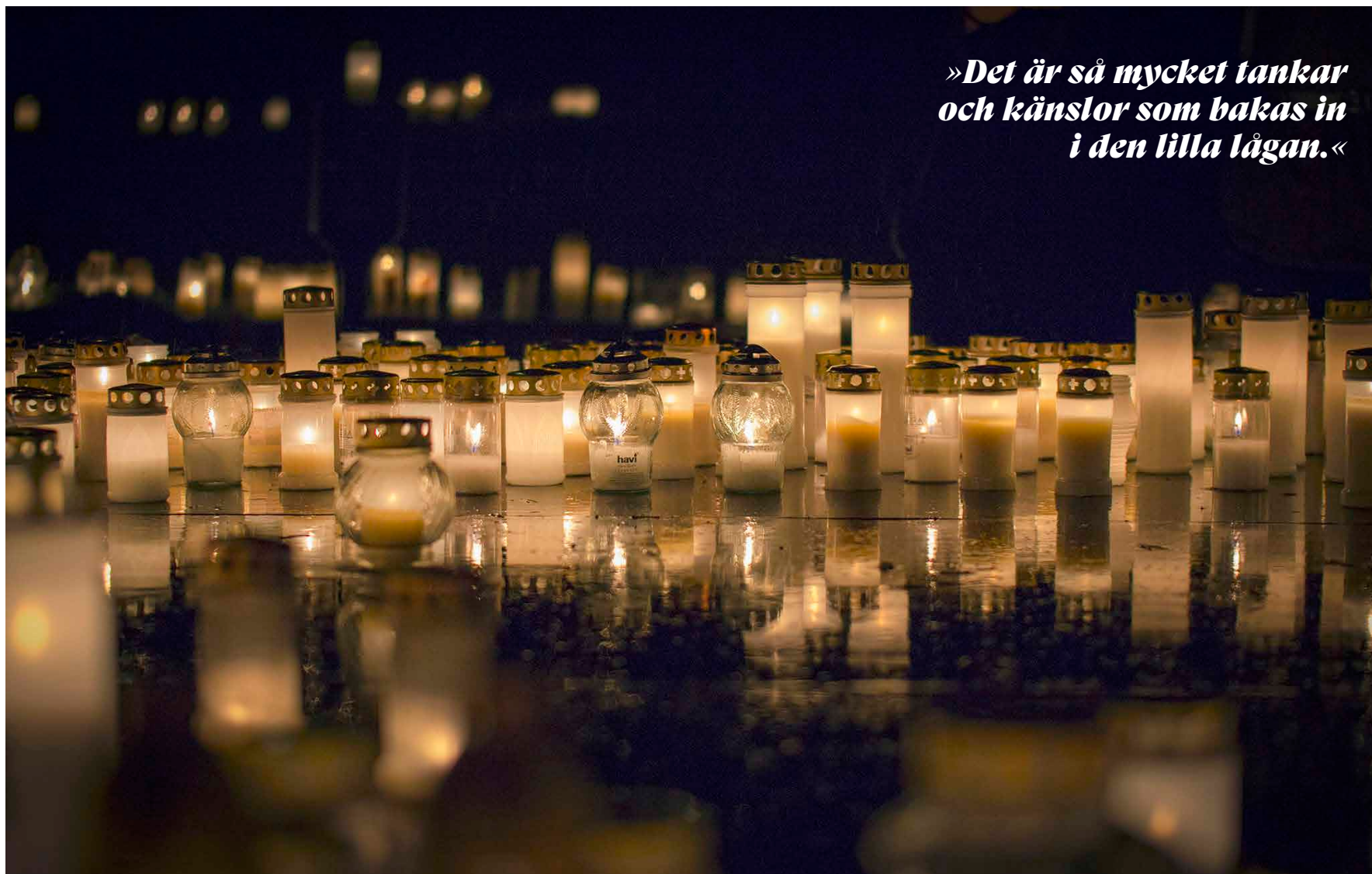
NÄR JAGNU går till begravningsplatsen igen, tänder jag ljus med både sorg och tacksamhet i hjärtat. Jag tänker på det Jesus säger: "Jag är världens ljus. Den som följer mig ska inte vandra i mörkret utan ha livets ljus." (Joh 8:12)

Det lilla ljuset fladdrar i vinden, men det slocknar inte. Och kanske är det just så med kärleken också. Den vi fått ge, den vi fått ta emot, den vi fortfarande bär – den lyser vidare.

PÅ ALLA HELGONS DAG stannar vi upp, var och en med våra egna minnen. Ett ljus för sorgen. Ett för kärleken. Ett för framtiden.

Och mitt i allt – ett ljus som aldrig slocknar.

Alf Burman är ordförande för gemensamma kyrkofullmäktige i Korsholm och viceordförande i församlingsrådet i Kvevlax.

»Det är så mycket tankar och känslor som bakas in i den lilla lågan.«

Under allhelgona är varje liten låga ett uttryck för kärlek. FOTO: PIXABAY

Kyrkan är full av folk som fattar

På alla helgons dag samlas människor med sorg till ljusständning i kyrkorna. – Varje person som är där i kyrkan bär ju på liknande känslor, alla fattar, säger Cecilia Åminne, som själv varit både anhörig och medverkande vid parentationer.

TEXT: REBECCA PETTERSSON

JAKOBSTAD Varje år på alla helgons dag ordnas det parentation i kyrkorna runtom i landet. Ett ljus tänds för var och en av de församlingsbor som avlidit sen allhelgona året innan.

Cecilia Åminne i Jakobstad har deltagit i parentationer både som anhörig och som medverkande. Något år har hon haft i uppgift att tända ljus för de som dött. Något annat år har hon sjungit under ljusständningen.

– Det har varit väldigt värdefullt att

För Cecilia Åminne har riterna varit viktiga i sorgen.

FOTO: PRIVAT

få vara med och göra det.

Också då hon själv haft sorg har parentationen varit viktig. Så sent som i fjol satt hon i kyrkbänken och såg ett ljus tändas för sin pappa. Några

år tidigare förlorade hon sin mamma.

– Både med mamma och med pappa har det varit en del av sorgetåget och bearbetningen. Det finns flera anhalter: man har jordfästningen, ljusständningen i gudstjänsten söndagen efter, och så parentationen då. Det är sådana här hållplatser som kyrkan erbjuder och som för mig varit väldigt viktiga.

Mellan varje namn som läses upp under parentationen uppstår en liten stund av tystnad då ljuset tänds.

– Det handlar bara om sekunder, men den stunden har bara varit mammas eller pappas stund. Jag tycker att det är jättefint.

Som anhörig, förväntas det något av en under själva parentationen?

– Nej, ingenting. Det är bara att komma in, sitta ner och bara vara.

– Man behöver inte heller känna att man inte får känna. Blir man ledsen så blir man ledsen.

Hon beskriver det som något av det fina med att samla kyrkan full av människor som sörjer. Man kanske sörjer på olika sätt, för någon kanske det finns en historia av konflikter som skymmer sorgen. För någon annan är

sorgen nära och huden tunn. Vi, våra relationer och våra sorger är olika.

– Men varje person som är där i kyrkan bär ju på liknande känslor. Alla fattar. Det är det som också är så fint. I det avskalade kan man mötas på något vis, då fasaderna är borta.

På samma sätt som det finns en inbyggd möjlighet till gemenskap i parentationen är det precis lika okej att sitta för sig själv och inte interagera med någon annan. Om man sällan går i kyrkan är det inget hinder för att delta i parentationen. Inget förväntas av en.

Har du någon annan rit eller tradition som är viktig för dig under allhelgona?

– Jag har väldigt svårt att tänka mig att jag skulle vara bortrest på allhelgona. Jag vill tända ljus på den rätta kvällen och se ljushavet på begravningsplatsen. Det vill jag absolut inte vara utan.

– Då jag går där brukar jag tänka att varje ljus är ett uttryck för kärlek, tacksamhet och saknad.

– Jag tror att det är ett väldigt finländskt sätt att visa sorg. Man tänder ett ljus, men det är så mycket tankar och känslor som bakas in i den lilla lågan.

Lokalsidorna för de svenska församlingarna i Åboland-Åland utkommer i varje nummer av Kyrkpressen. Redaktör: Sofia Torvalds, sofia.torvalds@kyrkpressen.fi, tfn 040 831 6748. Dessa sidor görs i samarbete med församlingarna och materialet är beställt av dem.

Från bank till församling

Jan-Marco Rumander sökte jobbet som församlingsekonom för att han längtade efter nya utmaningar. Och det fick han!

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

JOMALA För sex månader sedan bytte Jan-Marco Rumander jobb – från bankvärlden till kyrkvärlden. Tidigare jobbade han vid Andelsbanken, nu är han ekonom i Jomala församling.

– Jag hamnade genast i hetluften, säger han.

Olofsgården, som fungerat som både församlingshem och pastorskansli, hade nämligen visat sig ha fuktskador och behövde repareras. För tillfället är kanslidelen ur bruk och pastorskansliet håller till i prästgården.

– Fuktproblemen uppenbarades så småningom i och med att personalen kände att det var problem med inomhusluften. Vi undersökte saken och tog lite prover och det visade sig att det fanns fukt lite överallt, säger Jan-Marco Rumander.

Nu renoveras Olofsgården och ska vara klar i mitten av år 2027.

– Det här jobbet har inneburit nya utmaningar för mig. Just nu jobbar jag med budgeten. Men jag har också hand om fastigheter och personalfrågor.

Det var på grund av utmaningarna Jan-Marco Rumander sökte jobbet i Jomala. Han ville testa något nytt.

– Dessutom tycker jag att kyrkan bjuder på en fin, traditionell gemenskap. Den är en viktig institution i vårt samhälle.

Församlingen äger mark

Isitt jobb har Jan-Marco Rumander också i uppdrag att se framåt på församlingens ekonomi. Det ser relativt tryggt ut i Jomala.

– I Jomala är antalet församlingsmedlemmar ganska stabilt. Jomala är en växande kommun, så än har vi inte tvingats dra åt svängremmen så hårt. Men i framtiden tror jag att det kan vara bra att tänka på alternativ.

Jomala församling dras lyckligtvis inte med någon enorm fastighetsmassa som måste underhållas. Den medeltida kyrkan måste givetvis rustas upp då och då.

– Och vad gäller gravplatser så har församlingen fortfarande mark för dem. Jomala församling äger en hel del mark, som ju också kan vara en inkomst för församlingen.

Ett nytt sammanhang

Jan-Marco Rumander växte själv inte upp i någon särskilt kyrklig familj. Han är döpt, gift och

Jan-Marco Rumander bor i Mariehamn med sin familj.

konfirmerad, och det är hans barn också, men han har inte haft tät kontakt med kyrkan tidigare. Han har varit en alldeles vanlig församlingsmedlem.

– Men jag hade inga fördomar mot att jobba i en församling, och det har visat sig att arbetsgemenskapen är trevlig. Alla har tagit väl emot mig.

– Jag tycker det är kul att följa med vad som händer i församlingen och lära mig hur den fungerar.

Jan-Marco Rumander

Bor i Mariehamn.

Familj: Fru och två barn, varav den ena är utflugen.

Intresse: Tennis. Höll ursprungligen på med fotboll och fick en hel del skador, fastnade sedan för tennis. Har under åren särskilt gillat att se matcher med Roger Federer.

»Det här jobbet har inneburit nya utmaningar för mig.«

MARIEHAMN Alla helgons dag

Vandring i saknadens trädgård

Välkommen till vår fina begravningsplats och "Saknadens trädgård" fredag **31 oktober**. Församlingen finns på plats nära Mariakapellet **kl. 13–17**, vi bjuder på kaffe, varm saft, samtal och program i Mariakapellet.

Program:

- De mest älskade psalmerna om sorg och saknad kl. 13.30, Anders Laine
- Stilla musik kl. 15, Pipsa Juslin
- Sorgens många ansikten kl. 15.15, Katarina Gäddnäs
- Stilla musik och dikter kl. 16.00, Pipsa Juslin & Katarina Gäddnäs
- Stilla musik kl. 16 & 17, Pipsa Juslin
- Musikandakt kl. 19.00, Denise Blomqvist, Judit Deáki, Force Machaut

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Pargas sockenförsamling:

Lö 1.11 kl. 10: Alla helgons dags gudstjänst med ljusständning i Pargas kyrka, Marith Leppäkari-Lindberg, Linnéa Villanen, Hanna Lehtonen. Pargas kyrkokör medverkar.
– **kl. 18:** Aftonmusik på alla helgons dag i Pargas kyrka, konsert med finska församlingens ungdomskör Heleä och församlingarnas kantorer.

Sö 2.11 kl. 12: Kommenterad högmässa i Pargas kyrka, Marith Leppäkari-Lindberg, Janette Lagerroos, Pär Lidén, Hanna Lehtonen. Konfirmanderna inleder skriftskolan.

On 5.11 kl. 18: Kvällsmässa i Pargas kyrka, Sara Grönqvist, Hanna Lehtonen.

Sö 9.11 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Otto Lindén, Mikael Granlund.

On 12.11 kl. 18: Kvällsmässa med sånger från Taizé i Pargas kyrka, Marith Leppäkari-Lindberg, Hanna Lehtonen. Pargas kyrkokör medverkar.

Nagu sockenförsamling:

Lö 1.11 kl. 18: Alla helgons dags gudstjänst med ljusständning i Nagu kyrka, Irene Erkko, Uma Söderlund.

Sö 9.11 kl. 11: Högmässa i Nagu kyrka, Irene Erkko, Robert Helin.

– **kl. 13:** Finsk mässa i Nagu kyrka, Irene Erkko, Robert Helin.

Korpo sockenförsamling:

Lö 1.11 kl. 18: Alla helgons dags gudstjänst med ljusständning i Korpo kyrka, Janette Lagerroos, Mikael Granlund. Korpo Sångkör medverkar.

Sö 2.11 kl. 15: Allhelgonahelgens högmässa med ljusständning i Norrkata kyrka, Irene Erkko, Mikael Granlund.

Sö 9.11 kl. 18: Kvällsmässa i Korpo kyrka, Irene Erkko, Mikael Granlund.

Houtskärs sockenförsamling:

Lö 1.11 kl. 11: Alla helgons dags gudstjänst med ljusständning i Houtskärs kyrka, Janette Lagerroos, Mikael Granlund, Uma Söderlund. Mariakören medverkar.

Sö 9.11 kl. 11: Högmässa i Houtskärs kyrka, Janette Lagerroos, Uma Söderlund.

Iniö sockenförsamling:

Lö 1.11 kl. 13: Alla helgons dags tvåspråkiga gudstjänst med ljusständning i Iniö kyrka, Pär Lidén, Robert Helin.

ÅBO

Lö 1.11 kl. 15.30 Musikgudstjänst med ljusständning till de avlidnas minne: Uppståndelsekapellet. Björkgren-Vikström, Wikstedt, Danielsson. Lucas och Christopher Sell cellomusik.

– **kl. 17–18 Musik i allhelgonakvällen:** Uppståndelsekapellet. Inne i kapellet bjuder vi på stämningfull musik och utanför kapellet på varm saft. Möjlighet till samtal finns.

Sö 2.11 kl. 12 Högmässa: Domkyrkan. Björkgren-Vikström, Björkgren, Danielsson, Söderlund, gudstjänstgrupp Ester, Seniorkören Argentum dir. Henrica Lillsjö. Barnhörna. Kyrkkaffe. Kan även ses via virtuaalikirko.fi.

Må 3.11 kl. 12–12.15 Lunchmusik med Ensemble MMXX: Domkyrkan.

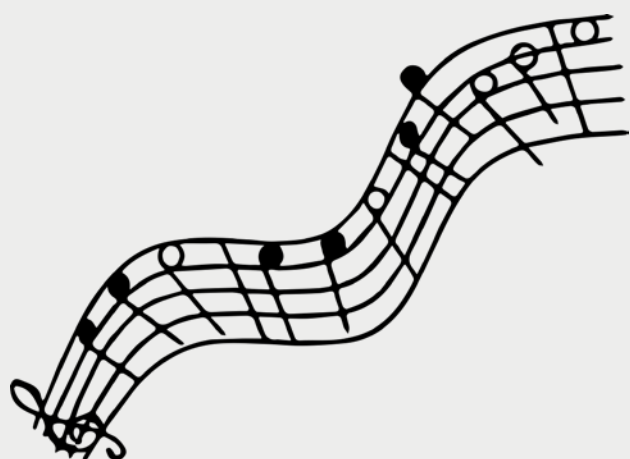
– **kl. 13–14.30 Café Orchidé:** Aurelia. Vi sjunger psalmer skrivna av finlandssvenska psalmförfattare.

VÄSTÅBOLAND Musik

Musik på alla helgons dag

Välkommen för att njuta av aftonmusik på alla helgons dag **1.11 kl. 18** i Pargas kyrka.

Församlingen bjuder på konsert med finska församlingens ungdomskör Heleä och församlingarnas kantorer.

ÅBO Sorgbearbetning

Dela din sorg i grupp

Om du mist en anhörig kan du få stöd med att bearbeta din sorg och dela din erfarenhet med andra sörjande.

Vi startar en ny grupp onsdagen **12 november kl. 17.30** i Aurelias tredje våning (Auragatan 18, 20100 Åbo).

Om du är intresserad, anmäl dig till prästen Maria Wikstedt 040–3417463, maria.wikstedt@evl.fi senast 7.11.2025. Ta gärna kontakt om du har frågor.

– kl. 17.30–20 Träff för unga vuxna: Aurelia.
– kl. 17.45–18.45 Mörkervandring för familjer: Domkyrkan. Anmälan via webbplatsen.
– kl. 19–20 Stillhetens yoga: Domkyrkan. Ta med underlag.

Ti 4.11 kl. 14.30–18.30 Ungdomshålan: Aurelia.
– kl. 18–19 Tyst meditation: Aurelia.

On 5.11 kl. 9.30–11.30 Familjecafé: Papinholma församlingshem. I samarbete med Folkhälsan i S:t Karins.
– kl. 13.30–16 Barnhålan för åk 3–6: Aurelia.
– kl. 17.30–19.30 Familjeskoj: Aurelia.
– kl. 18 Bygga hopp i en galen värld – samtalsserie: Aurelia. Att inte ge upp. Gässter: Magnus Londen, journalist och initiativtagare till hjälpsamlingen Karavanen till Ukraina och Nataliai Andér, körledare och hemma från Ukraina, bor med sin familj i Pargas.

To 6.11 kl. 9.15–12 Familjecafé: Aurelia.
– kl. 15–16 ”Pa to ta na kako?” Afternoon tea och sju sorters småkakor: Aurelia. 20 euro per person till förmån för Kyrkans Utlandshjälps katastroffond. Anmälan senast 31.10 via webbplatsen.
– kl. 17–17.45 Allmän rösträtt – sång för alla: Aurelia.
– kl. 17.45–18.45 Mörkervandring för familjer: Domkyrkan. Anmälan via webbplatsen.

Lö 8.11 kl. 15–17.30 Träff för ensamstående föräldrar med barn: Aurelia. Nepsy-coach Abbi Puranen gässter oss. Anmälan senast 6.11 agneta.markkula@evl.fi.

Sö 9.11 kl. 12 Högmässa: Domkyrkan. Nykvist, Wikstedt, Markkula, Söderlund, gudstjänstgrupp Aron. Barnhörna. Kyrkkaffe.
– kl. 15 Familjemässa: S:t Karins kyrka. Nykvist, Söderlund, gudstjänstgrupp S:t Karin. Kyrkkaffe.

Må 10.11 kl. 13–14.30 Café Orchidé: Aurelia. Servicehandledare från Varha berättar om tjänster för seniorer.
– kl. 17.30–20.30 Träffar för vuxna ”Musikbingo”: Aurelia. Anmälan senast 7.11 via webbplatsen.
– kl. 17.45–18.45 Mörkervandring för familjer: Domkyrkan. Anmälan via webbplatsen.
– kl. 19–20 Stillhetens yoga: Domkyrkan. Ta med underlag.

Ti 11.11 kl. 14.30–18.30 Ungdomshålan: Aurelia.
– kl. 18–19 Tyst meditation: Aurelia.

On 12.11 kl. 9.30–11.30 Familjecafé: Papinholma församlingshem. I samarbete med Folkhälsan i S:t Karins.
– kl. 12.30. Frukostklubben: Bryggerirestaurang Koulou, Eriksgatan 18, Åbo. Maria Olin ”Arbetet för det svenska i Åbo”. Anmälan senast 10.11 kl. 15 till hedlu50@gmail.com.
– kl. 13.30–16 Barnhålan för åk 3–6: Aurelia.
– kl. 17.30–19.30 Familjeskoj: Aurelia.
– kl. 17.30–19.30 Sörgebearbetningsgruppen startar: Aurelia. Anmälan senast 7.11 maria.wikstedt@evl.fi.
– kl. 18.30–20 Tro och tvivel – en samtalsgrupp: Aurelia.

To 13.11 kl. 9.15–12 Familjecafé: Aurelia.
– kl. 11.30–13 Brunch för alla: Aurelia. Frivillig avgift till förmån för insamlingen Gemensamt Ansvar.

ÅLANDS PROSTERI

JOMALA

Måndagar kl. 19.00 Meditation: i Olofsgården med Stig Petrone.
Lör 1.11 kl. 11.00 Allhelgonadagens högmässa: med parentation
Sön 2.11 kl. 18.00 Sönger om himlen: med S:t Olofs kyrkokör
Tors 6.11 kl. 12.00 Herrlunch: på Rönngården, anmälan senast 4.11.
Sön 9.11 kl. 11.00 Högmässa: Äng, Serell, Hansen, Karlsson-Karlsson

MARIEHAMN

Lö 1.11 högmässa kl. 11: i S:t Görans kyrka. *
– kl. 14 gudstjänst på finska: i S:t Görans kyrka.

Sö 2.11 högmässa kl. 11: i S:t Görans kyrka. *

To 6.11 lunchmässa kl. 11.30: i S:t Görans kyrka
– kl. 12 sopplunch: i församlingshemmet.

Sö 9.11 högmässa kl. 11: i S:t Görans kyrka. Himlalliv medverkar. *

To 13.11 lunchmässa kl. 11.30: i S:t Görans kyrka.
– kl. 12 sopplunch: i församlingshemmet.

*=Livestreaming på församlingens Facebook-sida.

KOLUMNEN

”Precis så är det! Det är ålänningarna.”

FEM PERSONER och jag själv sitter i ett väntrum vid en sjukvårdsmottagning. Andra tassar förbi i ojämn takt. I väntrummet, som doftar desinfektionsmedel, blir vi alla lika. Alla sitter vi med ett ärende, en väntan och kanske en oro – och vi låtsas att vi inte bryr oss. Där i väntrummet, liksom på många andra ställen, sitter de flesta med böjda nackar, och scrollar runt i mobilen. Alla är på något sätt i sitt eget rum, fast vi delar samma luft. Jag sitter och tomglor lite, spanar in vad som händer i rummet och får lite blickar. Det är som att jag gör de andra lite besvärade med att bara sitta och göra ingenting. En sak gjorde jag faktiskt. Jag log trevande mot en som gick förbi och vips fick jag ett leende tillbaka. Inte så stort kanske, men ändå. Som att vi i tyst samförstånd blick-viskade: ”Lycka till med vad du än har för ärende!”

MARIA SJÖLUND

TVÅ DYGN SENARE sitter jag sent en kväll i ett annat slags ”väntrum”. Det är 2,5 timmar tills vi angör Långnäs och de timmarna kan kännas hur långa som helst. Utanför taxfreen på en färja på väg till Åland sitter en handfull människor och degar. Väntar. Längtar. Kollar klockan för n:te gången. Är vi framme snart? Jag funderar på bok eller sticksöm. Jag har scrollat tillräckligt under tågresan. Mobilen ligger i väskan. Bakom min rygg sitter tre pensionärer och pratar en österbottnisk dialekt. Jag kan inte undgå att höra vad de pratar om.

”Det är så lugnt här. Var är alla människor?”

”De är nog i hytterna eller på dansgolvet. Det är nog bara ålänningarna som sitter här och väntar på att få komma hem”.

Då kan jag inte låta bli. Jag snurrar min fätölj, likt domarna i Voice of Finland, och säger: ”Precis så är det. Det är ålänningarna.” De ser lite förvånade ut. Lite trevande börjar vi prata. De från Replot. Jag inflyttad ålänning från Kronoby. De på väg på besök av släktingar. Jag på väg hem. Gemensamma bekanta, kända trakter, kyrka, politik, människooden, välfärdsområden och mer därtill.

»Livet händer inte bara när vårt nummer ropas upp eller när vi kommer hem. Det händer medan vi väntar.«

PLINGPLONG – ”Vi anländer till Långnäs om tio minuter.” Tiden har gått i ett huj. Vi tackar för sällskapet och går tillsammans ner till bildäck. Två trevliga timmar och vi har inte ens presenterat oss vid namn. Så kan det gå om man låter bli att scrolla. Man kan få nya bekantskaper och man har något att berätta när man kommer hem. Scrolla mobilen kan man göra i all oändlighet. Människorna finns idag. Livet händer inte bara när vårt nummer ropas upp eller när vi kommer hem. Det händer medan vi väntar.

Maria Sjölund är diakon i Norra Ålands församling.

JOMALA Alla helgons dag

Kyrkan står öppen – välkommen!

Kaffe & Bulle i kyrkan på allhelgonaafton 31.10 kl. 12–19

Välkommen in på en kopp kaffe/te, en pratstund eller för att tända ett ljus! Kyrkan står öppen och personal är på plats. Flöjtgruppen Flöjtfröjd spelar stilla musik ca 10 minuter en gång per halvtimme från kl. 17.

Höst

September

*Jag välkomnar dig september
som omsluter mig på min kvällspromenad,
gatlyktornas dimmiga ljus i den fuktiga kvällen,
vindens susning genom de gula höstlöven och syrsans sång.
Jag känner mig trygg, trots mörkret,
jag vet att ljuset finns.*

Oktober

*Mörkret djupnar och tätnar,
luften känns tung och mättad
av multnande gräs och löv,
livet doftar ännu, men snart
tar kölden allt i sitt järnhårda grepp.
Mörkret drar en djup suck och blir stilla
tills allting åter väcks till ljus och liv.*

November

*Marken har mist sin fägring,
stigen där jag vandrade är mörk och hård.
Var är livet Herre?
Allt verkar så dött,
var är livet Herre?*

*Jag slutar fråga när jag minns:
om inte vetekornet faller i jorden och dör...
så har du sagt, att livet finns där.
En dag skall allting åter blomma,
i din kraft och i ditt ljus får allting liv
och vi får igen tacka och lova för dina under.*

Brita Barkar

Bönegruppen i Pargas

Den tidigare missionären Keth Sainio är ledare för en bönegupp som samlas en gång i månaden i Pargas.

Dikten här ovan är skriven av en av medlemmarna i gruppen, Brita Barkar.

Bönegruppen tyckte den var så fin att den borde få läsas av fler, och skickade den till Kyrkpressen. Var så goda!

Andrum kl. 6.54

(med repris kl. 9.54)

Fredag 31.10 Markus Weckström, Ekenäs
Måndag 3.11 Iselin Nylund, Raseborg
Tisdag 4.11 Marko Pitkäniemi, Helsingfors
Onsdag 5.11 Sara Högberg, Åbo
Torsdag 6.11 Harry Fagerlund, Hangö
Fredag 7.11 Sanna Ek, Närpes
Måndag 10.11 Iselin Nylund, Raseborg
Tisdag 11.11 Fiona Chow, Helsingfors
Onsdag 12.11 Sara Högberg, Åbo
Torsdag 13.11 Elefteria Apostolidou, Träskända

Aftonandakt kl. 19.15

Fredag 31.10 Niklas Wallis, Karleby
Söndag 2.11 Läsning ur Svenska Bibelsällskapets provöversättning av Nya testamentet
Måndag 3.11 Eva Ahl-Waris, Helsingfors
Tisdag 4.11 Fiona Chow, Helsingfors
Onsdag 5.11 Jona Granlund, Helsingfors
Torsdag 6.11 Pamela Granskog, Helsingfors
Fredag 7.11 Jockum Krokfors, Jakobstad
Lördag 8.11 kl. 17.58 Ett ord inför helgen
Söndag 9.11 Läsning ur Svenska Bibelsällskapets provöversättning av Nya testamentet
Måndag 10.11 Eva Ahl-Waris, Helsingfors
Tisdag 11.11 Patrik Abrams, Jakobstad
Onsdag 12.11 Susanna Lönnqvist, Borgå
Torsdag 13.11 Jona Granlund, Helsingfors

Gudstjänst kl. 13.03

Lördag 1.11 Gudstjänst. Körverket "Som när en farkost" under ledning av Håkan Wikman. Recitation och solosång: Marika Westerling. Kör: Gamelikören. Musiker: Teppo Salakka (klarinet), Curt Qvarnström (kontrabas) och Robi de Godzinsky (piano). Liturgin leds av Hilka Olkinuora som också delar en betraktelse. Programmet spelades in i Viks kyrka i Helsingfors och sänds också i Yle Fem 1.11.2025 kl. 12.00.

Söndag 2.11 Taizémässa med Jakobstads svenska församling. Predikant: Jakob Edman. Kantorer: Lisen Borgmästars och Annika Wester. Körer: Adorate, Gloriakören, Cantate, Kyrkokören och Chorus Novus. Gudstjänsten spelades in den 22 oktober 2025.

Söndag 9.11 Gudstjänst med Andreaskyrkan i Helsingfors. Predikant: Markus Österlund.

På allhelgonadagen firar vi gudstjänst i Viks kyrka i Helsingfors. FOTO: ARKIV/SOFIA TORVALDS

Domkapitlet om tjänster i stiftet

Kyrkoherdetjänsten i Korscholms svenska församling har inom utsatt tid sökts av Fredrik Kass, kyrkoherde i Kvevlax församling, rapporterar domkapitlet i Borgå stift. Domkapitlet intervjuade den sökande vid sammanträdet den 23 oktober.

Lediga tjänster i stiftet:

Malax söker en församlingspastor i ett förordnande som gäller tills vidare. Interesseanmälan bör vara domkapitlet

tillhanda senast 26.10.2025.

Petrus församling söker en församlingspastor i ett förordnande som gäller tills vidare. Interesseanmälan bör vara domkapitlet tillhanda senast 26.10.2025.

Vanda svenska församling söker en församlingspastor med betoning på ungdomsarbete i förordnande som gäller tills vidare. Interesseanmälan bör vara domkapitlet tillhanda senast 31.10.2025 kl. 12.

ANDETAG

Det här är ett blogginlägg från bloggen Andetag. I Andetag bloggar olika personer om sina liv och sina tankar. Du hittar bloggen på www.kyrkpressen.fi.

Vem är jag utan mina prestationer?

Paulina Westin är diakoniarbetare i Agricola svenska församling.

»Just nu blir cirka 100 människor arbetslösa varje dag. Siffrorna gör mig orolig. En människa till som sitter hemma sysslös. En familj till som får svårare att klara sig ekonomiskt. En gemenskap och en trygghet som faller bort ur människans liv.«

DET KOMMER TIDER i människans liv då vi befinner oss mer vid sidan av vägen än på den. Vi kan glida av vägen på grund av arbetslöshet, ensamhet eller sjukdom. Vardagen fylls av tomhet. Det finns ingen plats att åka till på morgonen, ingen uppgift som väntar. Detta kan vara omvälvande och svårt.

ATT SITTA HEMMA ensam med sin

kaffekopp när de andra går till jobbet är skönt ibland. När det pågår en längre tid gör det ont.

Att ha många år kvar till pensionen, och ofrivilligt sitta hemma arbetslös är inte lätt. Det är inte rätt, hur man än vänder och vrider på saken.

JUST NU BLIR cirka 100 människor arbetslösa varje dag. Siffrorna gör mig orolig. En människa till som sitter

hemma sysslös. En familj till som får svårare att klara sig ekonomiskt. En gemenskap och en trygghet som faller bort ur människans liv.

JAG VILL BE en stilla bön för dessa personer: ge dem mod, kraft och tillit. Gud bär oss.

I JESAJAS BOK står det:

Var inte rädd, jag är med dig. Änglas

inte, jag är din Gud. Jag ger dig styrka och hjälper dig, stöder och räddar dig med min hand. (Jes 41:10)

GUD LOVADE att gå med oss alla dagar till livets slut. Han lovade inte att vägen är lätt eller stenfri. Men han har lovat att gå med oss.

PAULINA WESTIN

Susanna Sandell, till vardags musiklärare i Petalax, ger ut några dopsånger.

Ger ut sånger för dop

Hon har gett ut två sånger på temat dop i höst och den tredje ska utkomma i november. **Susanna Sandell** ser gärna att sångerna sprids och sjungs.

TEXT OCH FOTO: **JOHAN SANDBERG**

Susanna Sandell har sett ett behov av nya dopsånger på svenska.
– Det är ofta samma sånger som sjungs på dop, säger hon.

Nu har hon en utgivning av tre låtar på Spotify, Itunes och andra streamingtjänster på gång. Den första låten, *Det enda jag kan ge*, släppte hon för en månad sedan, *Håll din hand hårt om mitt finger* kom senaste vecka och *Underbart skapad* kommer ut i november.

– *Det enda jag kan ge* skrev jag när vår son Elis blev döpt för två år sedan. Den

sången är den nyaste. *Håll din hand hårt om mitt finger* skrev jag till en systerdotters dop för sju år sedan. Låten som kommer i november brukar jag kalla en tvillinglåt till en dopsång. Jag skrev en låt till en annan systerdotters dop, och det var flera olika delar i den som inte riktigt passade ihop. Så blev det en separat låt som heter *Underbart skapad*.

Den sistnämnda har getts ut tidigare under *Petrus lovsång* för några år sedan.

– Då blev det en enkel akustisk version med piano och sång och jag ville göra nånting mer av den. Nu kommer den i en ny version med nytt och större

arrangemang med Wasa Gospel.

Eftersom Susanna leder kören tillsammans med Emma Wallin-Flottorp var det inte så svårt att få dem till studion.

– Det ska bli roligt att ge ut sången på nytt i ett lite större arrangemang.

Då Susanna uppträder ackompanjerar hon vanligtvis sig själv på piano. Under inspelningen har hon komrats av en grupp.

– Jag spelar piano och dragspel på den första låten. Vi spelade in i Jonas Siréns studio och han spelar ganska många av instrumenten. Anton Sun-

Sångerna lämpar sig också att sjungas vi andra tillfällen än dop.

– Jag har sagt att temat är dopsånger, men de kan lika gärna sjungas som kärlekssånger till ett litet barn eller en liten krabat, säger hon.

Hon tror att kantorernas intresse för sångerna handlar främst om de vill ha något nytt och fräscht vid dop.

– Det är ofta många barn involverade och man vill ha något som känns som nära och personligt på svenska.

Inom kort ska Elis få ett syskon.

– Kanske det blir en ny dopsång eller en syskonsång då. Jag tänker också att det skulle vara roligt att skriva barnsånger. Dopsångerna är inte barnsånger egentligen, eftersom man sjunger om eller till ett barn. Ren barnmusik skulle vara roligt att testa någon gång.

»När jag skrev Underbart skapad hade jag en speciell upplevelse.«

Musiken för spegla tron naturligt

Susanna säger att hennes skrivprocess är ganska långsam.

– Jag har någon sång som skulle vara roligt att ge ut, men som inte riktigt har hittat sin form ännu. Jag tror att det får ta sin tid, jag har inte bråttom någonstans.

Inspirationen flödar bäst när hon har något att skriva om. Kreativiteten kräver utrymme och hon behöver lite luft och tid för skapande.

– Ofta finns tron inbakad i sångerna, men inte alltid jättetydligt. Jag vill att min musik får spegla min tro på ett lika naturligt sätt som mitt liv gör. Jag rör mig någonstans mitt emellan landskap.

Hur pass mycket ser du att Gud är involverad i ditt låtskrivande?

– Det är väldigt varierande. Ibland är hela låtskrivningen en böneprocess.

Känner du inspiration av helig Ande?

– Det händer sig. När jag skrev *Underbart skapad* hade jag en speciell upplevelse. Det kändes som ”wow” och sången kom på ungefär tjugo minuter. Jag började skriva på kvällen lite grann och när jag vaknade på morgonen började jag nynna på en melodi. Då gick jag till pianot och började spela. Sången föll på plats på ett speciellt sätt. Det var en ganska stark andlig upplevelse. Men det är inte den normala processen för mig.

Susanna har överraskats av den respons hon redan fått på sångerna.

– Det är inga skyhöga lyssnarsiffror men jag är jätteglad över att folk som hört dem faktiskt bemödat sig att ta kontakt och tacka. Jag hade räknat med att det är ganska nischat att skriva dopsånger på svenska.

dell spelar trummor och Emma Ström-bäck-Mård cello.

Arrangemangen har musikerna jobbat fram tillsammans.

– Jag har haft en tanke och sen har musikerna haft en del friheter. Emma har varit med och arrangerat för cello.

Kärlekssånger till ett litet barn

Som nästa steg har Susanna spånat på att ge ut någon typ av sånghäfte eller noter.

– Jag har fått frågan av flera kantorer och musikmänskior. Det skulle ju vara roligt om de här sångerna kom till nytta någonstans.

Det imaginära och Gud

»Alla riter och all bön är en djupdykning i det imaginära.«

TROSFRÅGOR BERÖR många av oss på djupet och det brukar kunna hetta till ordentligt i debatter om tro.

Ett stort problem, som jag ser det, är att man ofta blandar ihop tro med den typ av vetande som vi vanligtvis associerar med modern vetenskap. Det borde vara uppenbart att det religiösa språket närmar sig verkligheten på ett annat sätt.

DEN FRANSKA FILOSOFEN och religionsforskaren Henri Corbin myntade termen ”le monde imaginal” för att beskriva hur den religiösa begreppsvärlden fungerar. Corbin är väldigt svårläst, men det finns flera andra forskare som har tagit till sig och vidareutvecklat begreppet. Det finns olika översättningar av Corbins begrepp. Det alternativ som kanske fungerar bäst på svenska är ”det imaginära”.

Det imaginära är nånting mera än bara fantasi. Tanken är att det religiösa språket till stor del handlar om att med fantasins och föreställningsförmågans hjälp på ett mycket konkret sätt relatera till djupare aspekter av verkligheten.

Jesu undervisning präglades till stor del av det imaginära. Han använde sig av liknelser och mentala bilder för att förklara saker som kanske inte ens kan förstås på något annat sätt än via bildspråk. Han instiftade nattvarden, i vilken vi ännu idag med vår föreställningsförmåga och med våra sinnen kan uppleva en djup gemenskap med honom.

Alla riter, all liturgi och i synnerhet all bön innebär en djupdykning i det imaginära. Vi har alla olika inre bilder av den vi riktar vår bön och vördnad till, präglade av vår religiösa fostran och vår livserfarenhet.

MENTALA BILDER kan förstås också bli fel. Har man enbart dåliga erfarenheter av frånvarande eller auktoritära föräldrar är kanske inte bilden av Gud som en far den bästa. I diskussion med någon med en ateistisk tro har jag noterat att vi har väldigt olika uppfattning om vad vi pratar om.

Oberoende av vilka trossatser vi vill betona eller hurudana mentala bilder vår tro består av kan det vara bra att regelbundet påminna sig om Paulus briljanta beskrivning av vad som är det väsentliga: Fast vi skulle besitta hela kunskapen och ha all tro, är det ingenting värt utan kärlek.

JAG TROR ATT vår värld just nu, mer än någonsin, skulle behöva mindre ilskna debatter om vem som har rätt i olika frågor och mera respektfull och ödmjuk diskussion om hur man på bästa sätt bygger en gemenskap och ett samhälle präglat av den kärlek som vi ser exemplifierad i allt vad Jesus gjorde.

Stefan Vikström är pilot.

År 2011 vändes **Minna** och **Veli-Pekka Joki-Erkkiläs** värld upp och ner när deras 17-åriga dotter Laura blev mördad. Efter Lauras död uppenbarades Jesus för dem. Gud har gett dem ett helt nytt liv och framför allt: förmågan att förlåta mördaren.

TEXT OCH FOTO: **MAJA NORDQVIST**

De förlät sin dotters mördare

Under en solig helg i september besöker paret Joki-Erkkilä Kyrkhelg Nord i Karleby för att dela sin historia. Stadskyrkan är fullsatt och paret går upp tillsammans med en tolk. Vi får en pratstund tillsammans efter deras seminarium.

Minna och Vellu, som hon kallar Veli-Pekka, är båda läkare och träffades på läkarlinjen i Tammerfors. De beskriver mötet som kärlek vid första ögonkastet.

Ingen av dem kommer från en kristen familj och de hade inte funderat så mycket på Gud innan tragedin drabbade dem.

– Vi hade ett bra liv på utsidan, men inte inuti. Jag tyckte det var bra att Gud fanns, men jag behövde inte honom i mitt vardagsliv, säger Minna.

– Min mommo var troende men jag tänkte att det där är något för gamla människor. Men mommo har alltid bett för alla sina barnbarn, säger Veli-Pekka.

Ett efter ett kom barnbarnen till tro i sina vuxna år. En av dem var Veli-Pekkas syster Tuuli, Lauras gudmor. Hon kom att spela en stor roll i Lauras liv. Tuuli bad ofta för att hennes bror skulle komma till tro.

– För syrran kändes det som att ju mer hon bad desto längre bort från tron kom vi, säger han.

Minna och Veli-Pekka har fyra barn. Lauras storasyster, som vid den tiden studerade i Nya Zeeland, hade en mycket nära relation till Laura. En kort tid innan Laura dog tillbringade familjen en hel månad tillsammans i Nya Zeeland, för att hälsa på systemen.

– Jag är så tacksam att vi fick uppleva det tillsammans som familj, säger Minna.

Under resan sjöng Laura ständigt på en sång, och ingen förstod varför. Det var psalmen "Ett barn vandrar fram". Tuuli berättade senare att samma psalm hade sjungits i kyrkan dagen innan Laura dog.

En dag efter att de kommit hem från sin re-

sa hände det värsta. De nåddes av nyheten att Laura hade mördats av sin ex-pojkvän hemma i hans lägenhet i Tammerfors.

– Jag vaknade plötsligt från en tupplur och ropade rakt ut "Var är Laura?". Jag kände att något var fel. Jag kollade på klockan och den var 17.27. Efteråt fick vi reda på att det var precis den stunden Laura dog, berättar Minna.

– Då jag ringde Tuuli och berättade om det sa hon att hon verkligen inte förstår sig på Gud, säger Veli-Pekka.

Tiden efter

Efter Lauras död följde en tid av bitterhet, ilska och hat. Allt var nattsvart. Lauras syster tog flyget hem från Nya Zeeland och hela familjen sörjde.

– Jag hade ingen kraft att göra någonting, säger Minna.

Veli-Pekka försökte att hålla igång i vardagen. En dag var han och simmade i simhallen och lät tårarna forsa.

– Jag stannade varje 25 meter för att torka tårarna, säger han och fortsätter:

– Men hela tiden spelade en psalm inom mig och jag kände en frid som jag alltid längtat efter.

Att hitta Jesus

Dotterns död väckte tankar och diskussioner om tro. En längtan efter Jesus väcktes i paret Joki-Erkkiläs hjärtan.

– Efter att Laura dog började mina egna fel och misstag trycka på. Mitt i mörkret kom en längtan efter något som på riktigt är gott. Jag kom plötsligt att tänka på Andens frukter. Jag ringde Tuuli och hon visade var i Bibeln de finns. Där fanns det goda jag längtat efter: frid, tålmod, glädje, självbehärskning och så vidare. Jag hade tidigare fyllt den längtan jag hade med resor, kläder eller upplevelser, säger Minna.

– Tuuli berättade att vi ännu kommer att se Laura. Kan det här vara sant? tänkte jag, säger Veli-Pekka.

En dag mitt i ångesten hände något som fick Veli-Pekka att plocka upp Bibeln för första gången.

li-Pekka att plocka upp Bibeln för första gången.

– Jag gick omkring hemma i vardagsrummet och hade ångest. Då såg jag plötsligt vår vigselbibel ligga i hyllan, jag hade aldrig öppnat den tidigare. Då jag öppnade första sidan låg där ett pyssel från något av barnen, en hand utklippt i kartong. Vi har fyra barn, så jag undrade vems det kunde vara. Då jag vände på det stod det "Laura" på baksidan. Då förstod jag att jag behöver börja läsa Bibeln.

Men Bibeln kunde också kännas överväldigande.

– Det fanns väldiga löften i Bibeln. Som i Matteusevangeliet, "saliga är de som sörjer, för de ska bli tröstade".

Mitt i sorgen kom emellanåt friden, samma frid som han känt i simhallen.

– En dag när jag gick i skogen kände jag plötsligt en sådan frid komma över mig. Jag visste att Laura var i trygghet, att hon var med Gud.

Att förlåta

Hur kan man förlåta någon som brutalt tagit ifrån en det finaste man har?

Först kom Gud, sedan förlåtelsen. Som i många historier. Trots att friden och tron hittade fram var förlåtelsen varken självklar eller enkel.

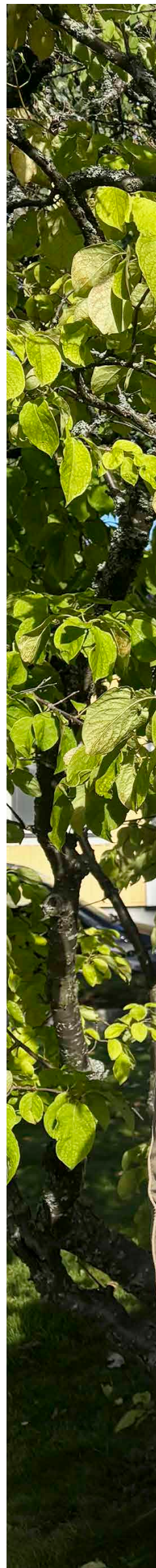
– Jag läste i Matteusevangeliet om att förlåtelsen är ett villkor. Och jag ville till himlen, det vill jag fortfarande. Så jag bad den svåraste bönen jag bett: "Far, du vet att jag inte vill förlåta, men jag vill göra din vilja." Just i den stunden märkte jag ingen skillnad, säger Minna och fortsätter:

– Men jag märkte skillnaden då jag såg en bild av mördaren och kände djup medkänsla med honom. Jag var fri från hat. Mitt helande kunde börja, berättar Minna.

– Efter en tid märkte jag att då mördaren kom upp i mina tankar fylldes jag inte av hat. Då visste jag att något hade vänt, säger Veli-Pekka.

Att förlåtelse är en svår process är de noga med att poängtera. Men det finns tips som hjälper.

– Vi kommer bli felbehandlade med 100 pro-

Paret Joki-Erkkilä
besökte Kyrkheg Nord
för att berätta om
vägen till förlåtelse.

»Jag visste att Laura var i trygghet, att hon var med Gud.«

cents säkerhet här i livet, men det centrala är att förlåta. Jag brukar förlåta människor på förhand, säger Minna.

Laura fann också Jesus

Lauras väg till tro började före hennes föräldrars. Som gudmor satte Tuuli grunden till kristen tro hos Laura, och efteråt fick Minna och Veli-Pekka reda på att Laura hade tagit emot Jesus bara en kort tid innan hon dog.

Vid den tiden började allt fler frågor om Jesus komma upp hemma vid middagsbordet, till Minna och Veli-Pekkas förvåning.

– Ungefär en månad innan Laura dog frågade hon helt plötsligt av oss: ”Mamma och pappa, vet ni vad det centrala i kristendomen är?” Vi blev lite förvånade och svarade nej. ”Att alla som tror på Jesus får leva i evighet”, svarade hon då.

Minna och Laura tränade tillsammans inför ett maratonlopp och under de långa springturer ville Laura ofta diskutera tro. Minna hade inga svar och föreslog att Laura skulle diskutera med Tuuli.

Och det gjorde hon. Tuuli berättade att Laura sagt ”Jag vill leva med Jesus” i ett av deras samtal, vilket har tröstat dem i dag.

Livet efter

Att de har Jesus i sina liv har förändrat allting. Något som i dag är helt förändrat är äktenskapet.

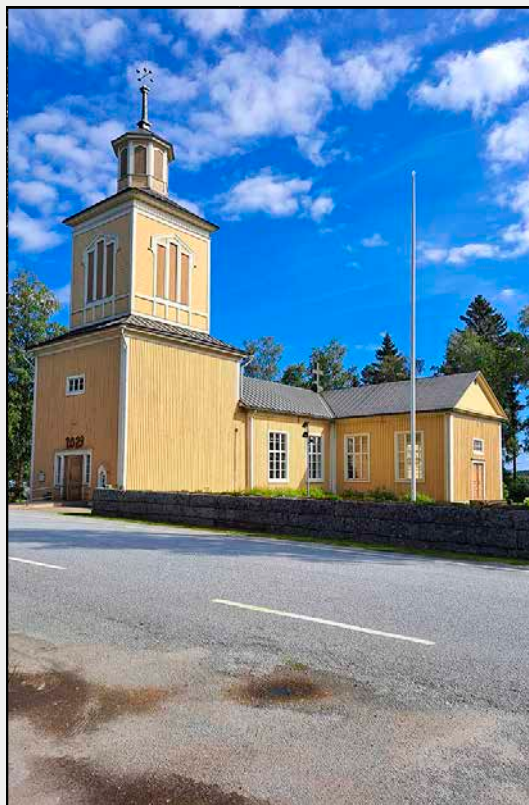
– Innan resan till Nya Zeeland hade jag tänkt flytta ut då vi kommer hem. Men vi började leva som Bibeln lär och förhålla oss till Bibelns råd om relationer. I dag är vårt äktenskap bättre än det någonsin har varit, säger Minna.

Sorgen efter deras dotter finns alltid där. Men att Laura är i trygghet med Jesus tvivlar de inte på.

När paret får frågan om hur Laura var som barn skiner de upp.

– Hon var så hjälpsam och glad. Och hon pratade aldrig illa om andra människor, hon såg det goda i alla, säger Minna.

NOVEMBERKRYSSET

KOMMER FÖRE RUT?	AV-MÄTT	KONDUKTÖR	TYP AV JAPANSK TECKNAD	SYMBOLISKT NAMN PÅ JERUSALEM Hes 23:4	SEGT VIRKE	MORAL	TVA PUNKTER SATTA ÖVER VOKAL	BMA 2025
→				→			→	LAG-LÖSHET
			FÖRLÖ-LIGANDE			ACKORD GE STRYK		
SVENSK STAD DINERAR PÅ SKANT				KROPP TIGGARE Luk 16:20				
			PRÄST 1 Sam 2:11 MASSA-HUSEITS		21/6	BOR MAN HOS TAND LÄKAREN LASSO		
EPISTEL KANT SVÄVA ÖVER EN PUNKT				TIDNING		REKLAM TON		
			"HERRENS LÄRA... Ps 19:8 PRÄST 1 Kor 15:24			AR VÄL PÅ RÄTT SPÅR? SJÄLVKLART FÄSTÄNDE		
KORTARE KEDJA ÄKALLAR			YTTRADE CITRUS-FRUKT		MAMMAS ÄR MEST BEKANT? DUMBARK?		FART OCH KLÄM	
			LÄGE I BROTNING OFOG			DELBE-TALNING		MARTAS SYSTER Luk 10:38-42
SNEDRYGG	↓	RUTS MAK RUT 4:13 LÄRS NILSSON	SYD-AFRIKAN EISEN-HOWER	RYSK-AMERIKANISER GREFATTARE KORT FÖR SELFANJA		GULD PÅ LATIN KORSAR		
				FRANSK FÖRFATTARE		HANS STENBERG	FLYGFARTS-ORGANISATION FÖDA	
AMERIKAN				LIGGER LÄNGST BAK	TITAR SNÄLL	GNAGARE		
ROD STEWART		UPPLEVER OGILTIG			RUNE JANSSON RÄKNING	SKRÄP-POST MED-DELANDE	RHODE ISLAND "JAG ÄR UTAN..." Ps 18:6	
		HAR BLIVIT ENSAM	SAMMAN-BINDA	ASARJAS NYA NAMN AVELD... Dan 1:7	HAMS SON 1 Mos 9:18	ASTAT BLIXT OCH DUNDER	BESKOW	MELLAN-GIFT
TRÄD	→			"HERRENS... Ps 11:4		TID FÖR MISSVÄRT TIDE-VARV	SKALLA TALL-VIRKE	BLTE
STAD 1 Sam 30:1	STOR STAD 2 Sam 1:2	FISK		ÖVERFÖR SOMIN-SJUKA? TIDA ENGSTRÖM				
				TORK-HUS		FÖR-MÖGEN	ELÄNDIG	
KJUSA			GALT		STAD I ÖSTER-BOTTEN		ÄDEL-GAS	

BRITT-MARI ANDFOLK

OKTOBERKRYSSETS LÖSNING

Bland de rätta lösningarna belönades följande med ett bokpris som kommer på posten. Vi gratulerar: **Gunilla Björklund, Lilby, Else Smeds, Närpes och Barbro Eriksson, Kyrkslätt.**

SKICKA IN!

Sänd in din krysslösning senast fredagen den 28 november 2025 till: Kyrkpressen, Södra kajen 8, 00130 Helsingfors. Märk kuvertet "Novemberkryssset". För kännedom: de öppnade kuverten med kryssvar och adressuppgifter skickas vidare till Svenska Lutherska Evangeliföreningen som tar tillvara frimärkena till förmån för missionsarbete. Du kan också ta en bild av kryssset och skicka till kryss@kyrkpressen.fi. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibelcitaten i kryssset är enligt Bibel 2000. Lycka till!

Namn & adress:

Mobilnummer:

ESALUS 1 Mos 3:2	JOHANNE 1:1	FÖR-TRÄSTAN	ASTON-UTAN	SKYDÖS-UTAN	SKIV-SPEL	U	FLYGFARTS-ORGANISATION	SVENSKA	0	MAN 2A	BMA 2025
→	HE	EL	S	I	N	G	F	O	R	S	INTYG
P	P	L	I	O	T	R	O	L	O	V	A
SJUKEN	L	I	T	A	N	I	A	V	I	A	M
TRÄDET	I	S	R	A	M	M	A	A	A	L	T
EV	E	V	A	E	D	A	M	A	N	D	E
LINE	A	B	E	A	K	O	L	U	T	S	E
S	S	M	E	K	A	A	F	A	S	I	T
ASTAT	A	T	R	E	S	O	HALLI	P	S	T	PRELUD
DMODEL	↓	M	OVERKALL	SMASH	S	KLASSI-FICAD	OCKSA EN SKIV	EV	S	N	SLUGHET
0	G	O	N	B	L	I	C	K	L	I	G
PAPL-GOJA	A	R	A	A	N	D	E	N	A	P	O
S	M	A	R	A	G	D	S	E	G	L	A
P	L	R	R	E	P	A	E	I	R	A	R
V	A	S	G	L	E	R	A	L	I	N	D
URNA	K	Y	R	K	A	N	T	R	E	S	T
DRYCK	U	R	I	A	N	A	L	L	E	V	I
0	T	O	M	A	T	J	U	I	C	E	N

Det du letar efter finns redan.

**JOHANNES
FÖRSAMLING**
EV.LUTH. KYRKAN I FINLAND

Vi tror på kraften i gemenskap.
Hos oss får du skratta, prata, tänka – eller bara vara.
Vi vill göra plats för meningsfulla möten och nya vänskaper.
Tillsammans motverkar vi ensamhet, tristess och oro.

Välkommen att ta del av en alldeles särskild temavecka
med många möjligheter till gemenskap, mening och glädje!

Program 10–16 november:

VÄLKOMMEN HIT!

Välgörenhetskonsert i Johanneskyrkan tis 11.11 kl.19

Ida Elina, Oscar Schultz, Sixten Enlund, Chrisu Romberg, Spruce och en grupp ur kören Let us be Frank. Gratis inträde. Vi samlar in kollekt till diakonalt gemenskapsarbete. Högbergsgatan 12.

Jubla! Stor barnkörskoncert i Johanneskyrkan lör 15.11 kl. 17

Församlingarnas barnkörer från hela Helsingfors medverkar under ledning av Rebecka Stråhlman och Daniela Strömsholm. Publiken får röra på sig och sjunga med om ni vill! Gratis inträde. Högbergsgatan 12

När du längtar efter sällskap: Vårt vardagsrum är öppet!

Kaffepannan varm hela veckan i Johannes vardagsrum mån-fre 10-14.11 kl.10-12.
Tisdag 11.11 Öppet hela dagen med lunch kl. 11-13 (2 euro). Allsång kl. 13 med Pia Öhman.
Fredag 14.11 Café - med eller utan handarbete kl. 15-18. Rönnvägen 16 i Tomaskyrkan.
Vardagsrummets höstprogram:
helsingforsforsamlingar.fi/johannes

I en värld som snurrar för fort – stannar vi upp för dig

Familjecafé mån 10.11 kl. 9.30-11.30 med musiklek kl 10 i Hörnan, Högbergsgatan 10. **Ungdomskväll** Chill House tis 13.11 kl. 17-20:30 i Drumsö kyrka / PärLAN, Kvarnbergsbrinken 1. **Familjecafé** och musiklek i Johannes vardagsrum tis 11.11 kl. 9:30-11:30, Rönnvägen 16. **Familjekväll** i Arabiastrandens invånarhus Kääntöpaikka ons 12.11 kl. 17-19. Indiagatan 1. **Musiklek** i Johannes vardagsrum tor 13.11 kl. 17:30, Rönnvägen 16. **Tvåspråkigt familjecafé** med gröt fre 14.11 kl. 9-11 i PärLAN och finska församlingens familjeutrymmen, Drumsö kyrka. Svenskspråkig musiklek kl 10. Adress: Kvarnbergsbrinken 1.

För dig som längtar efter något som inte går att googla

Lovsångskväll tillsammans med Helsingfors studentmission mån 10.11 kl. 19 i Johanneskyrkan.
Veckomässa ons 12.11 kl. 18 i Johanneskyrkan.
Söndagens högmässa kl. 12 i Johanneskyrkan.
Kvällsmässa sön 16.11 kl. 18 i Tomaskyrkan.

I vår mångsidiga diakonala verksamhet möter vi dig där du behöver det mest, på dina villkor.
Ta gärna kontakt med oss!

STENHUGGERI LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNESVÅRD VISAR
VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönnebackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel. 09 387 6284

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ
ARMAS BORG & Co Ab

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS
www.armasborg.fi

Tel 612 9890
Jour 0400 977 000

För alla tillfällen

- Massor med blommor
- Presenter till vardag och fest

Korsnäs Blomster och Begravnings-tjänst

tel/fax 06-364 1410, 050-5740464
e-mail: carina.lagerstrom@netikka.fi

RIS-ESSET / ESSE GYMMET / TAXI

Det mesta
inom skogsbruk,
från förnyelse
till ris och stubbar.

Peter Gunell 0400-848 815

Handarbetsaffär Brita

Köpmansgatan 3
21600 Pargas
tel. 041 5392512

**Den bästa
handgjorda
julgåvan.**

Taxi

OLAV NORRBÄCK, ESSE

minibuss 8+1 pers.
invataxi
tfn: 0500-836 127

Förverkliga dina husdrömmar med vår hjälp!

- Bygg- och kakeltjänster
- Nybyggen
- Renoveringar
- Badrumsrenoveringar

Följ oss på instagram
abcozmozoy

Lukas 050 594 1607
Sten 050 463 7547

Firma Ekström EN HJÄLPANDE HAND

Boka
julistädningen
i god tid.

Vi gör det mesta:
fastighetsservice,
städning, fönstertvätt,
renovering, vedarbete,
trädgårdsarbete,
flytt hjälp
mm.

Hur kan vi
hjälpa dig?

050 58 99 741

MALAX

www.enhjalpandehand.fi

En stad växer fram

Stadsplanering i Jakobstad 1652-2040

16.10.2025 - 29.3.2026

Jakobstads museum - Tempus - Otto Malmmsgatan 3

1 behov av en hyresgäst?

Anlita den mest erfarna hyresförmedlaren!
Förmedling med omtanke sedan 1993.

Kontakta oss
tel. 09-17 17 44
eller via e-post
locus@locus.fi

LOCUS

LKV / AFF - EST. 1993

axtours.ax

För mer information om reseprogram,
pris och bokning, se www.axtours.ax

MAT- OCH VINRESA KROATIEN

29 april – 6 maj
2026

En kulinarisk resa
bland vinrankor och
delikatesser

En hörseltillgänglig resa med
Svenska hörsselförbundet i
Finland. Alla är
varmt välkomna att delta!
Resan utgår från Helsingfors.

Läs programmet på vår hemsida
www.axtours.ax

Axtours, Storgatan 14, Mariehamn
Tel: +358 18 512 13 • groups@axtours.ax

ANNONSERA I

KP
KYRKPRESSEN

BOKNINGAR:
040 144 6200

www.kyrkpressen.fi

Julen närmar sig med stormsteg!

Snart är det jul igen...

- Glögg 2 st olika med äkta kryddor
- Geléer och sylter i olika smaker m.m.
- Handgjort fudge och marmelad
- Presentförpackningar

Gå in på vår hemsida
www.granholms.fi

Beställningar tas emot via
e-post sales@granholms.fi
eller tel. 050 5225711

Ny gångmatta inför julen!
Även kantning.
Ta med egna mått.

må, fre 8-18 ti, ons, to 8-17 lö 9-14

Vasa Färg AB

Smedsbyvägen 17, Vasa Tel. 361 6300

**Boka
julistädningen
i god tid!**

- Gräsklippning
- Städning
- Byggstädning
- Fastighetsskötsel
inom- och utomhus

Firma K. Rusk

Molpe | 046-574 3685

rusk.kristoffer@gmail.com

TEXTAD PÅ SVENSKA!

TRYCKERI TEATERN

TEKSTITETTY SUOMEKSI!

22.10—5.12.2025

SATURDAY NIGHT
Fever
The musical

Biljetter: 18–28€ ★ NetTicket.fi & 019 241 5035 vardagar 9–16

Cohn • Stigwood • Oakes • McBryde • Regissör: Jermo Grundström

Översättare: Anders Albien (Sve), Kristiina Drews & Jukka Virtanen (Fi) • Västnyländska Ungdomsringen r.f

Nordic Drama Corner Oy

Dalgatan 4, 10300 Karis ★ tryckeriteatern.org

Välkommen på resa med Forsamlingsförbundet
Andalusiens pärlor

Almuñécar–Ronda–Mijas–Malaga 18–25.1.2026

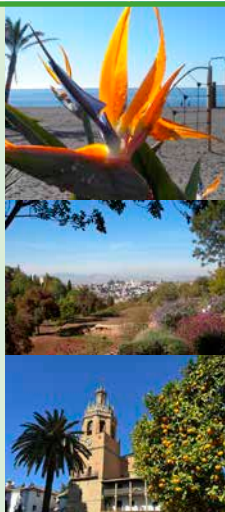
På denna resa får du njuta av det bästa Andalusien har att erbjuda. Vi bor på 4-stjärnigt hotell först i Almuñécar nära stranden mitt i det som beskrivs som en av den mest genuina staden på Spaniens sydkust. Vi fortsätter till Ronda känd för sin tjuvåkningsarena och broar över ravinen Tajo. Vi besöker Mijas Pueblo, som är en av Andalusiens vackraste vita byar. Vi avslutar resan med Malaga som blivit omåttligt populär med alla sina museer, sin avslappnade atmosfär och rika kultur. Tillsammans njuter vi av sol, grönska, mat, dryck, kultur och natur.

Pris: 1 155 € (enkelrumstillägg 310 €). I priset ingår: Flyg med Norwegian Helsingfors – Malaga – Helsingfors, transporter, logi 7 nätter i dubbelrum, 7 frukostar och 7 middagar, och färdledarens tjänster.

Mera information och anmälningar: Kalle Sällström, tfn 050-3562 475, kalle.sallstrom@forsamlingsforbundet.fi.

Researrangör: Forsamlingsförbundet

Teknisk arrangör: Göran Sundqvist –Travelpartner

Julen

en tid för smaker
man minns

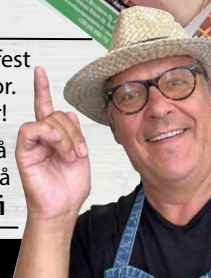
Lokalproducerade
och äkta alrökta jul-
delikatesser. Saftigt
rökt enligt traditionellt
recept, så som man
minns julens smaker.

Finns också som företagsgåvor
på vår webbplats.

oravaisrokeri.fi

Lätt att få till en fest
med goda råvaror.
Rekommenderar!
Jag bjuder dig på
matinspiration på
uffeskitchen.fi

Exotisk Jul

Närpes

Boka in årets julbord hos oss!

Kom ihåg
Alla helgona 1.11
Farsdag 9.11

**Växthus-
restaurang**

Bäcklidvägen 476, 64200 Närpes
Telefonbeställningar: 040-5108124
www.lindskok.fi

SKIDLÄGER FÖR UNGDOMAR OCH UNGA VUXNA I ÅRE 14-21.2.2026

En minnesvärd vecka i nordens bästa backar och härligt sällskap. Buss från Helsingfors eller Åbo, båtresor från/till Åbo med hytt. Möjlighet att skida måndag-fredag. Vi får varje dag morgonmål, lunchpaket, middag och kvällsmål på lägergården Edsåsgården. Bastu, program, skön gemenskap och andakt på kvällarna.

Priset för resan är 630 € för 12-17 åringar och 670 € för 18-21. Liftkortet kostar ca 190 € för 12-17 åringar och 230 € för vuxna. I priset ingår resor, logi och mat i Åre. Fakturan skickas i januari. Anmälningar gärna före 17.11 (begränsat antal platser).

Mera information: Helsingfors kyrkliga samfällighet: alina.grano@evl.fi, 040-484 5303,
Forsamlingsförbundet: kalle.sallstrom@forsamlingsforbundet.fi, 050-3562 475

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Tre kvinnliga lärarstudenter från ÅA söker gemensamt boende i centrala Vasa för auskultering. 3-4 r+k. Får vara möblerad. Vi är skötsamma, rökfria och har inga husdjur. Ring Anna 045 266 1699

Söker lägenhet för familj på 4 pers, 4 rum+kök i 00620-00670 området. Barnen i skolålder och föräldrarna i arbetslivet. Tel: 0404551223 / Carita

UTHYRES

ETTA 32 m² i Åbos kärncentrum, Eriksgatan 9B. Kokvrå, fin utsikt och bra förbindelser till tåg och buss. Ledig fr.o.m. 1.11.2025. tel: 0400-720097 epost:ostman.gerd@gmail.com

Större lägenhet i Vasa (Brändö/Gäddavägen 9). 4r.+ kök+ bastu 2wc 93kvm. 2 bilplatser varav en under biltak. Mer info tel:0500 560907 Janne

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder. (cirka 30 m²) i Nordsjö, Hfors. Ej service-boende. Tel. 050 555 0477 Ons kl. 10-15

Etta i hjärtat av Vasa. 27,5 kvm, gott skick. Hyra: 590 e/mån. Tel: 0503399547/Fredrik

SÄLJES

Sällsynt chans: Ljus etta i gott skick i Grankulla centrum i hus för seniorer invid kyrka, 2. vån, hiss, skilt kök, sovalkov, balkong sydväst, fin utsikt + allmänna utrymmen bl.a. hemtrevlig gillestuga, bastu med bassäng, mysig innergård. Pga hyrestomt lägre marknadspris. Tel:040-8452975/Camilla

KÖPES

Gamla orkesterinstrument. Gitarrer el-bas, trummor, cymbaler, mikrofoner, förstärkare. 0505272764

Privatperson köper hemrelaterat bohag, små saker och blandat lösöre. Små och stora partier. Snabb upphämtning och kontantbetalning. Inom Nylandslän. Även dödsbon. Tfn 0500 807 500.

Din marknadsannons lämnar du enklast in via vårt webbsystem som finns på www.kyrkpressen.fi. Priset är 4,50€ per rad. För annonser som lämnas in per telefon på nummer 040 831 6614 (ej sms) eller via epost till adressen annons@kyrkpressen.fi tillkommer en servicekostnad på 5€.

KYRKAN I HELSINGFORS

Besittningsrätten till vissa gravplatser

på Helsingfors kyrkliga samfällighets begravningsplatser (Sandudd, Furumo, Brändö, Malm, Månsas och Östersundom) löper ut vid utgången av år 2026. Eftersom kontaktuppgifterna till gravrättsinnehavarna och de anhöriga delvis inte uppdaterats kan vi inte nå dem alla per brev. Därför har följande meddelande fästs på alla de gravar vars besittningsrätt löper ut:

KUNGÖRELSE

Rätten till denna grav går enligt avtalet ut den 31 december 2026. Om gravrättsinnehavaren vill förlänga gravrätten kan han ingå ett nytt avtal med gravtjänst för Helsingfors kyrkliga samfällighet, adress: Tredje linjen 22 B, 00530 Helsingfors, tfn. 09 2340 6000, e-post: helsinki.hautapalvelut@evl.fi. Om avtalet inte förnyas, återgår graven och minnesvården i Helsingfors kyrkliga samfällighets ägo. Om ni vill, kan ni i så fall avlägsna gravvården före den 30 juni 2027.

Helsingfors kyrkliga samfällighet

Välkommen till Retreatgården Snoan!

SKRIVARRETREAT 7-9.11.2025

I årets skrivaretreat får vi inspiration till att se på oss själva utifrån några bibeltexter. När vi lyssnar till en text, ser på en bild eller håller ett föremål i handen kan det väcka tankar och känslor till liv i oss. Samtidigt får jag sätta mig själv i fokus genom att skriva det jag hör och det jag ser. Retreatens tystnad och andaktsliv varvas med skrivövningar, där vi får inspiration och får inspirera varandra. Ledare: Susanne Montin, terapeut i psykosyntes och handledare i biblioterapi. Ann-Sofi Storbäck, präst och familjerådgivare. Pris: 220 €.

RETREAT FÖR PEDAGOGER 14-16.11.2025

Tänk att få avstå från den höga ljudvolymen, det ständiga bruset av information och det stora ansvaret som följer med den som arbetar med och för människor dagligen. Under några dagar får du vila i tystnaden och lyssna till dig själv. Ledare: Camilla Norkko, lärare och präst. Mirva Sandén sakkunnig i småbarnspedagogik. Pris: 220 €.

STICK- OCH BÖNERETREAT 23-25.1.2026

KURS FÖR NYA HUSFOLK 6-8.2.2026

RETREAT I TAIZÉANDA 6-8.3.2026

FYRA DAGARS RETREAT

MED PERSONLIG ANDLIG VÄGLEDNING 12-15.3.2026

RETREAT MED STILLHETENS YOGA 20-22.3.2026

DRÖMRETREAT 10-12.4.2026

VÅRTALKODAGAR 13-17.5.2026

RETREAT MED INSLAG AV SYMBOLDRAMA 12-14.6.2026

Retreatgården Snoan
Lappviksgårdsväg 22 B
10820 Lappvik
040-630 7771
kontakt@snoan.fi
www.snoan.fi

SNOAN

OPINION

Skicka insändaren till: Kyrkpressen/opinion, Södra kajen 8, 01300 Helsingfors. E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi. Glöm inte namn, adress och telefonnummer. Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna.

Kristen lära

Vems ord gäller i kyrkan?

I Slaget efter tolv (Yle Vega 6.10) diskuterades prästbristen i Borgå stift. Tyvärr tog tiden slut och mycket blev hängande i luften. Det var speciellt en fråga som jag inte hann ställa Bo-Göran Åstrand, och eftersom jag menar att den är så viktig väljer jag att ställa den i detta öppna brev i stället.

Du, Bo-Göran, sade att alla som ska bli prästvigda bör vara beredda att samarbeta med alla präster i alla uppgifter och det helt villkorslöst.

Nå, nu säger Guds ord något annat. Där varnas vi för villolärare och för att ha något med dessa att göra (bland annat i Titusbrevet 3:10).

Nu finns det bevisligen villolärande präster i vår kyrka – bland annat sådana som välsignar det som Guds ord kallar synd när de viger samkönade par.

Ett annat exempel är sådana präster som i sitt teologiska tänkande har avskaffat syndafallet och därmed också indirekt avlägsnat behovet av en frälsare och som således helt tydligt har skapat sig en ny religion.

Guds ord gör alltså klart att vi ska dra oss bort ifrån sådana och inte ha något med dem att göra. Men du säger att den som vill få prästvigning måste vara beredd att samarbeta med alla präster i vår kyrka utan undantag. Vems ord väger tyngre här? Ditt ord eller Guds ord?

Eftersom dessa två på denna punkt utesluter varandra går det inte att följa båda. Så igen: Vad gäller i vår kyrka, biskopens ord eller Guds ord?

KRISTIAN NYMAN, Esse

SVAR AV BO-GÖRAN ÅSTRAND

Kristian Nyman kan inte samarbeta med kvinnor i prästämbetet eftersom han anser att det är uttryck för en villolära. Kyrkomötet beslöt 1986 efter noggrant studium av Bibeln, omfattande teologiskt arbete och bön om Andens ledning att kyrkan har ett gemensamt prästämbete till vilket kvinnor och män vigs på samma villkor. Därför ska den som prästvigs lova att samarbeta med såväl kvinnor som män i alla uppgifter. Det är ett viktigt uttryck för samhörighet i uppdraget och kollegialitet i det gemensamma arbetet i Kristi kyrka.

Guds ord väger alltid tyngst. För att vara ett levande och verksamt ord kräver det också att kyrkan söker den rätta förståelsen, uttryckssätten och tillämpningen i varje tid. Det är ett teologiskt arbete som sker med Jesus Kristus och evangeliet som ledstjärna och förverkligas genom dialog och gemensamt studium i kyrkans liv. Det arbetet gynnas inte av Kristians vägran att samarbeta med kvinnor i ämbetet och inte heller av hans ensidiga strävan att försöka definiera vem som är villolärare.

BO-GÖRAN ÅSTRAND
biskop i Borgå stift

”Det finns präster som har avskaffat syndafallet och skapat sig en ny religion.”

Församlingen har ett annat hem

Flera församlingshem och kyrkor som byggdes under 1970–1980-talen har rivits på 2000-talet eller är under rivningshot. Samtidigt mår våra sekler gamla stenkyrkor väl och tänker göra det i fortsättningen också.

Byggs det sämre nu? Ja och nej. Ett sämre byggt hus har en kortare livslängd än ett välbyggt. Från 1300-talet finns nästan enbart stenkyrkorna kvar. De hus som då byggdes dåligt har för länge sedan murknat bort. Det är en synvillla att det byggdes bättre förr.

Byggsättet har ändrats. Kyrkväggarna och herresäten byggdes av ett enda material, sten eller stock. Frontmanna-

”Guds ord har förkunnats inom dessa väggar. Men det är ändå bara väggar.”

husen byggdes med stolpar och sågspånsfyllning. Sedan kom nya isoleringsmaterial som behöver ordentligt ångspärr och vindsydd. En konstruktions livslängd är högst lika lång som den kortaste av

de ingående materialen. Ofta har det varit plasten, som har placerats direkt under en invändig gipsskiva. Slår man in några spikar för tavlorna förstör plasten och fuktskadan har fått förutsättningar att utvecklas.

Vårt moderna byggande regleras av byggbestämmelserna som anser den ändamålsenliga livslängden för en byggnad vara 50 år. Livslängden kan vara betydligt kortare om man har byggt dåligt. Den kan också vara avsevärt längre om man har använt extra bra material, planerat detaljerna noggrant och gjort arbetet omsorgsfullt. Som gamla stenkyrkor byggdes.

Om ett hus byggdes 1975 som kyrkorna i Jakobacka och Joke-la är det därför bara rimligt att livslängden var slut på 2020-talet. Många av våra församlingshem byggdes också just då byggsättet ändrades, och man visste inte lika bra som nu betydelsen av ångspärr, vindsydd och fuktvandring. Men också ”stenkyrkor” som Hertona och Åggelby har fått rivningsdom på grund av dålig inomhusluft. Budgeten tycks ha låtit styra för hårt vid för många av församlingars byggen.

En sakral byggnad har alltid en särskild betydelse för människorna. Det har firats dop och bröllop och hållits

minnesstunder för de avlidna. Guds ord har förkunnats inom dess väggar. Men det är ändå frågan om bara väggar. Från början ville inte Gud att Israels folk skulle ha byggt något tempel alls för att dyrka honom. Salomo var den enda som fick göra det och det finns bara klagomuren kvar av det templet.

Vi ska inte klamra oss fast vid våra församlingars klagomurar. Bibeln lär oss att vi ingen bestående stad har här på jorden och att Jesus har gått till sitt Faders hus för att bereda plats för oss. Det är församlingens riktiga hem.

KIRSTI RIIPOLA, Nagu

Ledarskap

Instruktioner ska vara tydliga

Sammeli Juntunens väl-skrivna inlägg i senaste KP (nr 17/2025) väckte gamla tankar om det eviga grollet gällande prästers rättighet/skyldighet att viga samkönade par.

Kyrkans beslut i frågan är måhända flummigt uttryckta, men tolkningarna är däremot ofta slagkraftiga och klart uttryckta, där orden vridits med största frenesi för att stödja den egna ståndpunkten. Frågan argumenteras friskt med olika bibelcitater, där den liberala tolkningen stämmer mot det mer konservativa synsättet.

Då instruktioner är oklara eller tvetydiga finns det alltid utrymme också för tolkningar. Så får det absolut inte vara!

Instruktionerska formuleras så att alla berörda känner till

”Låt oss vara öppna, accepterande och generösa i våra tolkningar.”

sin uppgift och vet hur de ska agera i en given situation. Detta gäller vilken organisation som helst, även kyrkan. De anställas uppgift (inklusive prästerskapet) är att rätta sig efter givna föreskrifter.

Vad gäller tolkning av bibelcitater ska vi komma ihåg att Bibelns texter och berättelser reflekterar en förgången tid, då kultur och levnadsvanor avvek starkt från det nu gällande. Därför ska vi akta oss för bokstavliga tolkningar, efter-

som de kan vilseföra våra tankar om det kristna kärleks- och frälsningsbudskapet, där alla är lika inför Gud!

Låt oss alltid vara öppna, accepterande och även generösa i våra tolkningar. Vi har alla lika rätt till ett kristet äktenskap, ett välsignat förbund mellan två personer som lovat varandra kärlek och trohet.

MARTIN GARDBERG, Esbo

I diskussionen om bibelförståelse och ledarskap är eventuella nya inlägg välkomna. Vi ser dock ögarna att frågan outtröttligt speglas i våra sexuella minoriteter.

REDAKTIONEN

Döden

Alla helgons dag igen

Döden möter oss alla någon gång i livet. De flesta vill inte tala om den och om man tar upp det ämnet byter de flesta samtalsämne. Själva har jag varit rädd för döden ända tills min syster dog för tolv år sedan, 46 år ung.

Efter det har många dött i familjen och i vänskapskretsen. Jag tycker nu att döden är naturlig.

Själva blev jag allvarligt sjuk och fick frågan om man får återuppliva mig om jag mister medvetandet. Jag sade nej – mina anhöriga ska inte ta beslut då de ska stänga av en respirator. Jag har blivit medveten om att varje dag är en gåva att få vara här på jorden med familj och vänner.

Det har kommit en minnes-

plats för alla ofödda och döda barn på Sandudds begravningsplats. Då går mina tankar till de två missfall jag fick för omkring 40 år sedan, innan jag fick barn och senare barnbarn. Kring de barn som blev missfall finns en sorg fortfarande.

Sedan är jag tacksam att mina föräldrar har blivit väldigt gamla. Min pappa såg ut att sova då han dog i en ålder av nästan 92 år, och vi hade sagt varandra allt. Mamma lever ännu här och är 95 år och det kommer att kännas naturligt då hon en dag somnar in.

HEDVIG GAHMBERG, Pojo

Du har väl inte missat ...

KP
KYRKPRESSEN

att du hittar det lokala materialet från alla regioner i Svenskfinland på vår webb?
Kolla under fliken PÅ GÅNG I DIN FÖRSAMLING

TILL PAPPOR OCH ANDRA

Kom ihåg far den 9 november!

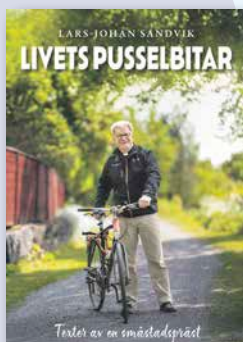
LARS-JOHAN SANDVIK

Livets pusselbitar

– *Texter av en småstadspräst*

Hur formas det liv som blev vårt? Lars-Johan "Jukka" Sandvik delar i kärnfulla texter med sig av reflektioner, möten och upplevelser som på olika sätt har präglat hans liv och tiden som präst i Nykarleby.

Fontana Media, hft. 28,90

JAN-ERIK NYBERG

Konsten att lära känna en annan människa

Den här boken berättar om våra relationer till varandra, till oss själva och till livet självt. Den tröstande utgångspunkten är att det mänskliga – det ofullkomliga och halvfärdiga – inte behöver vara ett hinder i relationerna. Tvärtom är det grunden för verklig närhet.

Fontana Media, hft. 27,90

Gnistor – Sju röster om tro

Vad bär oss, och vad vilar vi i när livet rullar på? Gnistor finns! De kan lysa upp ett hjärta och en värld. Medverkande: Camilla Ekholm, Samuel Erikson, Andrey Heikkilä, Benjamin Häggblom, Rebecca Pettersson, Elina Sagne-Ollikainen och Alexandra Äng.

Fontana Media, hft. 27,90

DAN KRONQVIST

God musik i 50 år

– *Berättelsen om Finngospel*

År 1975 öppnade Finngospel dörrarna. I Finland pågick redan det som kom att kallas "gospelmusikkens guldålder". Det här är berättelsen om ett företag vars musik berört många hjärtan.

Päivä, inb. 32,00

I allhelgonatid

JOHANNA EVENSON

Det var något jag ännu ville säga

Att förlora en förälder är svårt, också i vuxen ålder. När Johanna Evensons far hastigt går bort börjar hon skriva meddelanden till honom. De korta breven är hennes sätt att hålla samtalet med pappan vid liv.

Fontana Media, hft. 26,90

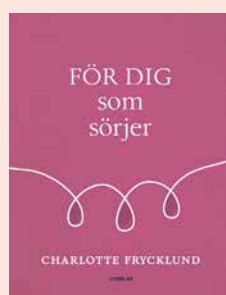

CHARLOTTE FRYCKLUND

För dig som sörjer

Korta texter kring människor i Bibeln och i vardagen som förlorat någon. Boken vill vara ett sällskap och ett stöd för dig som sörjer och som går igenom många olika slags känslor medan du letar efter nya vägar till liv och balans.

Verbum, inb. 22,50

JOHN VIKSTRÖM

I sorgens tid

"Du har drabbats av sorg. En människa som har betydelse för dig har gått bort. Jag tror att jag vet lite hur du har det just nu. Hur det känns när en som har stått dig nära nu är borta. Jag har själv varit i samma situation."

Fontana Media, inb. 20,70

KERSTIN HESSLEFORS PERSSON

Citronfjärilen

I *Citronfjärilen* får vi följa Maja när hennes morfar dör och begravs. Det lilla häftet är tänkt att läsas tillsammans, vuxen och barn. Det är en varm och verklighetsnära berättelse – om sorg och saknad, men också om kärlek och hopp.

Verbum, hft 9,50

